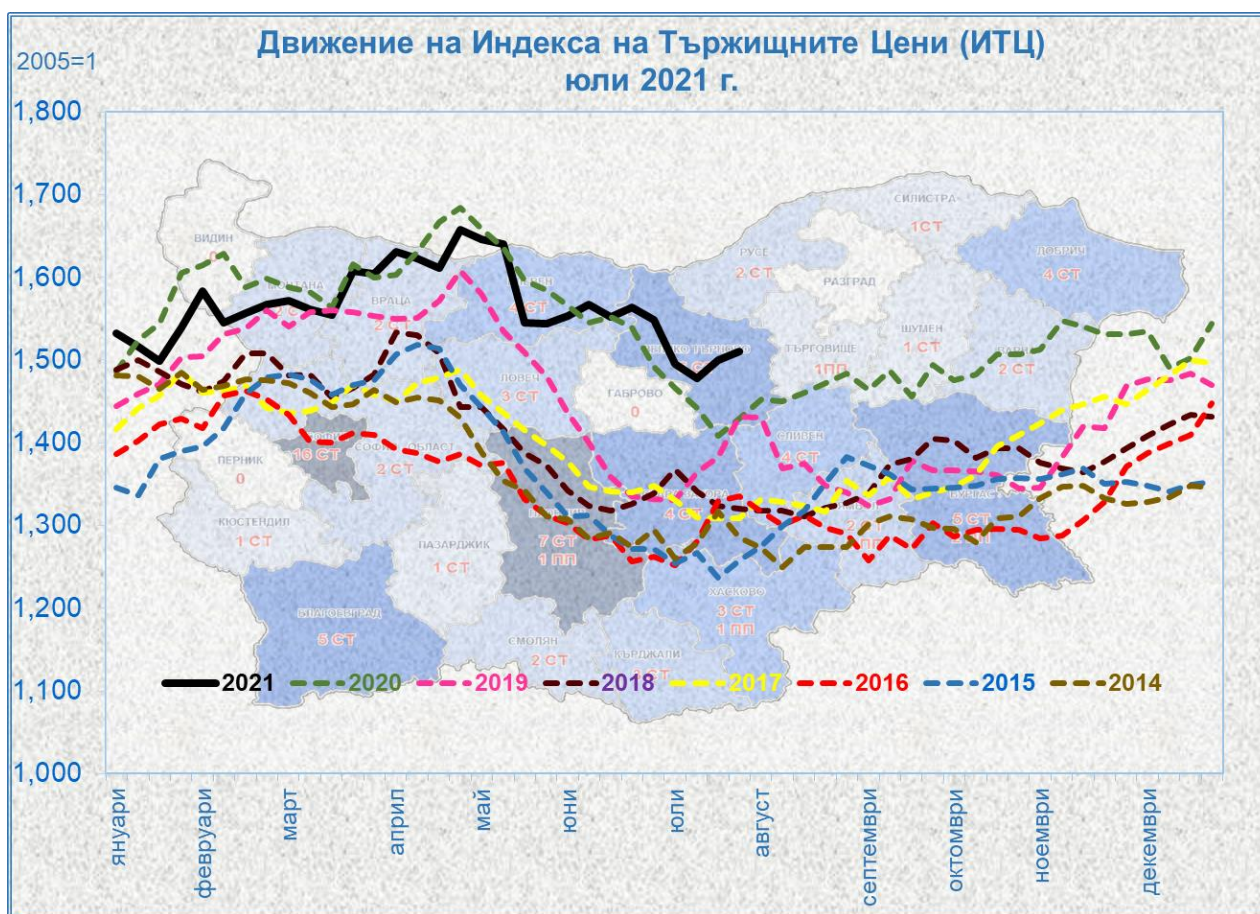

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

м. юли 2021 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

Съдържание

Увод	3
Хранителни стоки	5
• Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на хранителните стоки	5
• Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на млечните произведения	6
• Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на месните произведения	8
• Сравнителен анализ на цените на хранителните стоки на месечна и годишна база	10
• Сравнителен анализ на цените на хранителните стоки през месец юли 2014 / 2021 г.	12
• Сравнителен анализ на цените на едро и на дребно през месец юли	14
• Анализ на цените на хранителни стоки по региони	15
• Анализ на цените на млечни продукти по региони	16
• Диаграми на движението на цените на основни хранителни стоки, млечни продукти, меса и месни произведения и риби	18
Плодове и зеленчуци	21
• Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на плодовете и зеленчуците	23
• Сравнителен анализ на цените на плодовете и зеленчуците на месечна и годишна база	25
• Сравнителен анализ на цените на плодовете и зеленчуците през м. юли 2014 / 2021 г.	27
• Анализ на цените на плодовете и зеленчуците по региони	29
• Диаграми на движението на цените на основни плодове и зеленчуци	32
Международни цени	34
• Организация по прехрана и земеделие (ФАО) към ООН	34
• Индекс на цените на храните на Международния валутен фонд (МВФ)	36
• Международни цени на зърнените култури	38
• Международни цени на растителните масла	43
• Международни цени на млечните продукти	47
• Международни цени на месата	48
• Международни цени на захарта	50
• Международни цени на плодовете	53
Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)	55

Таблицы

Таблица 1	Промяна на цените на хранителните стоки през юли на месечна и годишна база*	10
Таблица 2	Цени на едро на хранителните стоки през месец юли за периода 2014/2021 г.*	12
Таблица 3	Цени на едро и на дребно на захар, олио, брашно и яйца през м. юли 2021 г.*	14
Таблица 4	Цени на едро на захар, брашно и олио по области през месец юли 2021 г.*	15
Таблица 5	Цени на едро на кашкавал и сирене по области през месец юли 2021 г.*	16
Таблица 6	Промяна на цените на плодове и зеленчуци през м. юли на месечна и годишна база*	26
Таблица 7	Цени на едро на плодове и зеленчуци през месец юли за периода 2014/2021 г.*	28
Таблица 8	Цени на едро на домати и краставици по области през юли 2021 г.*	29
Таблица 9	Цени на едро на плодове по области през юли 2021 г.*	30
Таблица 10	Месечни индекси на цените на храните на ФАО през юли 2021 г.*	34
Таблица 11	Стойности на Индекса на цените на храните на МВФ през юли 2021 г.	36

Увод

През месец юли пазарът на храни запазва динамичния си характер, като наблюдаваните възходящи трендове при някои от основните хранителни стоки продължават, но темповете на нарастване са по-слабо изразени.

При стоките от групата на плодовете и зеленчуците преобладават низходящи тенденции, които са по-силно изразени при стоките, които са в сезона на производство и предлагане.

На **месечна база** на пазара на храни преобладават силно изразени възходящи тенденции, като основните хранителни стоки запазват ценовите си трендове от предходния месец.

При цените на млечните произведения се запазват тенденциите на пълзящо поскъпване, наблюдавано през последните два месеца.

Месечните тенденции на цените на месата и месните произведения са преобладаващо възходящи, по-силно изразени при пилето и пилешките разфасовки, а при свинското и останалите месни произведения се наблюдава известно стабилизиране на стойностите.

На **годишна база** цените на повечето основни хранителни стоки бележат ръст, който е в интервал от 2% до 6%. Въпреки известното стабилизиране на цената на олиото през юли, на годишна база е отчетен значителен ръст от 55%.

Поскъпване спрямо миналата година има и при кашкавала и сиренето, а цените на маслото и млеката остават стабилни с лек низходящ тренд.

Пазарът на месо през юли е динамичен, като са отчетени възходящи тенденции при цените на пилешкото месо, пилешките разфасовки и някои месни произведения, а цената на свинското месо остава сравнително стабилна.

През месец юли цените на плодовете и зеленчуците следват характерните сезонни трендове, като на месечна база се наблюдава поевтиняване на по-голяма част от стоките от тази група и най-вече на плодовете и зеленчуците, които са в сезона на предлагане.

На годишна база отклоненията на цените на стоките в тази група са разнопосочни, с ясно изразени положителни трендове при прасковите, краставиците, салатите и морковите.

Ретроспективният анализ на движението на цените през месец юли в **периода 2014 – 2021 г.** показва, че през тази година цените на голяма част от хранителните продукти се задържат около нивата от предходната година, като цените на ориза, брашното и олиото са най-високи за периода.

Най-високи стойности през месец юли тази година са регистрирани при кашкавала и сиренето, а цената на маслото се доближава до стойностите от предходната година.

Аналогични са изводите от наблюденията на цените на месата и месните произведения с достигнати максимални стойности през юли тази година в сравнените със същия месец на анализирания период при пилето, каймата и рибата, а цената на свинското месо се доближава до нивото от миналата година..

Тенденциите при движението на цените на зеленчуците са основно възходящи, като се доближават до нивото от предходната година и 2019 г. Цените на плодовете са близки да тези от предходните години, а цената на прасковите е най-високата за периода.

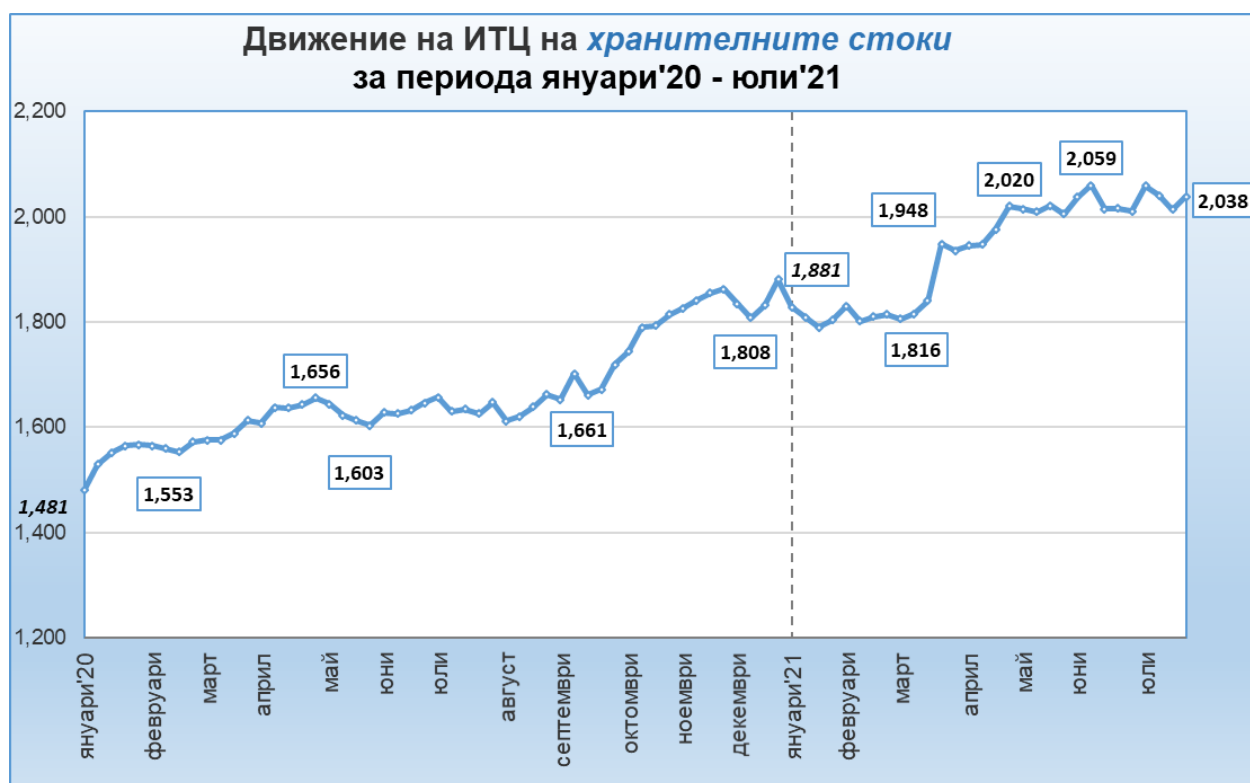
През м. юли 2021 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** запазва тенденциите на движение от предходните години, но се стабилизира на много по-високи нива в сравнение със същия месец на периода 2014 – 2020 г.

През месеца на **международния пазар** се наблюдава спад на цените на млечните продукти, растителните масла и зърнените култури. През месец юли има покачване на котировките на месото и захарта.

Хранителни стоки

- Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на хранителните стоки

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹.

фигура 1 ИТЦ на хранителните стоки за периода януари 2020 г. – юли 2021 г.

В началото на месец юли ИТЦ на хранителните стоки стартира от ниво 2,058 пункта. През следващите седмици индексът бележи спад. През последната седмица се наблюдава леко покачване на стойностите и се стабилизира в края на месеца на ниво от 2.0378 пункта.

В сравнение със същия период на миналата година средномесечните стойности на този индекс са с 24.5% по-високи.

ИТЦ на хранителните стоки достига най-високи за последните седем години стойности през месец юни 2021 г. и се доближава до нивата от началото на 2013 г. Устойчивият ръст на цената на олиото, както и пълзящото поскъпване на

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

брашното, ориза, варивата и захарта са основните фактори, които рефлектират върху покачването на индекса на хранителните стоки през последните месеци. (фиг.1)

Най-високите стойности на ИТЦ на хранителните стоки имаше през лятото на 2008 г. (2,048 пункта), когато се наблюдаваше скок на цените на повечето основни хранителни стоки. Пикови нива бяха регистрирани също в края на 2011 г. и през 2012 г. (фиг.2)

фигура 2 ИТЦ на хранителните стоки за периода януари 2006 г. – юли 2021 г.

- **Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на млечните произведения**

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура².

В началото на месеца стойностите стартират от ниво 2,075 пункта и през следващите седмици кривата плавно се движи нагоре. В резултата на пълзящото

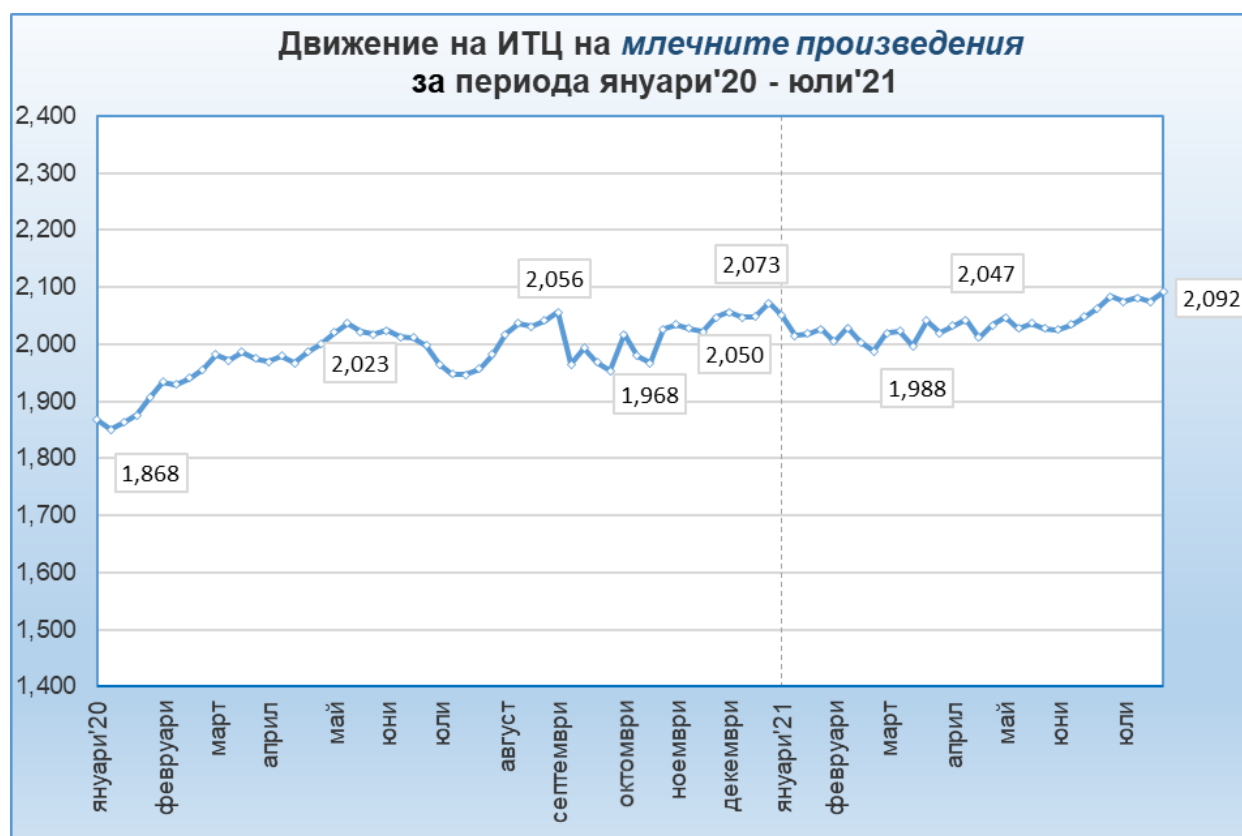
² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

поскъпване на някои млечни произведения (кашкавал, сирене), стойностите на ИТЦ на млечните произведения се покачват през последната седмица на месеца до ниво от 2,092 пункта, като е достигнат пик за последните 15 години.

Нарастването на индекса спрямо началото на месеца е малко под 1%, но спрямо същия месец на миналата година средномесечните стойности на този индекс са се увеличили с 6.5%. (фиг.3)

Пикови стойности на ИТЦ на млечните произведения бяха регистрирани в края на 2017 г., когато стоките от тази група поскъпнаха рязко и това беше най-силно изразено при кравето масло.

В резултат на устойчивия възходящ тренд на кривата през предходната година, стойностите, достигнати през последната седмица на 2020 г. са нов пик, но най-високото ниво за периода, в който Комисията конструира и наблюдава този индекс, е регистрирано прем месец юли 2021 г.(фиг.4)

фигура 3 ИТЦ на млечните произведения за периода януари 2020 г. – юли 2021 г.

фигура 4 ИТЦ на млечните произведения за периода януари 2006 г. – юли 2021 г.

- Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на месните произведения**

ИТЦ на месото, месните произведения и рибата³ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо.

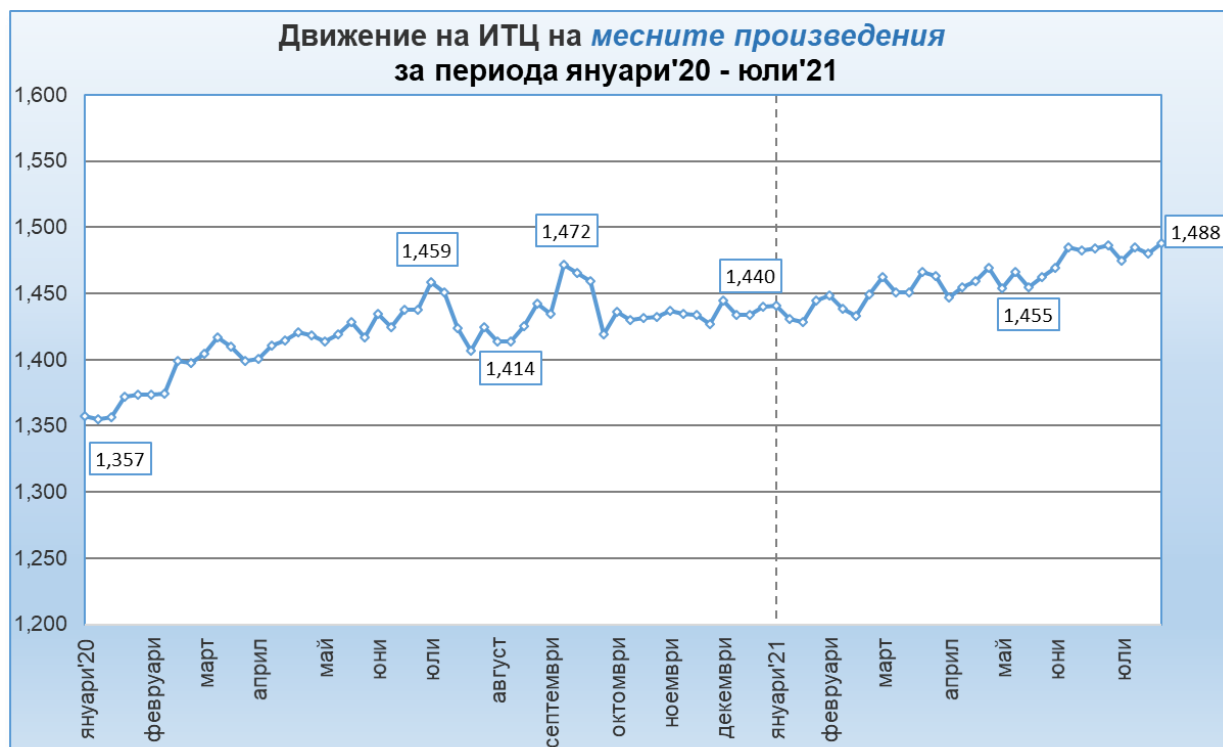
В началото на месеца кривата стартира от ниво 1.475 пункта. През следващите седмици стойностите леко се покачват и през последната седмица кривата се стабилизира на ниво от 1,488 пункта, което е с около 1% по-високо спрямо началото на месеца. През този период върху тренда на индекса рефлектират по-високите цени на пилешкото месо и част от месните произведения. (фиг. 5)

В сравнение със същия месец на предходната година, стойностите са с около 3.5% по-високи.

Максимални стойности през последните години ИТЦ на месата и месните произведения бяха отчетети и през м. октомври 2020 г – 1.472 пункта. С покачването на стойностите през месец юни тази година, кривата достигна нов пик от 1.486 пункта. В резултат на плавното и устойчиво покачване на стойностите през

³ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

последните месеци, през юли тази година индексът достига най-високи нива за периода, в който Комисията конструира и наблюдава този индекс. (фиг. 6)

фигура 5 ИТЦ на месните произведения за периода януари 2020 г. – юли 2021 г.

фигура 6 ИТЦ на месните произведения за периода януари 2006 г. – юли 2021 г.

- **Сравнителен анализ на цените на хранителните стоки на месечна и годишна база**

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. юли, спрямо м. юни са разнопосочни. Цената на олиото през месеца се стабилизира около нивото от предходния месец. Ръст от 1-2% има при цените на захарта и ориза, а варивата поевтиняват на месечна база с 1-2%. Цените на брашното и яйцата са без промяна спрямо месец юни. (табл. 1, фиг.7, 13-24)

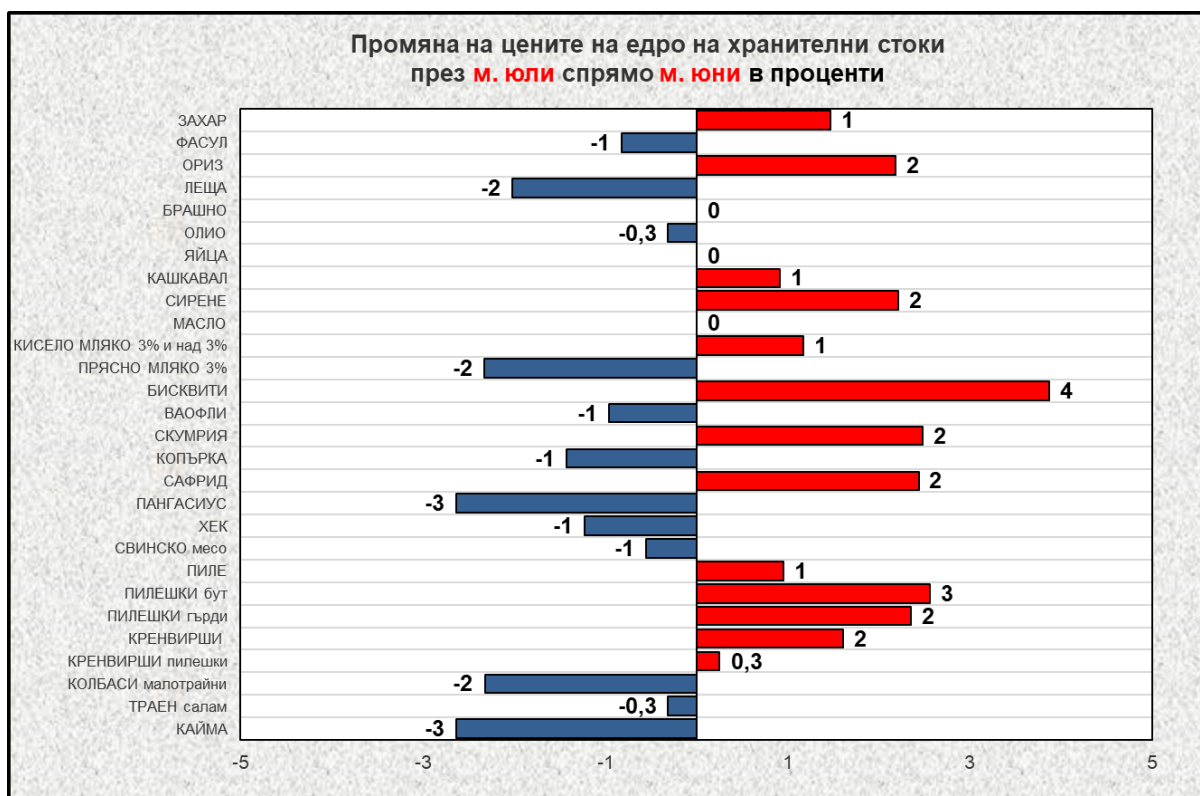
При цените на млечните произведения през месец юли се наблюдава поскъпване от 1-2% при сиренето, кашкавала и киселото мляко. Прясното мляко поевтинява на месечна база с 2%, а цената на маслото е без промяна спрямо предходния месец. (табл.1, фиг.7, 35-40)

Стойностните колебания на цените на месото и месните произведения през м. юли в сравнение с юни са определено положителни, като поскъпването при пилето и пилешките разфасовки е 2-3%. Поевтиняване на месечна база с 2-3% е отчетено при колбасите и каймата. (табл. 1, фиг. 7, 25-32)

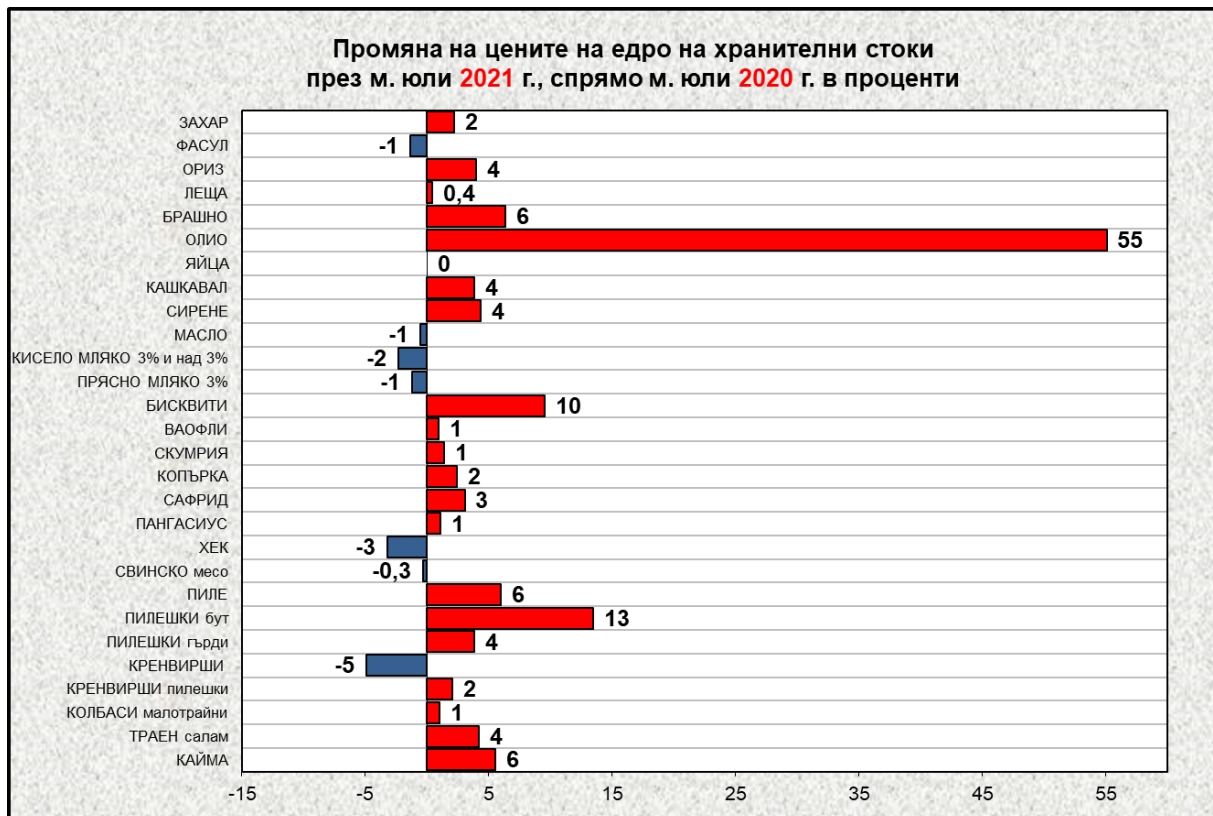
Таблица 1 Промяна на цените на хранителните стоки през юли на месечна и годишна база^{*4}

СТОКА	юни'21	юли'21			юли'20		
	цена	цена	промяна в %	промяна в лв.	цена	промяна в %	промяна в лв.
ЗАХАР	1,36	1,38	▲ 1,5	0,02	1,35	▲ 2,2	0,03
ФАСУЛ	3,67	3,64	▼ -0,8	-0,03	3,69	▼ -1,4	-0,05
ОРИЗ	2,29	2,34	▲ 2,2	0,05	2,25	▲ 4,0	0,09
ЛЕЩА	2,48	2,43	▼ -2,0	-0,05	2,42	▲ 0,4	0,01
БРАШНО	1,00	1,00	▲ 0,0	0,00	0,94	▲ 6,4	0,06
ОЛИО	3,22	3,21	▼ -0,3	-0,01	2,07	▲ 55,1	1,14
ЯЙЦА	0,17	0,17	▲ 0,0	0,00	0,17	▲ 0,0	0,00
КАШКАВАЛ	10,94	11,04	▲ 0,9	0,10	10,63	▲ 3,9	0,41
СИРЕНЕ	6,77	6,92	▲ 2,2	0,15	6,63	▲ 4,4	0,29
МАСЛО	1,94	1,94	▲ 0,0	0,00	1,95	▼ -0,5	-0,01
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,85	0,86	▲ 1,2	0,01	0,88	▼ -2,3	-0,02
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,72	1,68	▼ -2,3	-0,04	1,70	▼ -1,2	-0,02
БИСКВИТИ	1,55	1,61	▲ 3,9	0,06	1,47	▲ 9,5	0,14
ВАОФЛИ	3,14	3,11	▼ -1,0	-0,03	3,08	▲ 1,0	0,03
СКУМРИЯ	4,83	4,95	▲ 2,5	0,12	4,88	▲ 1,4	0,07
КОПЪРКА	2,11	2,08	▼ -1,4	-0,03	2,03	▲ 2,5	0,05
САФРИД	3,28	3,36	▲ 2,4	0,08	3,26	▲ 3,1	0,10
ПАНГАСИУС	3,80	3,70	▼ -2,6	-0,10	3,66	▲ 1,1	0,04
ХЕК	4,89	4,83	▼ -1,2	-0,06	4,99	▼ -3,2	-0,16
СВИНСКО месо	9,05	9,00	▼ -0,6	-0,05	9,03	▼ -0,3	-0,03
ПИЛЕ	4,20	4,24	▲ 1,0	0,04	4,00	▲ 6,0	0,24
ПИЛЕШКИ бут	3,12	3,20	▲ 2,6	0,08	2,82	▲ 13,5	0,38
ПИЛЕШКИ гърди	7,64	7,82	▲ 2,4	0,18	7,53	▲ 3,9	0,29
КРЕНВИРШИ	5,58	5,67	▲ 1,6	0,09	5,96	▼ -4,9	-0,29
КРЕНВИРШИ пилешки	3,93	3,94	▲ 0,3	0,01	3,86	▲ 2,1	0,08
КОЛБАСИ малотрайни	5,17	5,05	▼ -2,3	-0,12	5,00	▲ 1,0	0,05
ТРАЕН салам	9,71	9,68	▼ -0,3	-0,03	9,29	▲ 4,2	0,39
КАЙМА	6,07	5,91	▼ -2,6	-0,16	5,60	▲ 5,5	0,31

⁴ * Стрелките в колоните на таблицата показват посоката на промяната на цените на месечна и годишна база

фигура 7 Промяна на цените на хранителните стоки през м. юли на месечна база

фигура 8 Промяна на цените на хранителните стоки през м. юли на годишна база

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на хранителните стоки се наблюдават преобладаващо възходящи тенденции. (табл. 1, фиг. 8)

В резултат на устойчивото поскъпване на олиото през 2020 г., рязкото покачване на цената му през месец март и последващото плавно покачване на стойностите, е отчетен ръст на годишна база от 55%. (фиг. 15 и 16) Поскъпването на годишна база на ориза и захарта е 2-4%, а брашното поскъпва спрямо миналата година с 6%. Цените на лещата и яйцата се задържат около миналогодишните си нива. (фиг.13-24)

При цените на млечните произведения се наблюдава доближаване до нивата от предходната година при маслото и прясното мляко, цената на киселото мляко бележи лек спад, а кашкавалът и сиренето поскъпват спрямо миналата година с 4%. (фиг.35-40) Наблюденията на цените на месото и месните произведения на годишна база показват преобладаващо възходящи тенденции, като поскъпването е в диапазон от 2-6%, а при пилешкия бут е отчетен ръст от 13%. Поевтиняване е отчетено при кренвиршите, а цената на свинското месо е почти без промяна. (фиг.25-32) Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват възходящ тренд, като поскъпването е в интервал 1-3%. Леко понижение на цената на годишна база има при рибата хек – 3%. (фиг. 33-34) При цените на захарните изделия се наблюдава ръст от 10% при бисквитите и 1% при вафлите.

• Сравнителен анализ на цените на хранителните стоки през месец юли 2014 / 2021 г.

Таблица 2 Цени на едро на хранителните стоки през месец юли за периода 2014/2021 г.*⁵

юли	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА	стойност на единица продукт
година														
2014	1,30	4,29	2,01	0,85	1,98	0,17	10,52	5,77	1,31	4,23	7,03	3,98	4,94	↑ 48
2015	1,24	3,40	2,12	0,83	2,23	0,19	9,73	5,58	1,40	4,03	7,00	3,84	4,64	↓ 46
2016	1,49	3,09	1,86	0,79	2,10	0,15	9,11	5,45	1,25	3,88	6,60	3,75	4,54	↓ 44
2017	1,58	3,47	1,90	0,79	2,13	0,17	9,94	5,83	1,76	4,08	6,80	3,72	4,70	↓ 47
2018	1,04	3,19	1,91	0,80	2,00	0,20	9,70	5,93	2,27	4,05	7,64	3,90	4,45	↓ 47
2019	1,23	3,27	1,90	0,88	1,97	0,17	10,17	5,84	2,18	4,31	7,71	3,82	4,96	↑ 48
2020	1,35	3,69	2,25	0,94	2,07	0,17	10,63	6,63	1,95	4,63	9,03	4,00	5,60	↑ 53
2021	1,38	3,64	2,34	1,00	3,21	0,17	11,04	6,92	1,94	4,90	9,00	4,24	5,91	↑ 56

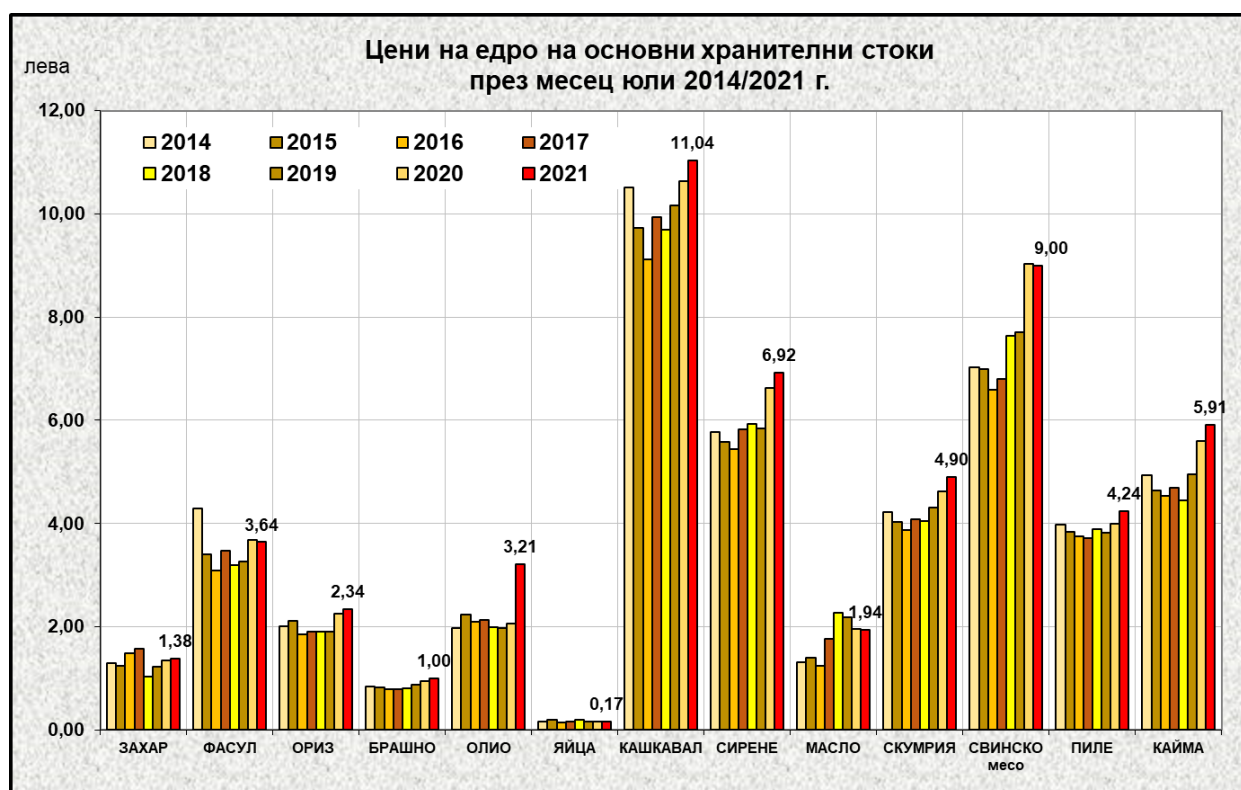
⁵ *Оцветяването в клетките визуализира движението на цената за съответната стока през годините от периода
Стрелките в последната колона на таблицата показват посоката на промяната на всяка клетка спрямо средната стойност

Ретроспективният анализ на движението на цените през месец юли в **периода 2014 – 2021 г.** показва, че през тази година цените на голяма част от хранителни продукти се задържат около нивата от предходната година, като цените на ориза, брашното и олиото са най-високи за периода.

Цената на захарта е най-висока за периода 2018 – 2020 г. и е под нивата от същия месец през 2014 – 2017 г. Цената на фасула се доближава до нивото от предходната година, по-висока е от периода 2015-2019 г. и е под стойността от 2014 г. Цената на яйцата през годините на анализирания период е стабилна и се движи около 17 ст./бр.

Най-високи стойности през месец юли тази година са регистрирани при кашкавала и сиренето, а цената на маслото се доближава до стойностите от предходната година, под нивата е от 2018 и 2019 г., но е значително по-висока от същия месец през 2014 – 2017 г.

Аналогични са изводите от наблюденията на цените на месата и месните произведения с достигнати максимални стойности през юли тази година в сравнените със същия месец на анализирания период при пилето, каймата и рибата, а цената на свинското месо се доближава до нивото от миналата година.. (табл.2 и фиг.9)

фигура 9 Цени на едро на харнителните стоки през м. юли 2014/2021 г.

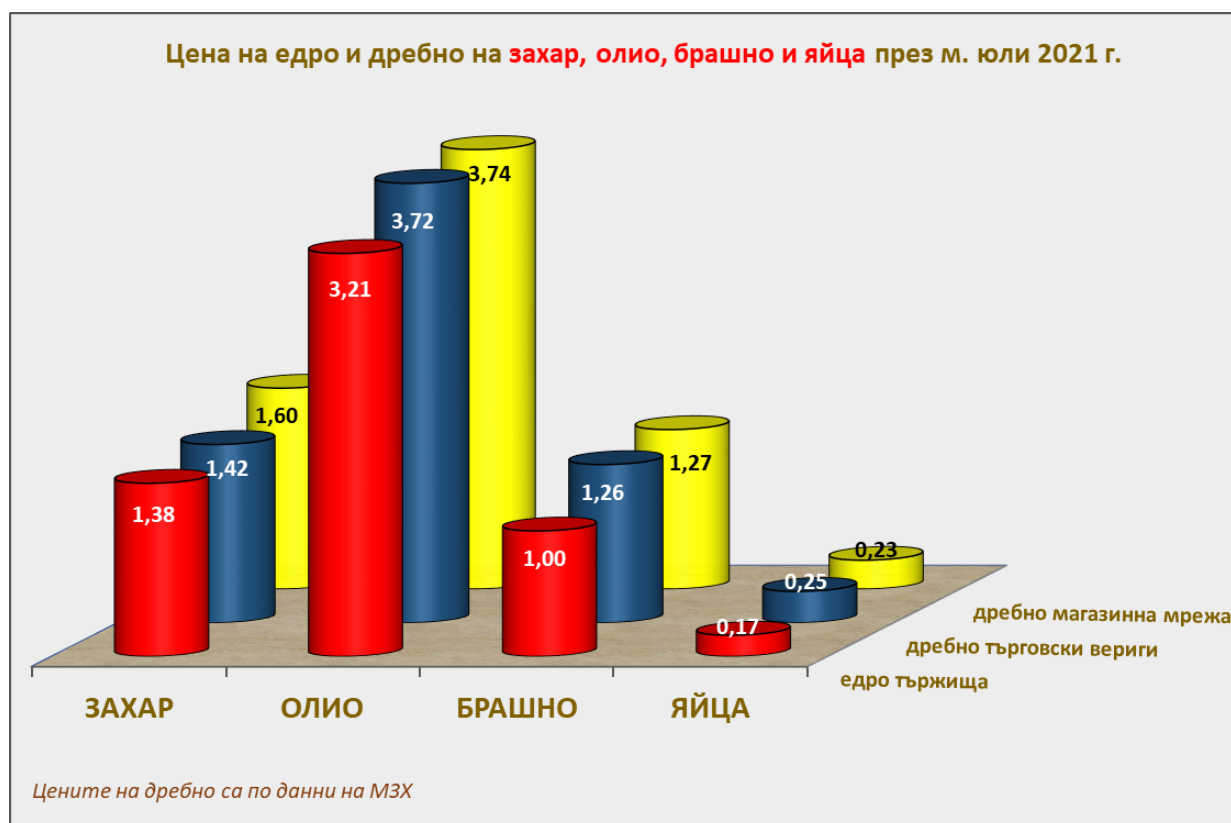
- **Сравнителен анализ на цените на едро и на дребно през месец юли**

Наблюдението на цените на дребно на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. юли надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро в големите търговски вериги са в широкия диапазон 3 – 47%, като най-голямата надценка е отчетена при яйцата, а при цената на дребно на захарта надценката е най-малка – 3%.

В магазинната мрежа най-големите надценки от 35% също са при яйцата, 27% е при брашното, а при олиото и захарта те са 16-17%. (табл.3 и фиг.10)

Таблица 3 Цени на едро и на дребно на захар, олио, брашно и яйца през м. юли 2021 г.*⁶

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
ЗАХАР	1,38	1,42	3	0,04	1,60	16	0,22
ОЛИО	3,21	3,72	16	0,51	3,74	17	0,53
БРАШНО	1,00	1,26	26	0,26	1,27	27	0,27
ЯЙЦА	0,17	0,25	47	0,08	0,23	35	0,06

фигура 10 Цени на едро и дребно на захар, олио, брашно и яйца през м. юли 2021 г.

⁶ * Степенуваната скала в 4 степени визуализира градацията в големината на надценките

- Анализ на цените на хранителни стоки по региони**

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по региони показва, че маржът на цените в различните области от средната за страната цена е в диапазона ± 37 - 78%. (табл.4 и фиг.11)

Средната за страната през месец юли 2021 г. цена на захарта е 1.38 лв./кг. Най-висока стойност е отчетена в тържищата в област Бургас – 1.65 лв./кг, а най-ниската средна за месеца е била цената в област Добрич – 1.20 лв./кг. (фиг.11) На по-висока от средната за страната цена захарта се е търгувала в 50% от тържищата, а отклоненията в цените в различните региони са 37%. (табл. 4)

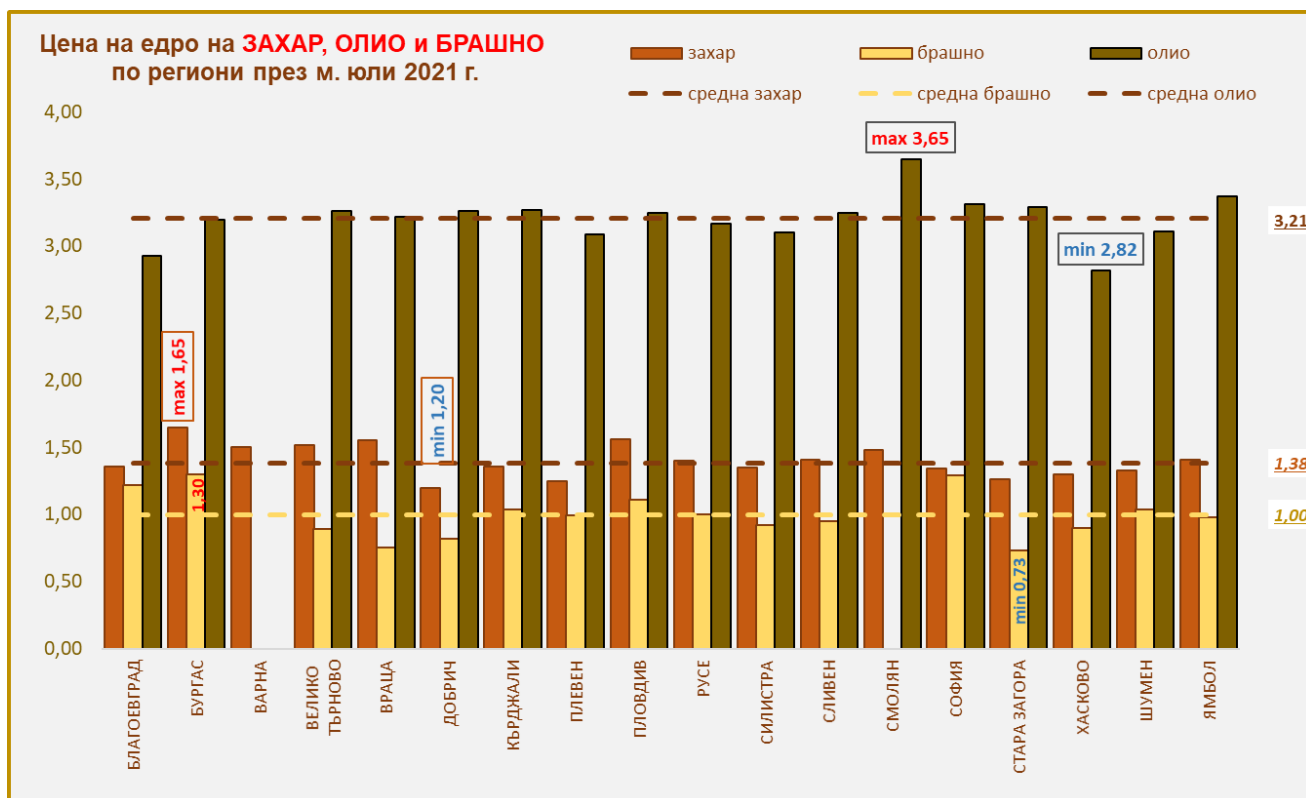
При средна за страната цена на олиото 3,21 лв./л, най-високи стойности са отчетени в област Смолян – 3.65 лв./л, а минималната средна за месеца цена е била в Хасковска област - 2.82 лв./л. Отклоненията в цените в различните региони са 29%. В 59% от тържищата олиото се е търгувало над средната за страната цена. (табл. 4)

На най-висока средна цена брашното се е търгувало през юни в Бургаска област - 1.30 лв./кг, най-ниската стойност е била в област Стара Загора - 0.73 лв./кг. Средно месечната цена на брашното за страната е 1,00 лв./кг. В 44% от областите брашното се е търгувало на цена, по-висока от средната за страната, а маржът в цените в различните региони е 44% (фиг. 11)

Таблица 4 Цени на едро на захар, брашно и олио по области през месец юли 2021 г.*⁷

ОБЛАСТ	ЗАХАР	средна захар	изменение спрямо средната	БРАШНО	средна брашно	изменение спрямо средната	ОЛИО	средна олио	изменение спрямо средната
БЛАГОВЕГГРАД	▼ 1,36	1,38	-1	▲ 1,22	1,00	22	▼ 2,93	3,21	-9
БУРГАС	▲ 1,65	1,38	20	▲ 1,30	1,00	30	▼ 3,20	3,21	0
ВАРНА	▲ 1,50	1,38	9		1,00			3,21	
ВЕЛИКО ТЪРНОВО	▲ 1,52	1,38	10	▼ 0,89	1,00	-11	▲ 3,26	3,21	2
ВРАЦА	▲ 1,55	1,38	12	▼ 0,75	1,00	-25	▲ 3,22	3,21	0
ДОБРИЧ	▼ 1,20	1,38	-13	▼ 0,82	1,00	-18	▲ 3,26	3,21	2
КЪРДЖАЛИ	▼ 1,36	1,38	-1	▲ 1,04	1,00	4	▲ 3,27	3,21	2
ПЛЕВЕН	▼ 1,25	1,38	-9	▲ 0,99	1,00	-1	▼ 3,09	3,21	-4
ПЛОВДИВ	▲ 1,56	1,38	13	▲ 1,11	1,00	11	▲ 3,25	3,21	1
РУСЕ	▲ 1,40	1,38	1	▲ 1,00	1,00	0	▼ 3,17	3,21	-1
СИЛИСТРА	▼ 1,35	1,38	-2	▼ 0,92	1,00	-8	▼ 3,10	3,21	-3
СЛИВЕН	▲ 1,41	1,38	2	▼ 0,95	1,00	-5	▲ 3,25	3,21	1
СМОЛЯН	▲ 1,48	1,38	7		1,00		▲ 3,65	3,21	14
СОФИЯ	▼ 1,34	1,38	-3	▲ 1,29	1,00	29	▲ 3,31	3,21	3
СТАРА ЗАГОРА	▼ 1,26	1,38	-9	▼ 0,73	1,00	-27	▲ 3,29	3,21	2
ХАСКОВО	▼ 1,30	1,38	-6	▼ 0,90	1,00	-10	▼ 2,82	3,21	-12
ШУМЕН	▼ 1,33	1,38	-4	▲ 1,04	1,00	4	▼ 3,11	3,21	-3
ЯМБОЛ	▲ 1,41	1,38	2	▼ 0,98	1,00	-2	▲ 3,37	3,21	5

⁷ * Степенуваната тонирана скала в 4 степени визуализира градацията на цените в отделните области. Стрелките и показват движението на цените под и над средната цена. Оцветяването на клетките в колоните с процентно изменение визуализира стойностите под и над средната цена, а символите в същите колонии показват посоката на промяната на всяка клетка спрямо средната стойност.

фигура 11 Цени на едро на захар, олио и брашно през м. юли по области

• Анализ на цените на млечни продукти по региони

Таблица 5 Цени на едро на кашкавал и сирене по области през месец юли 2021 г.*⁸

ОБЛАСТ	КАШКАВАЛ	средна кашкавал	изменение спрямо средната	СИРЕНЕ	средна сирене	изменение спрямо средната
БЛАГОВЕГРАД	10,57	11,15	-5	7,10	7,08	0
БУРГАС	11,08	11,15	-1	7,83	7,08	11
ВЕЛИКО ТЪРНОВО	11,96	11,15	7	7,69	7,08	9
ВРАЦА	11,20	11,15	0	7,61	7,08	7
ДОБРИЧ	9,96	11,15	-11	4,51	7,08	-36
КЪРДЖАЛИ	11,14	11,15	0	7,01	7,08	-1
ПЛЕВЕН	11,89	11,15	7	7,10	7,08	0
ПЛОВДИВ	12,17	11,15	9	8,73	7,08	23
СИЛИСТРА		11,15		7,93	7,08	12
СЛИВЕН	11,30	11,15	1	6,00	7,08	-15
СОФИЯ	10,96	11,15	-2	7,61	7,08	7
СТАРА ЗАГОРА	10,01	11,15	-10	7,02	7,08	-1
ШУМЕН	11,50	11,15	3	6,56	7,08	-7
ЯМБОЛ		11,15		6,38	7,08	-10

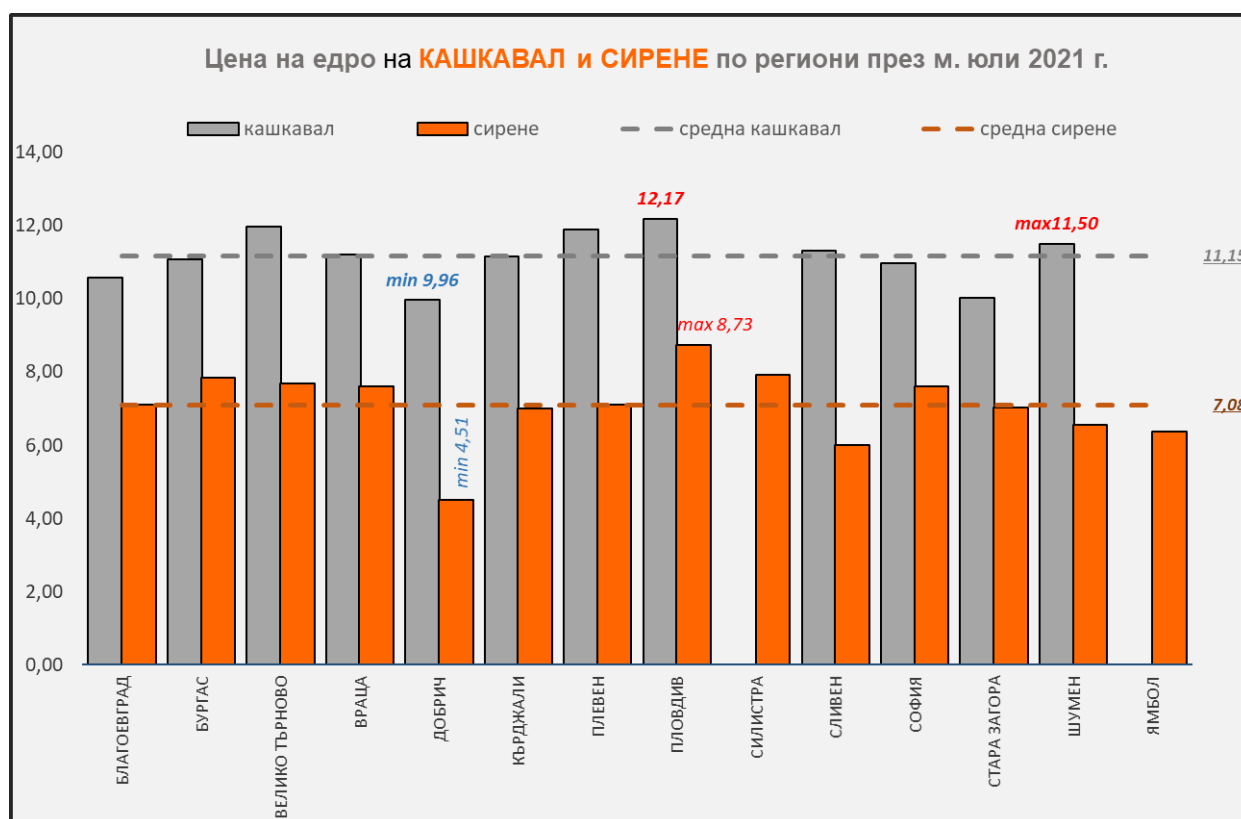
⁸ * Оцветяването в клетките визуализира движението на цената за съответната стока в областите през месеца.

Стрелките показват движението на цените под и над средната цена. Оцветяването на клетките в колоните с процентно изменение визуализира стойностите под и над средната цена.

Анализът на цените на едро на млечните продукти кашкавал и сирене по региони показва, че отклоненията в цените в различните области от средната за страната цена са в широкия диапазон $\pm 22\text{--}94\%$, като тези отклонения са значителни при кравето сирене. (табл.5 и фиг.12)

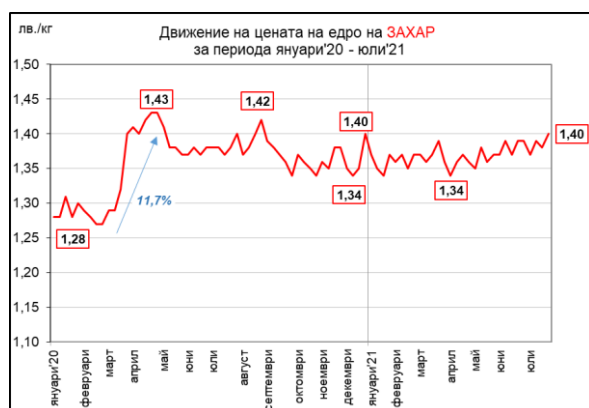
Средната за страната през месец юли 2021 г. цена на кашкавала е 11,15 лв./кг. Най-висока стойност е отчетена в тържищата в област Пловдив – 12,17 лв./кг, а най-ниската средна за месеца е била цената в област Добрич - 9,96 лв./кг. (фиг.12) В 50% от областите, в които има данни за продажби тя е била по-висока от средната, а отклоненията в цените в различните региони са 22%.

При средна за страната цена на сиренето 7,08 лв./кг, най-високи стойности са отчетени в област Пловдив – 8,73 лв./кг, а минималната средна за месеца цена е била в област Добрич – 4,51 лв./кг. В 57% от областите сиренето се е търгувало на цена, по-висока от средната за страната. Отклоненията в цените в различните региони са 94%. Този марж в цените при сиренето се дължат на различното качество и различните фирми производителки, които търгуват на съответните тържища. (табл. 5)

фигура 12 Цени на едро на кашкавал и сирене през м. юли по области

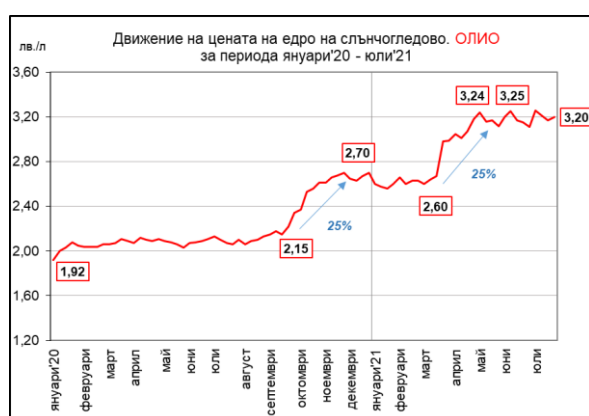
- **Диаграми на движението на цените на основни хранителни стоки, млечни продукти, меса и месни произведения и риби**

фигура 13

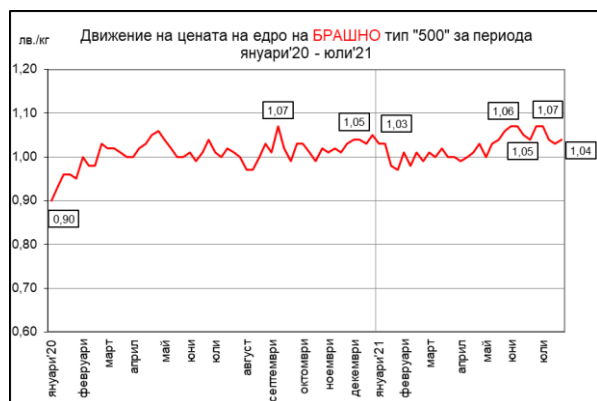
фигура 14

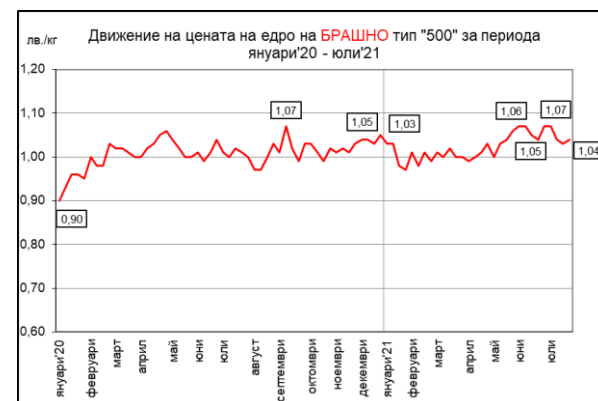
фигура 15

фигура 16

фигура 17

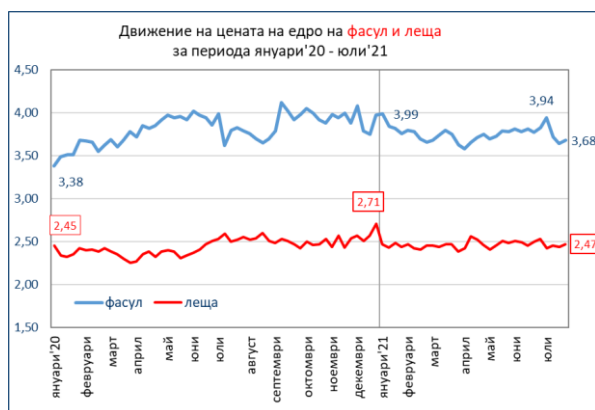
фигура 18

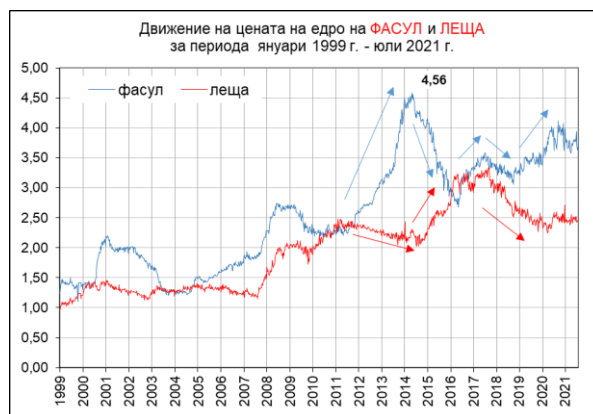
фигура 19

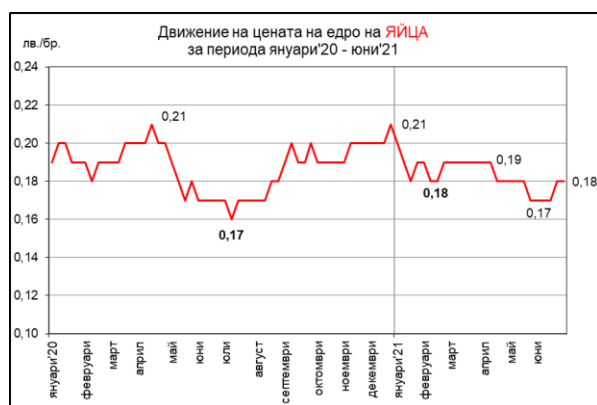
фигура 20

фигура 21

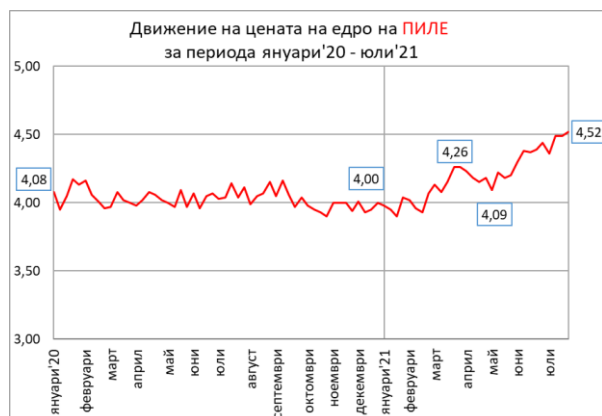
фигура 22

фигура 23

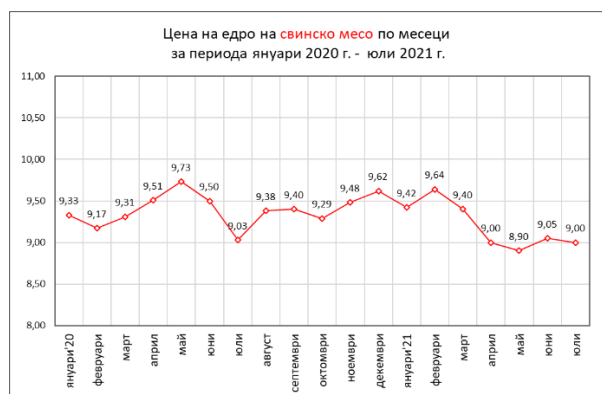
фигура 24

фигура 25

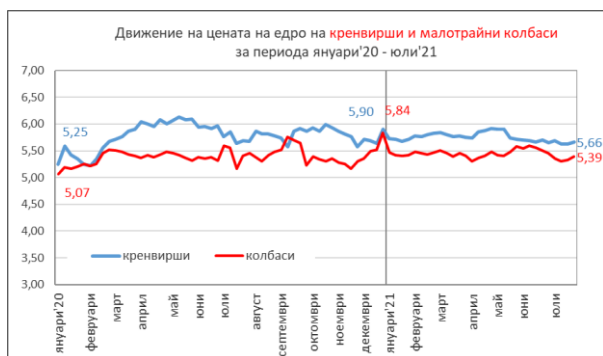
фигура 26

фигура 27

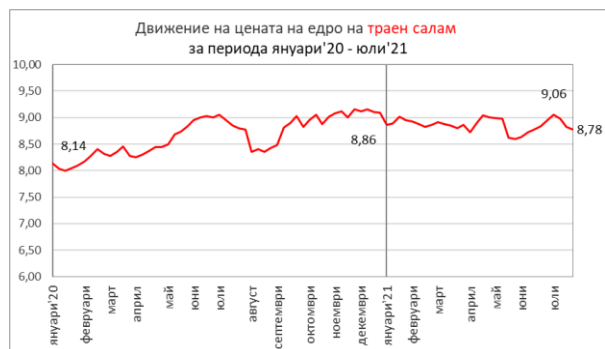
фигура 28

фигура 29

фигура 30

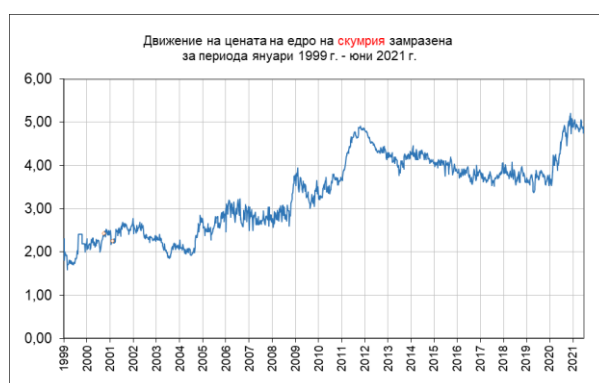
фигура 31

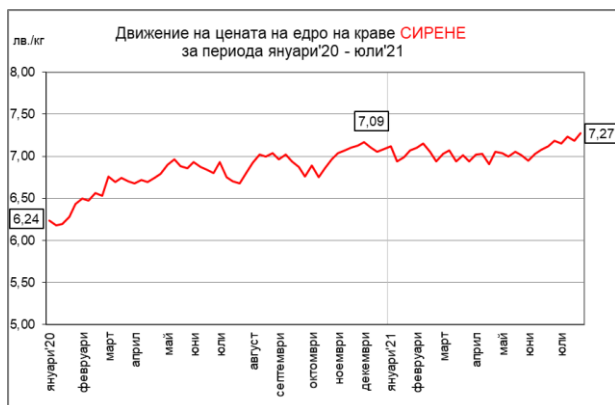
фигура 32

фигура 33

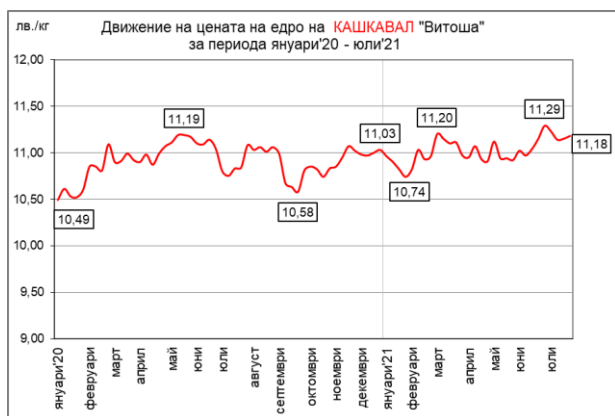
фигура 34

фигура 35

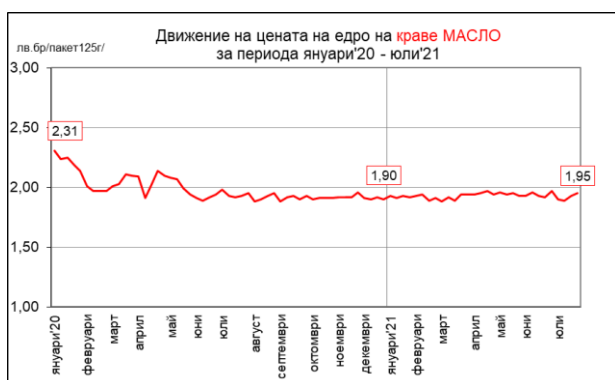
фигура 36

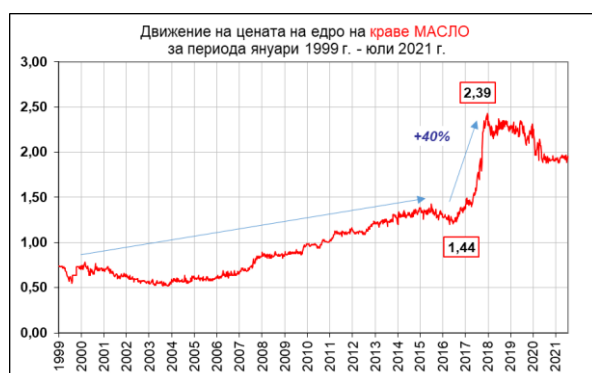
фигура 37

фигура 38

фигура 39

фигура 40

Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават.

Наблюденията върху пазара на зеленчуците и плодовете през м. юли показват, че относителният дял на предлаганите количества българската продукция на голяма част от стоките от тази група е по-голям от дела на продажбите от внос.

Наблюденията на пазара на зеленчуци през месеца показват значителен превес на българската продукция. Най-силно изразен е този превес при продажбите на краставици (86%), чесън (88%) и зеле (83%).

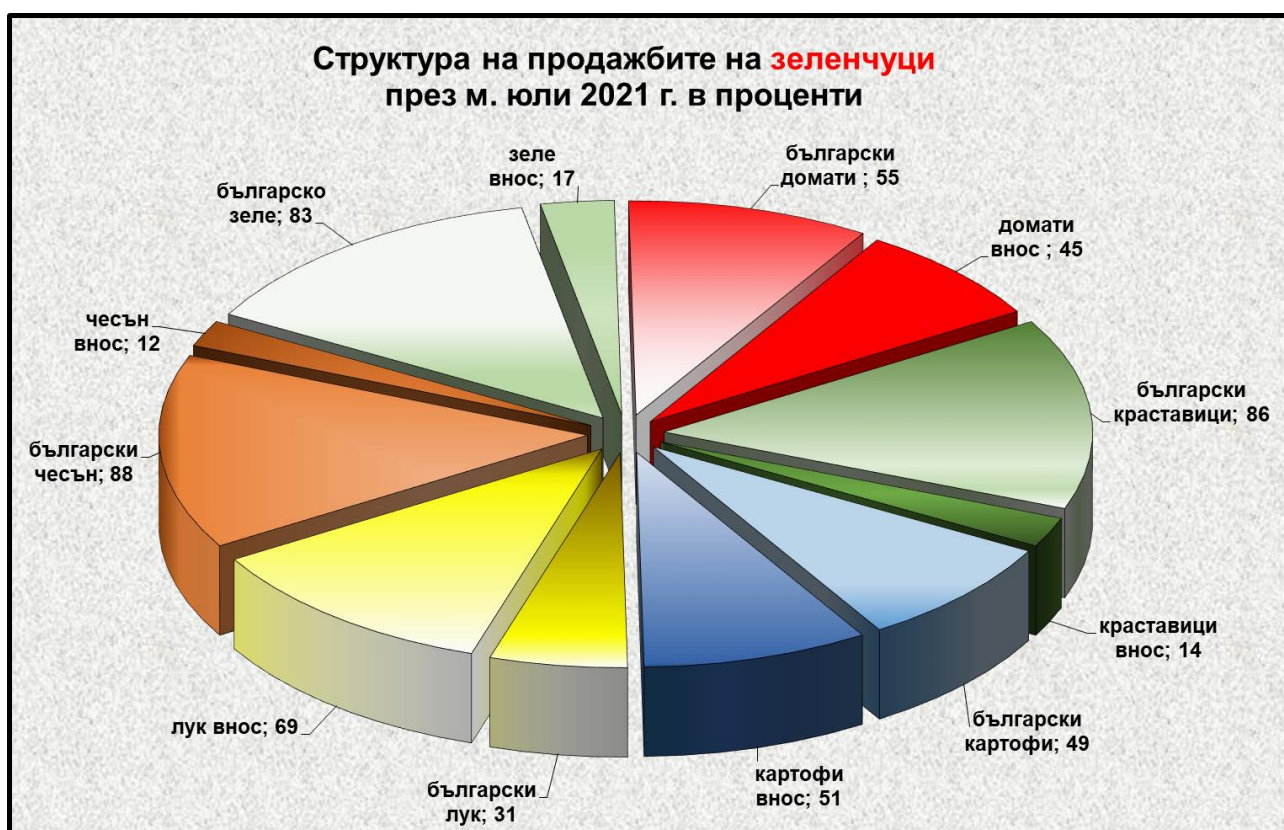
Количествата български домати са малко по-големи от вносните като съотношението е 55:45%. Съпоставим е делът на българските картофи и на тези от внос (49:51%). През месец юли на пазара преобладава вносният лук, който съставлява 69% от общо продадените количества. (фиг. 41)

Наблюденията на пазара на плодове през юли показват, че в месеца на активно производство и предлагане на кайсии и праскови относителният дял на българската продукция е 74% при прасковите и 78% при кайсиите.

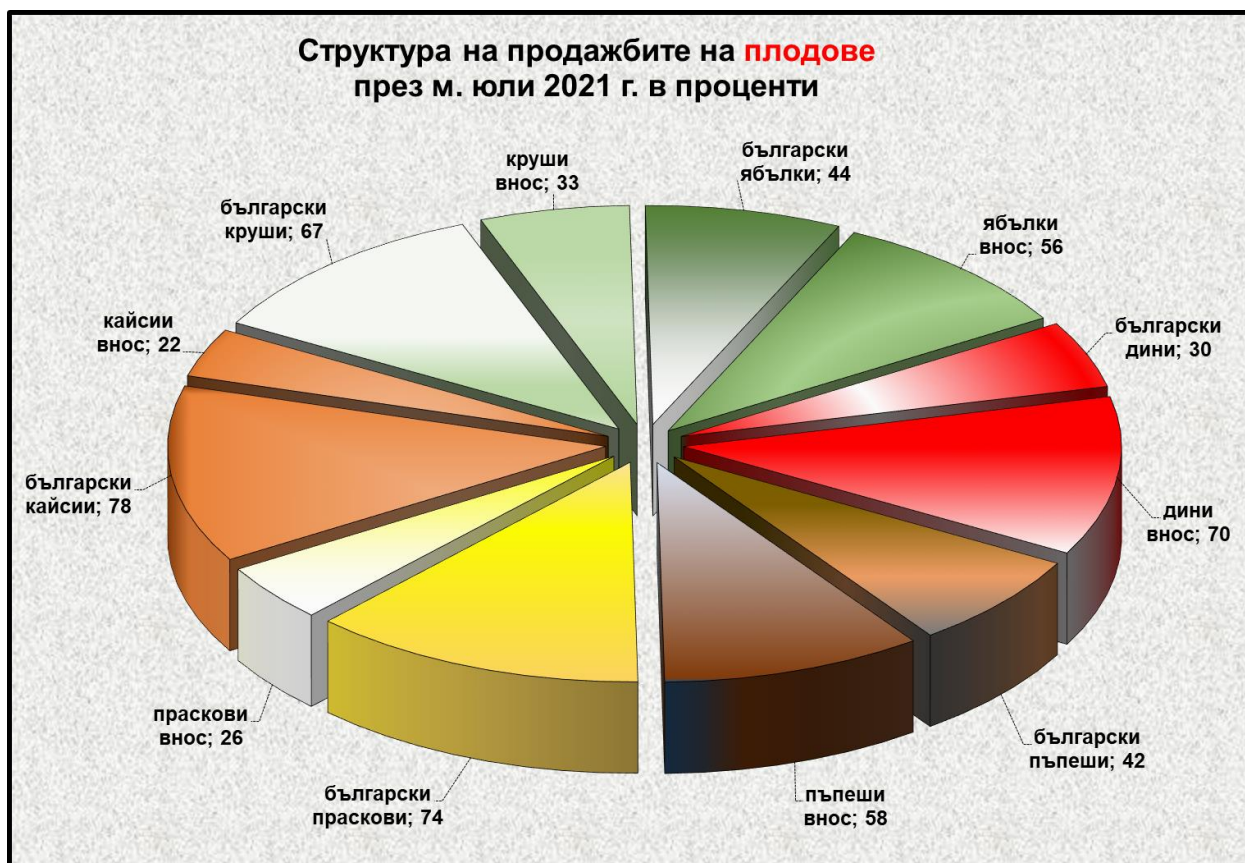
През месеца преобладават продажбите на български круши, които са 67%, а продажбите на вносните круши са 33% от общите количества.

Все още на пазара няма достатъчно количества български дини и пъпеши. 70% от предлаганите количества дини са от внос.

Количествата български пъпеши, които са търгувани през месеца представляват 42% от всички продажби, а относителният дял на търгувани през месеца български ябълки е 44%. (фиг. 42)

фигура 41 Относителен дял на продажбите на зеленчуци през м. юли 2021 г.

фигура 42 Относителен дял на продажбите на плодове през м. юли 2021 г.

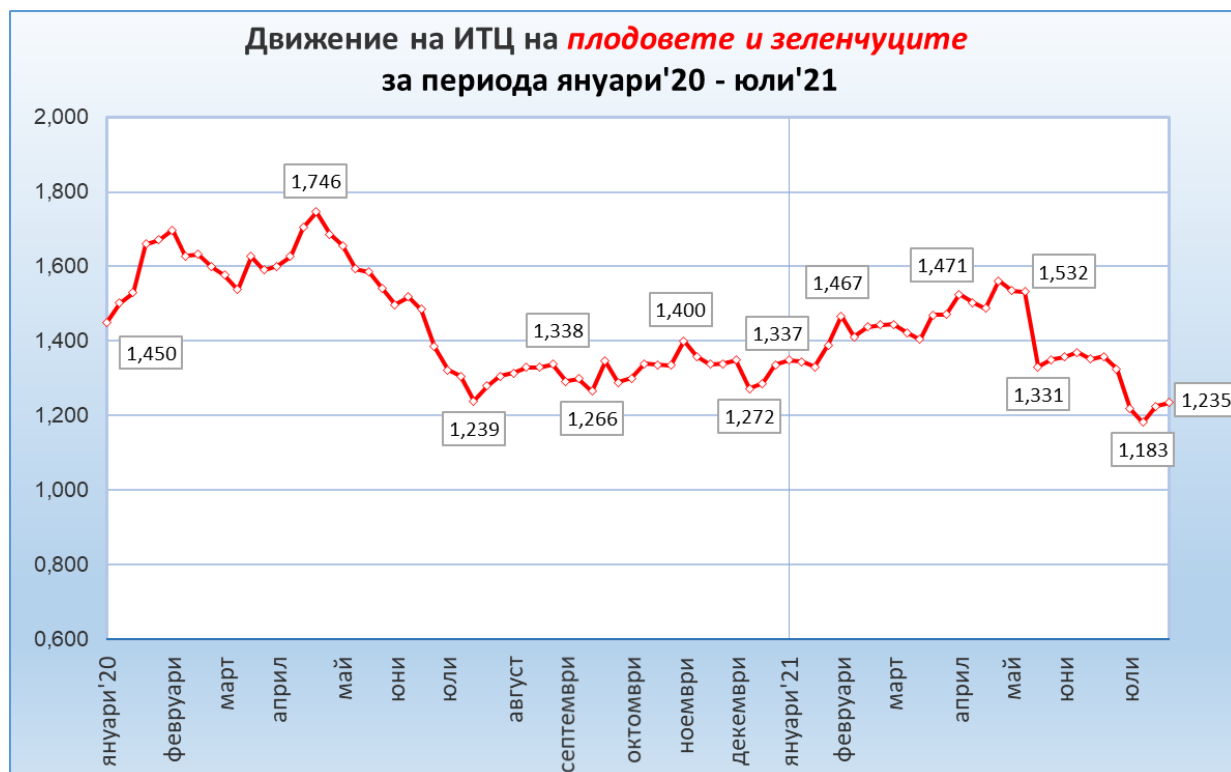
• Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на плодовете и зеленчуците

Движението на кривата на ИТЦ⁹ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максималните зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а през последните години, както и през настоящата, и през април. Минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през юли - август. (фиг.43,44)

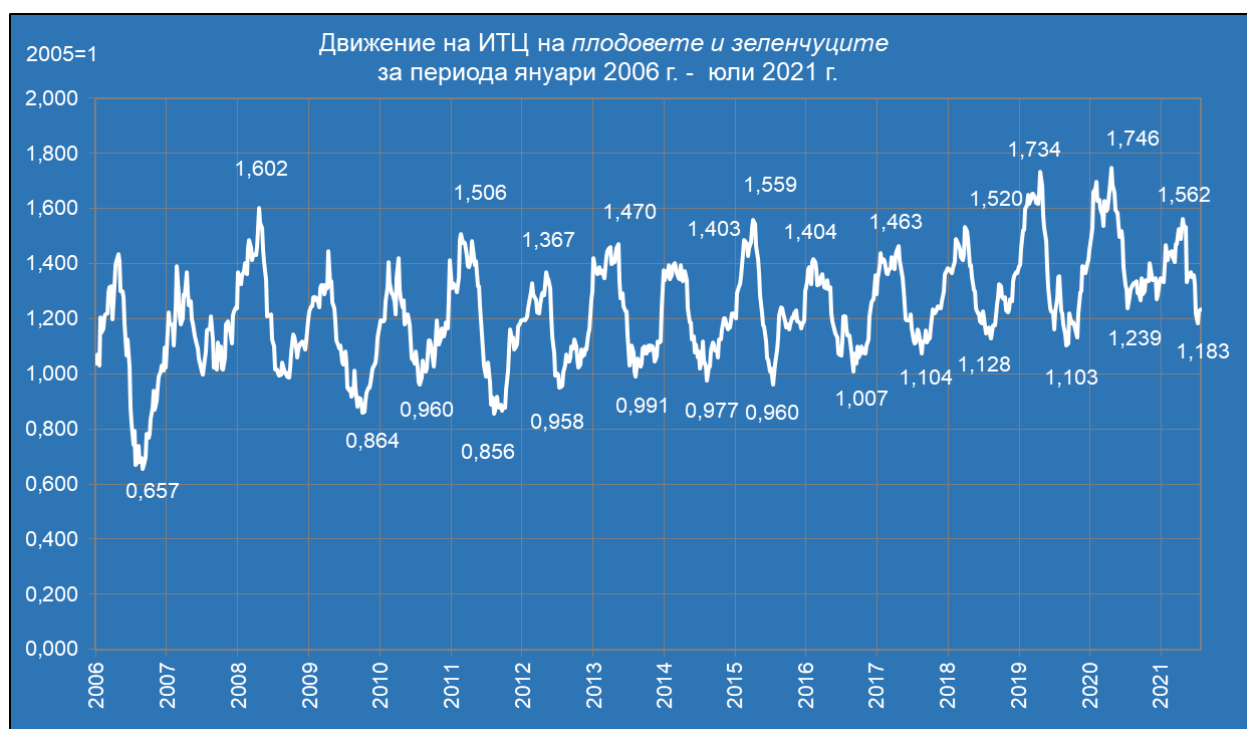
През първата седмица на юли този индекс стартира от ниво 1.219 пункта. През втората седмица се наблюдава краткотрайно и слабо намаляване на стойностите, след което кривата отново придобива стабилен характер. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.235 пункта. Средномесечните стойности на този индекс са близки до нивата от същия месец на предходната година. Върху движението на индекса през месеца рефлектира поевтиняването на по-голяма част от зеленчуците, както и намаляването на цените на сезонните плодове. (фиг. 43)

⁹ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

Пикови стойности този индекс имаше през месец април 2020 г. - 1.746 пункта. (фиг. 44)

фигура 43 ИТЦ на плодовете и зеленчуците за периода януари 2020 г. – юли 2021 г.

фигура 44 ИТЦ на плодовете и зеленчуците за периода януари 2006 г. – юли 2021 г.

- **Сравнителен анализ на цените на плодовете и зеленчуците на месечна и годишна база**

През месец юли цените на плодовете и зеленчуците следват характерните сезонни трендове, като на месечна база се наблюдава поевтиняване на по-голяма част от стоките от тази група и най-вече на плодовете и зеленчуците, които са в сезона на предлагане. (табл. 6 и фиг.45)

Цените на едро на българските домати поевтиняват спрямо предходния месец с близо 30%, а на тези от внос с 12%. През месеца на пазара има, макар и слабо предлагане на домати от открити площи. В началото на сезона цената им е 1. 80 лв./кг, а през последната седмица те се търгуват на цена от 1.30 л./кг.

Краставиците също поевтиняват на месечна база с 4-6%, а първите полски краставици се търгуват на цена от 1.38лв. в началото на месеца и в края на месеца стига до цена от 1.10 лв. На месечна база поевтиняването на полските краставици е 15%.

Цените на червения и зеления пипер също бележат спад спрямо предходния месец съответно с 28% и 19%.

Картофите, лука и чесъна поевтиняват на месечна база с 4-7%, а зелето с 21%. (фиг.50-59)

Поскъпване е регистрирано на зелената салата с 18%, но предлаганите количества са ограничени.

При плодовете също се наблюдава сезонно поевтиняване, което е в диапазона 17-30%. То е по-силно изразено при кайсиите, дините, пъпешите и прасковите. Лимоните поскъпват на месечна база с 13%, а цените на бананите и ябълките се доближават до нивата от предходния месец. (фиг.60-66)

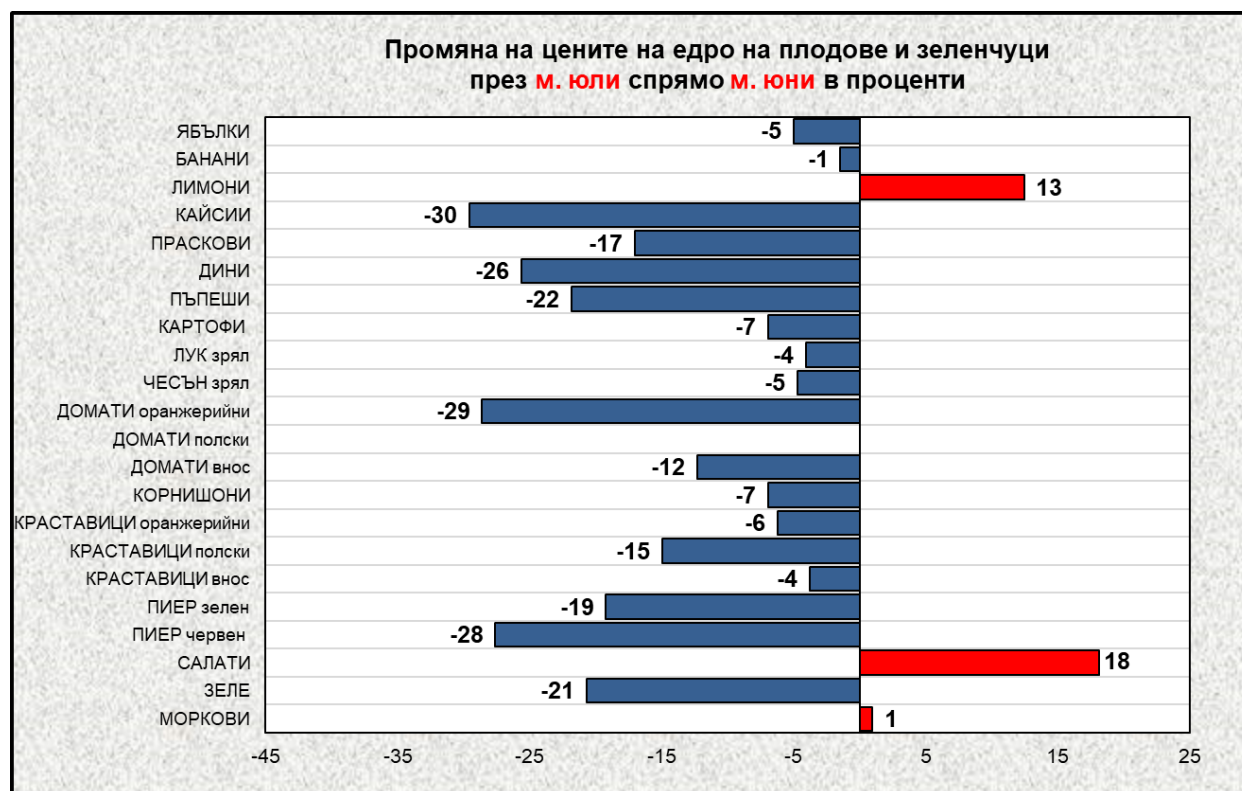
На годишна база отклоненията на цените на стоките в тази група са разнопосочни, с ясно изразени положителни трендове при зеленчуците и преобладаващи низходящи тенденции при плодовете

Поскъпване спрямо същия месец на миналата година има при оранжерийните краставици, морковите и зелето с около 30%. Цените на останалите зеленчуци се покачва в диапазона 5-10%, а картофите, лукът и чесънът поевтиняват на годишна база с 5-10%.

С изключение на прасковите, които бележат силен ръст на цените от 48%, цените на останалите плодове, предмет на този анализи поевтиняват на годишна база. Най-силно изразен е този спад при дините, ябълките и лимоните (около 20%). (табл.6 и фиг.46)

Таблица 6 Промяна на цените на плодове и зеленчуци през м. юли на месечна и годишна база^{*10}

СТОКА	юни'21	юли'21			юли'20		
	цена	цена	промяна в %	промяна в лв.	цена	промяна в %	промяна в лв.
ЯБЪЛКИ	1,60	1,52	-5	-0,08	1,96	-22	-0,44
БАНАНИ	2,09	2,06	-1	-0,03	2,07	-0,5	-0,01
ЛИМОНИ	2,00	2,25	13	0,25	2,74	-18	-0,49
КАЙСИИ	3,08	2,17	-30	-0,91	2,20	-1	-0,03
ПРАСКОВИ	2,35	1,95	-17	-0,40	1,32	48	0,63
ДИНИ	0,82	0,61	-26	-0,21	0,81	-25	-0,20
ПЪПЕШИ	1,74	1,36	-22	-0,38	1,42	-4	-0,06
КАРТОФИ	0,72	0,67	-7	-0,05	0,71	-6	-0,04
ЛУК зрял	0,74	0,71	-4	-0,03	0,78	-9	-0,07
ЧЕСЪН зрял	4,05	3,86	-5	-0,19	4,35	-11	-0,49
ДОМАТИ оранжерийни	2,17	1,55	-29	-0,62	1,54	1	0,01
ДОМАТИ полски		1,50			1,36	10	0,14
ДОМАТИ внос	1,71	1,50	-12	-0,21	1,42	6	0,08
КОРНИШОНИ	1,30	1,21	-7	-0,09	1,13	7	0,08
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	1,61	1,51	-6	-0,10	1,11	36	0,40
КРАСТАВИЦИ полски	1,34	1,14	-15	-0,20	1,05	9	0,09
КРАСТАВИЦИ внос	1,33	1,28	-4	-0,05	1,15	11	0,13
ПИЕР зелен	1,98	1,60	-19	-0,38	1,53	5	0,07
ПИЕР червен	2,72	1,97	-28	-0,75	2,14	-8	-0,17
САЛАТИ	0,66	0,78	18	0,12	0,62	26	0,16
ЗЕЛЕ	0,92	0,73	-21	-0,19	0,66	11	0,07
МОРКОВИ	1,02	1,03	1	0,01	0,79	30	0,24

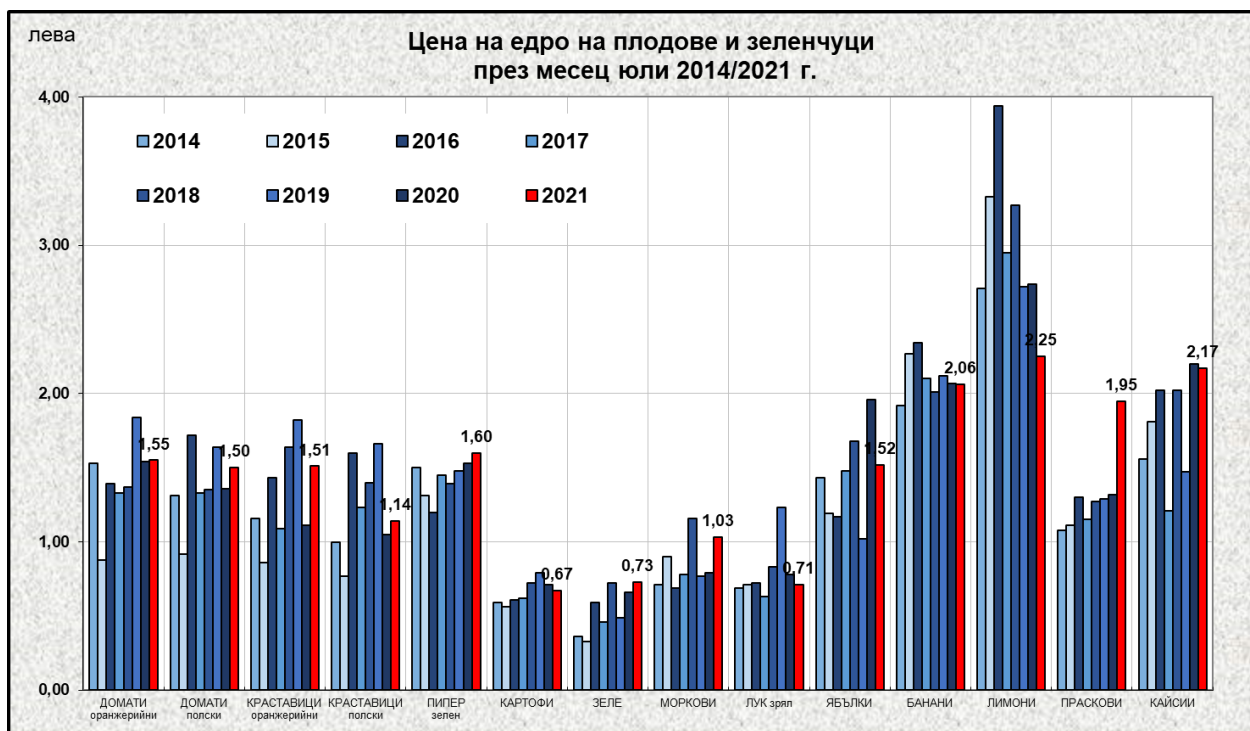
фигура 45 Промяна на цените на плодовете и зеленчуците през м. юли на месечна база

¹⁰ * Оцветените в червен цвят клетки показват процентът на поскъпване на месечна и годишна база на плодовете и зеленчуците, оцветените в син цвят съответно тяхното поевтиняване.

фигура 46 Промяна на цените на плодовете и зеленчуците през м. юли на годишна база

- **Сравнителен анализ на цените на плодовете и зеленчуците през м. юли 2014 / 2021 г.**

фигура 47 Цени на едро на плодовете и зеленчуците през м. юли 2014/2021 г.

Таблица 7 Цени на едро на плодове и зеленчуци през месец юли за периода 2014/2021 г.*¹¹

юли	ДОМАТИ оранжерийн и	ДОМАТИ полски	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ полски	ПИПЕР зелен	КАРТОФИ	ЗЕЛЕ	МОРКОВИ	ЛУК зрял	ЯБЪЛКИ	БАНАНИ	ЛИМОНИ	ПРАСКОВИ	КАЙСИИ	стойност на единица продукт
година															
2014	1,53	1,31	1,16	1,00	1,50	0,59	0,36	0,71	0,69	1,43	1,92	2,71	1,08	1,56	▲18
2015	0,88	0,92	0,86	0,77	1,31	0,56	0,33	0,90	0,71	1,19	2,27	3,33	1,11	1,81	▼17
2016	1,39	1,72	1,43	1,60	1,20	0,61	0,59	0,69	0,72	1,17	2,34	3,94	1,30	2,02	▲21
2017	1,33	1,33	1,09	1,23	1,45	0,62	0,46	0,78	0,63	1,48	2,10	2,95	1,15	1,21	▲18
2018	1,37	1,35	1,64	1,40	1,39	0,72	0,72	1,16	0,83	1,68	2,01	3,27	1,27	2,02	▲21
2019	1,84	1,64	1,82	1,66	1,48	0,79	0,49	0,77	1,23	1,02	2,12	2,72	1,29	1,47	▲20
2020	1,54	1,36	1,11	1,05	1,53	0,71	0,66	0,79	0,78	1,96	2,07	2,74	1,32	2,20	▲20
2021	1,55	1,50	1,51	1,14	1,60	0,67	0,73	1,03	0,71	1,52	2,06	2,25	1,95	2,17	▲20

Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. юли 2021 г. в сравнение със същия месец на осемгодишния период (2014 – 2021 г.) показва следните тенденции: (табл. 7 и фиг. 47)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. юли на последните осем години е функция и от конкретните метеорологични условия, а цените им често са по-високи от вносните.

- Цените на доматиите през м. юли 2021 г. се задържат около нивата от миналата година, но са на много по-високи нива спрямо същия месец на периода 2014-2019 г. Аналогично е движението на цената на оранжерийните краставиците.

- Цените на картофите, морковите и лука са близки до нивата от предходните години на анализирания период. Пикови стойности на цената на лука бяха регистрирани през месец юли 2019 г. Цената на зеления пипер през тази година е на най-високо ниво.(табл.7) Цената на зелето през месец юли настоящата година е най-висока спрямо предходните години на анализирания период, като се доближава единствено до стойността през 2018 г.

¹¹ * Оцветяването в клетките визуализира движението на цената за съответната стока през годините от периода. Стрелките в последната колона на таблицата показват посоката на промяната на всяка клетка спрямо средната стойност.

- Цените на едро на ябълките през юли 2021 г. са по-ниски спрямо същия месец на миналата година и се доближава до нивата от 2014 – 2019 г. (табл.7)
- Цените на бананите с известни колебания в двете посоки се доближават до стойностите от 2017 и 2019 г., а цената на лимоните е най-ниска през месец юли 2021 г. само спрямо същия месец на анализирания период.
- Най-високи цени за осемгодишния период са регистрирани през тази година на прасковите. Цените на кайсиите са около високите нива от 2020 г.

• Анализ на цените на плодовете и зеленчуците по региони

Анализът на цените на едро на домати и краставиците по региони показва, че отклоненията на цените в различните региони са 50-100%

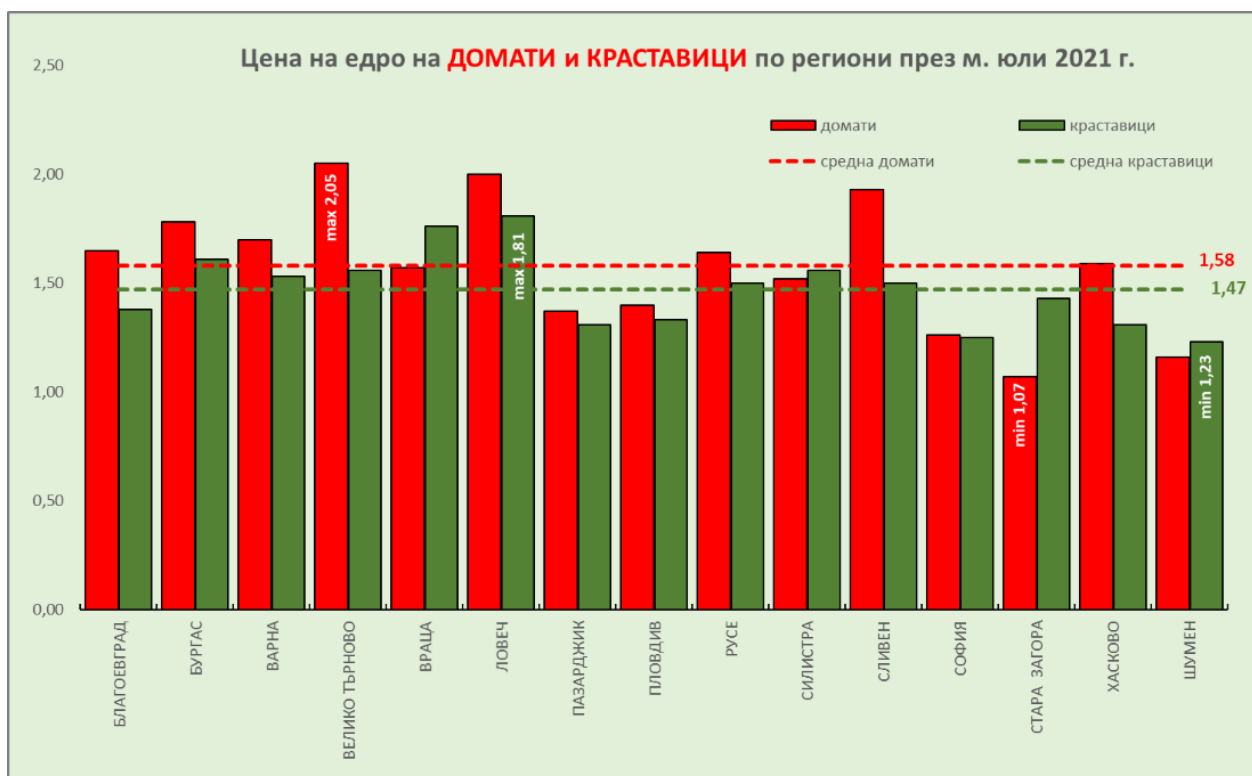
Най-високи цени на домати са регистрирани на тържищата в област Велико Търново (2.05 лв./кг), а най-ниските съответно в област Стара Загора (1,07 лв./кг). Средните за страната месечни цени на домати са 1.58 лв./кг. В 53% от областите тя е била по-висока от средната, а отклоненията в цените в различните региони са 92%. (табл.8, фиг.48)

Краставиците са се търгували на най-високи цени отново в Ловеч (1.81 лв./кг), а най-ниските цени през юли са регистрирани на тържищата в Шумен – 1.23 лв./кг. При средна за страната цена на краставиците за месеца 1,47 лв./кг, в 53% от областите цената е била по-висока, а маржът на цените в различните региони е 47%. (табл.8, фиг.48)

Таблица 8 Цени на едро на домати и краставици по области през юли 2021 г. ^{*12}

ОБЛАСТ	ДОМАТИ	средна домати	изменение спрямо средната	КРАСТАВИЦИ	средна краставици	изменение спрямо средната
БЛАГОЕВГРАД	1,65	1,58	▲ 4	1,38	1,47	▼ -6
БУРГАС	1,78	1,58	▲ 13	1,61	1,47	▲ 10
ВАРНА	1,70	1,58	▲ 8	1,53	1,47	▲ 4
ВЕЛИКО ТЪРНОВО	2,05	1,58	▲ 30	1,56	1,47	▲ 6
ВРАЦА	1,57	1,58	▼ -1	1,76	1,47	▲ 20
ЛОВЕЧ	2,00	1,58	▲ 27	1,81	1,47	▲ 23
ПАЗАРДЖИК	1,37	1,58	▼ -13	1,31	1,47	▼ -11
ПЛОВДИВ	1,40	1,58	▼ -11	1,33	1,47	▼ -10
РУСЕ	1,64	1,58	▲ 4	1,50	1,47	▲ 2
СИЛИСТРА	1,52	1,58	▼ -4	1,56	1,47	▲ 6
СЛИВЕН	1,93	1,58	▲ 22	1,50	1,47	▲ 2
СОФИЯ	1,26	1,58	▼ -20	1,25	1,47	▼ -15
СТАРА ЗАГОРА	1,07	1,58	▼ -32	1,43	1,47	▼ -3
ХАСКОВО	1,59	1,58	▲ 1	1,31	1,47	▼ -11
ШУМЕН	1,16	1,58	▼ -27	1,23	1,47	▼ -16

¹² * Оцветяването в клетките на колоните с цени визуализира движението на цената за съответната стока в отделните области. Символите в клетките в колоните с процентно изменение визуализира стойностите под и над средната цена.

фигура 48 Цени на едро на домати и краставици през м. юли по области

Таблица 9 Цени на едро на плодове по области през юли 2021 г. *¹³

ОБЛАСТ	ЯБЪЛКИ	средна ябълки	изменение спрямо средната	ПРАСКОВИ	средна праскови	изменение спрямо средната	КАЙСИИ	средна кайсии	изменение спрямо средната
БЛАГОВЕГРАД	▲ 1,60	1,59	1	▼ 1,57	2,14	-27	▲ 2,40	2,21	9
БУРГАС	▲ 1,60	1,59	1	▲ 2,54	2,14	19	▲ 2,61	2,21	18
ВАРНА	▲ 1,85	1,59	16	▲ 2,40	2,14	12	▲ 2,45	2,21	11
ВЕЛИКО ТЪРНОВО	▲ 1,73	1,59	9	▲ 2,80	2,14	31	▲ 2,60	2,21	18
ВРАЦА	▼ 1,51	1,59	-5	▲ 2,25	2,14	5	▲ 2,44	2,21	10
КЪРДЖАЛИ		1,59		▲ 3,00	2,14	40	▲ 2,50	2,21	13
ЛОВЕЧ	▲ 1,63	1,59	3	▲ 2,26	2,14	6	▲ 2,37	2,21	7
ПАЗАРДЖИК	▲ 1,61	1,59	1	▲ 1,83	2,14	-14	▼ 1,88	2,21	-15
ПЛОВДИВ	▼ 1,25	1,59	-21	▲ 2,20	2,14	3	▲ 2,35	2,21	6
РУСЕ	▼ 1,41	1,59	-11	▲ 1,83	2,14	-14	▼ 2,09	2,21	-5
СИЛИСТРА	▲ 1,94	1,59	22	▲ 2,56	2,14	20	▼ 1,56	2,21	-29
СЛИВЕН	▲ 2,17	1,59	36	▲ 2,00	2,14	-7	▲ 2,23	2,21	1
СОФИЯ	▼ 1,15	1,59	-28	▼ 1,50	2,14	-30	▼ 1,79	2,21	-19
СТАРА ЗАГОРА	▼ 1,40	1,59	-12	▲ 1,80	2,14	-16	▼ 2,09	2,21	-5
ХАСКОВО	▼ 1,56	1,59	-2		2,14		▲ 2,80	2,21	27
ШУМЕН	▲ 1,59	1,59	0	▼ 1,52	2,14	-29	▼ 1,22	2,21	-45

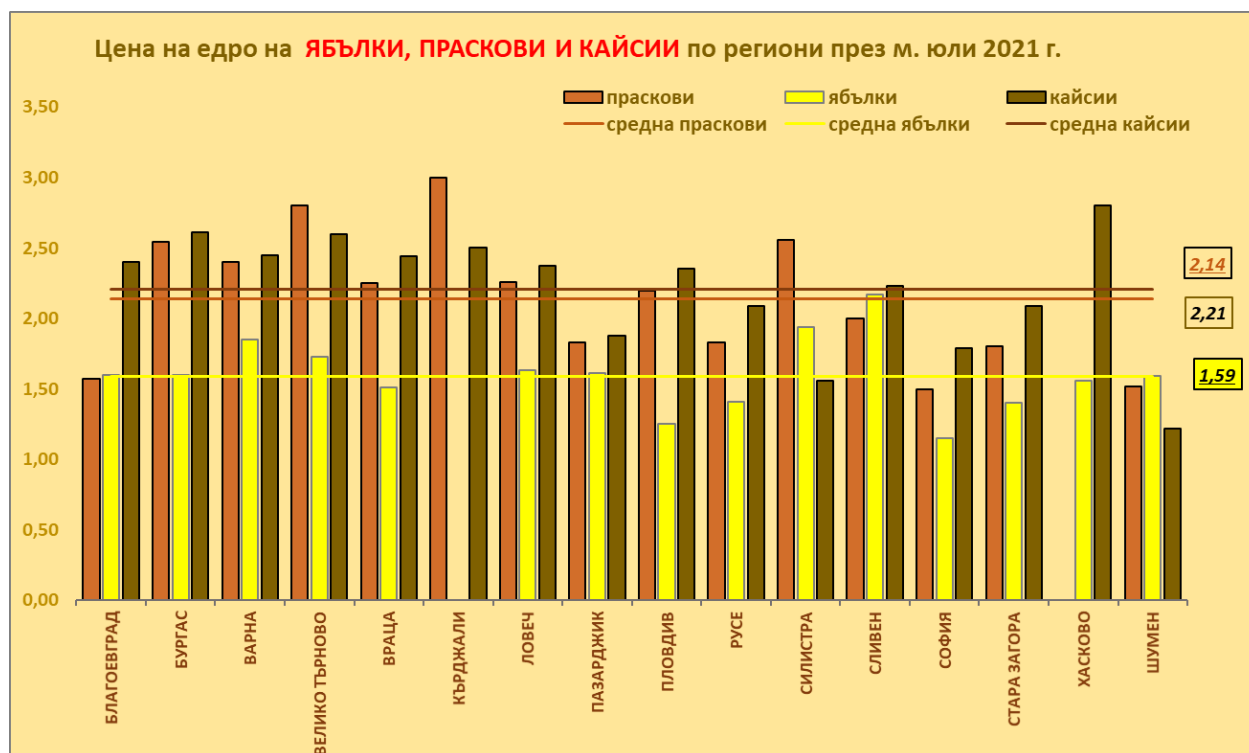
¹³ * Оцветяването на клетките в колоните визуализира движението на цените на съответната стока по региони, а символите в клетките на същите колони отразява стойността над или под средната за странната цена. Оцветяването на клетките в колоните с процентно изменение визуализира стойностите под и над средната цена.

Наблюденията на цените по региони на плодовете показват, че разликите в цените в страната са около и над 100%, като най-големият марж е при цената на кайсиите. (табл.9, фиг.49)

При средна цена на прасковите през месеца 2.14 лв./кг, най-високите цени са регистрирани в Кърджали (3.00 лв.), а минималните съответно са били в София – 1.50 лв. Отклоненията в цените на прасковите в различните региони са 100%, а в 80% от областите цената е над средната за страната.

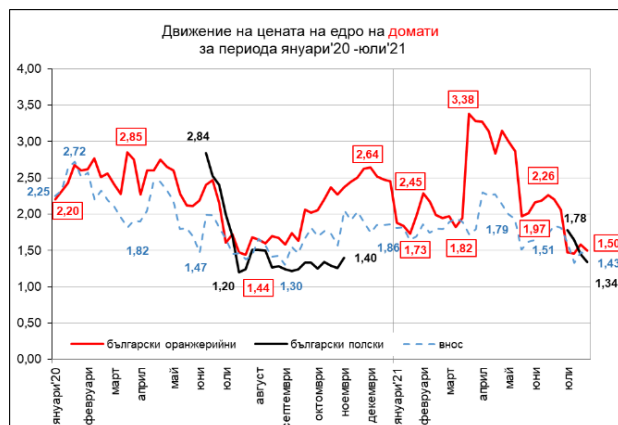
Наблюденията на цените на ябълките по региони през юли показват, че при средна цена за месеца 1,59 лв./кг, най-високата цена е регистрирана на стоковите тържища в област Сливен – 2,17 лв./кг, а най-ниска в София - 1,15 лв./кг. Отклоненията в цените на ябълките в различните региони са 89%. В осем области цената е над средната за страната, в 6 области тя е по-ниска, а в Шумен ябълките са се търгували на средната за страната цена.

Кайсиите са се търгували през месеца най-скъпо в област Хасково (2.80 лв./кг), а най-евтини са били в област Шумен (1.22 лв./кг), при средна цена на кайсиите 2.21 лв./кг. В 62% от областите цената е била над средната за страната, а отклоненията в цените в различните области е 130%. (табл. 9 и фиг.49)

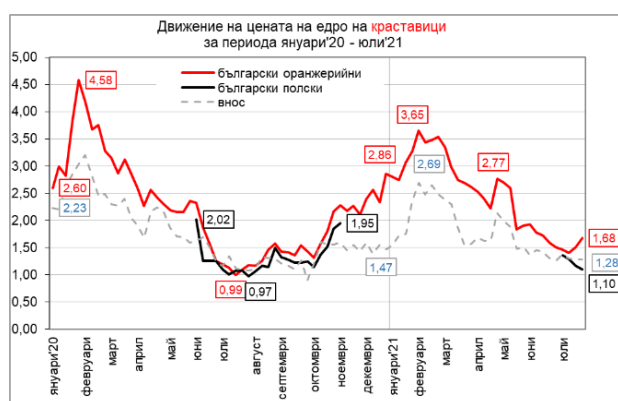

фигура 49 Цени на едро на плодове през м. ли 2021 г. по области

- **Диаграми на движението на цените на основни плодове и зеленчуци**

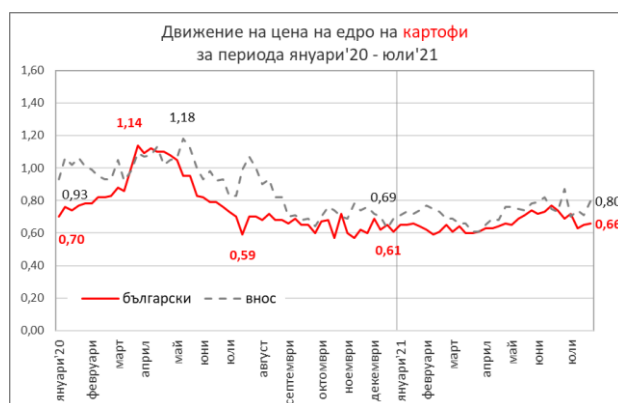
фигура 50

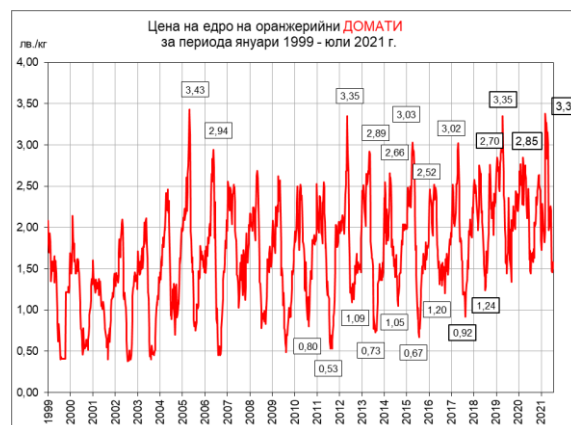
фигура 52

фигура 54

фигура 56

фигура 51

фигура 53

фигура 55

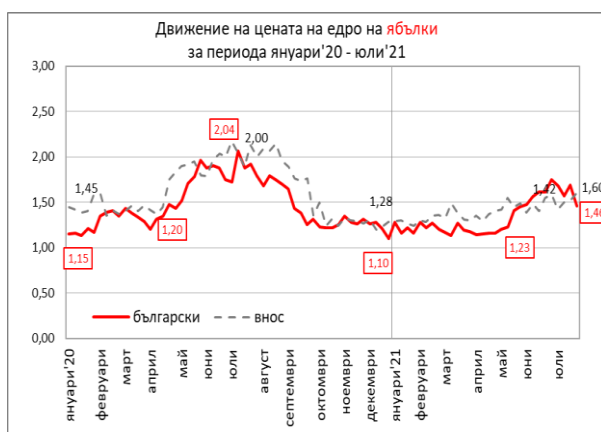
фигура 57

фигура 58

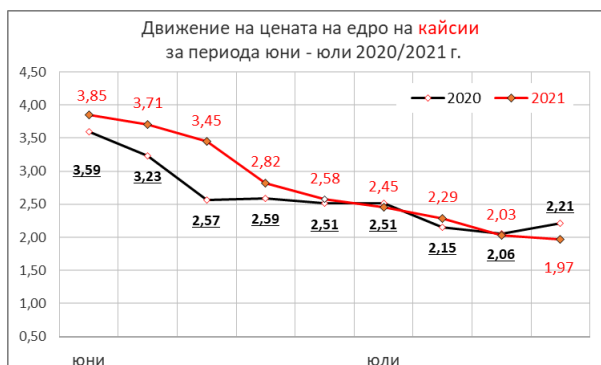
фигура 59

фигура 60

фигура 61

фигура 62

фигура 63

фигура 64

фигура 65

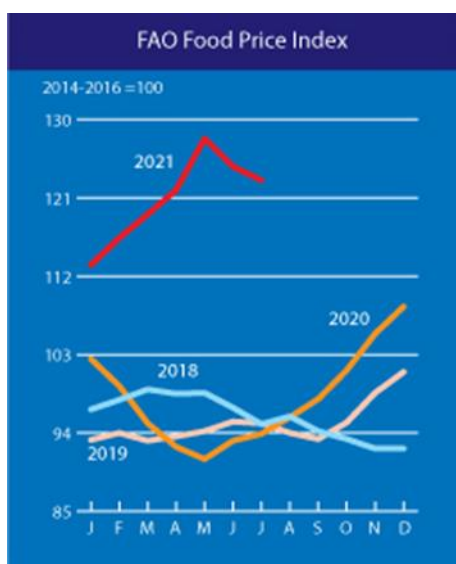

фигура 66

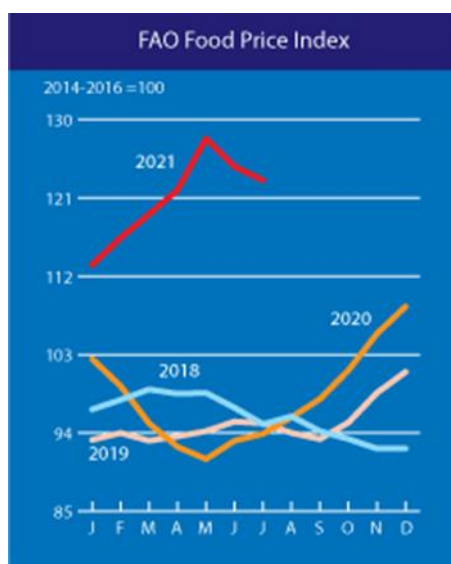
Международни цени

- Организация по прехрана и земеделие (ФАО) към ООН

През месец юли Индексът на цените на храните¹⁴ на ФАО (Организацията по прехрана и земеделие (ФАО) към ООН; Food and Agriculture Organization (FAO) of the United Nations) отново бележи спад.

фигура 67 ФАО индекс през юли 2021 г.

фигура 68 ФАО индекс на храните през юли 2021 г.

Таблица 10 Месечни индекси на цените на храните на ФАО през юли 2021 г. ^{*15}

MONTHLY FOOD PRICE INDICES (2002-2004=100)						
Date	Food Price Index	Meat Price Index	Dairy	Cereals Price Index	Oils Price Index	Sugar Price Index
2020-01	102,5	103,8	103,8	100,5	108,7	87,5
2020-02	99,4	100,6	102,9	99,4	97,6	91,4
2020-03	95,1	99,5	101,5	97,7	85,5	73,9
2020-04	92,4	96,9	95,8	99,3	81,2	63,2
2020-05	91,0	95,4	94,4	97,5	77,8	67,8
2020-06	93,1	94,8	98,3	96,7	86,6	74,9
2020-07	94,0	92,2	102,0	96,9	93,2	76,0
2020-08	95,8	92,2	102,1	99,0	98,7	81,1
2020-09	97,9	91,5	102,2	104,0	104,6	79,0
2020-10	101,2	91,8	104,3	111,6	106,4	84,7
2020-11	105,4	93,3	105,4	114,4	121,9	87,5
2020-12	108,5	94,8	109,2	115,9	131,1	87,1
2021-01	113,3	96,0	111,2	124,2	138,8	94,2
2021-02	116,4	97,8	113,1	125,7	147,4	100,2
2021-03	119,1	100,8	117,5	123,6	159,2	96,2
2021-04	121,3	102,7	119,1	125,6	162,0	100,0
2021-05	127,1	105,0	120,8	133,1	174,7	106,7
2021-06	124,6	109,6	119,9	129,4	157,5	107,7
2021-07	123,0	110,3	116,5	125,5	155,4	109,6

¹⁴ FFPI – FAO Food Price Index

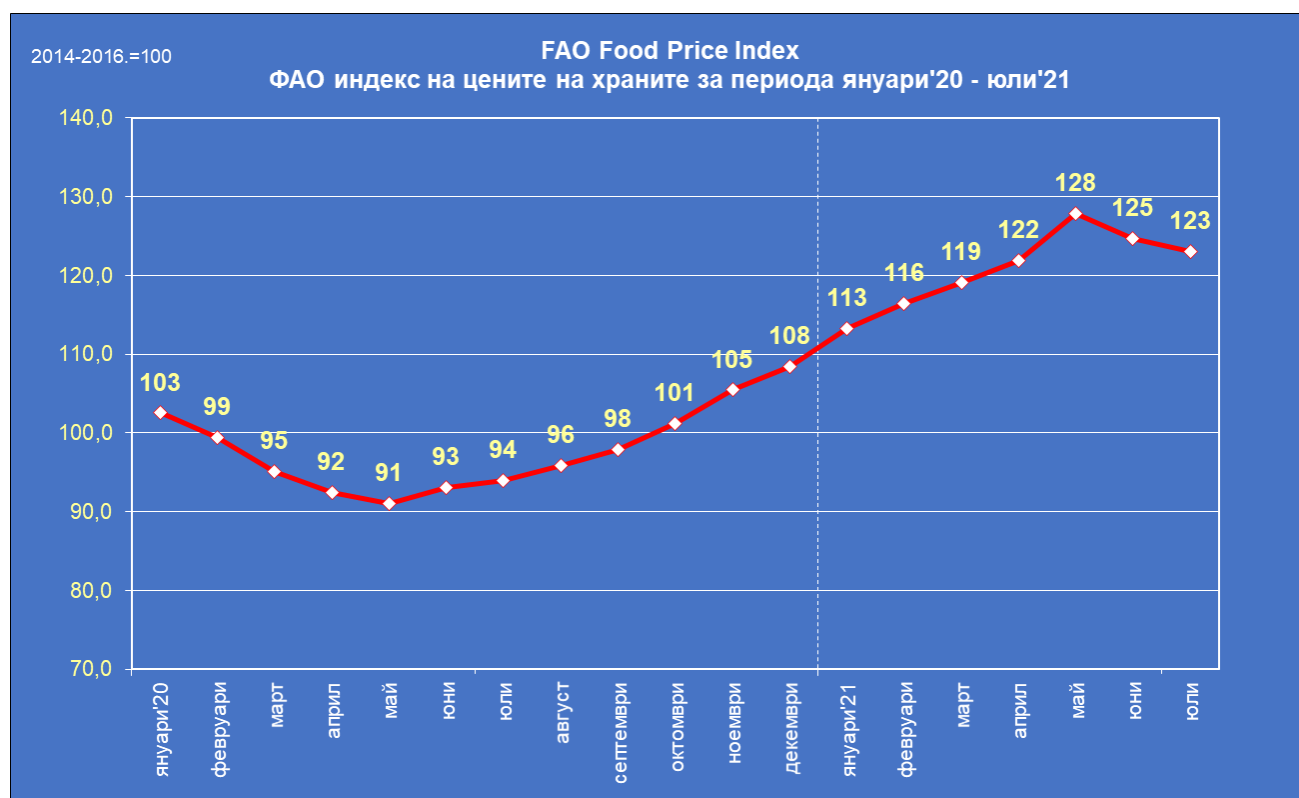
¹⁵ *Оцветяването в клетките визуализира движението на индекса на съответната стокова група

Движението на Индекса на цените на храните на Организацията за прехрана и земеделие на ООН отразява движението на международните цени на всички основни хранителни стоки и фуражи, които влизат в състава му.¹⁶

Средната стойност на индекса на цените на храните на ФАО през месец юли е 123,0 пункта, като е с 1,5 пункта (1,2 %) по-ниска в сравнение с юни, но все още е с 29,1 пункта (31%) по-висока от стойността за същия период на миналата година.

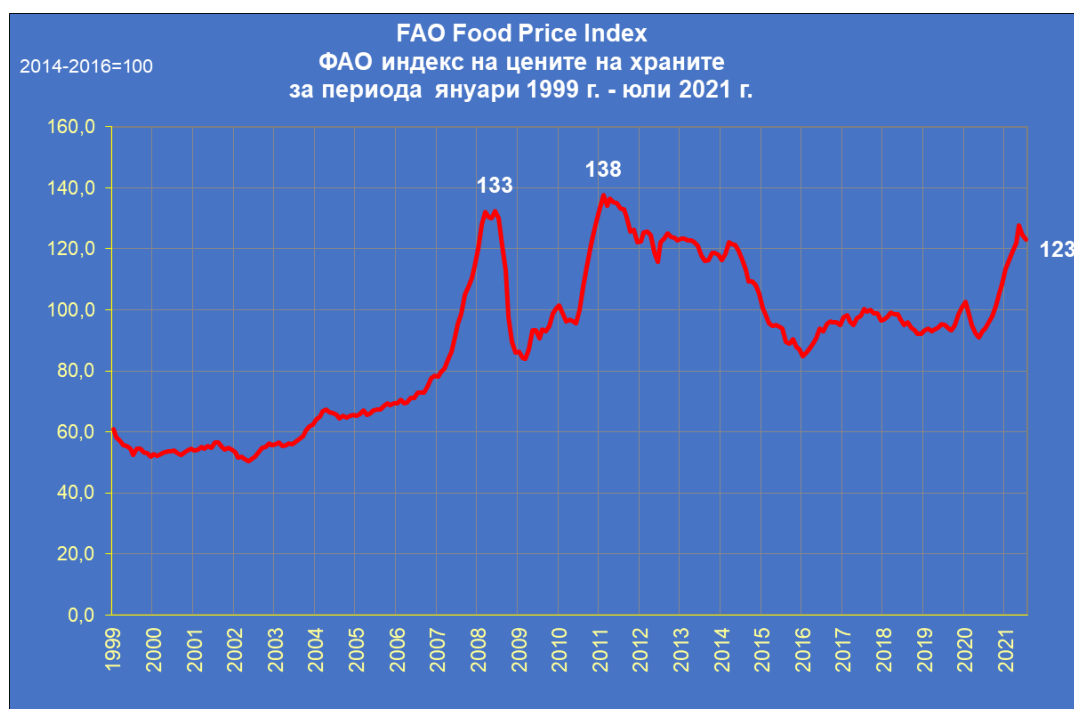
Намалението, регистрирано през юли се дължи на намаление на цените на зърното, млечните продукти и растителните масла на фона на продължаващия ръст за втори пореден месец на котировките на месото и захарта. (табл. 10 и фиг.67,68,69,70)

Пиковата си стойност от 137,6 пункта индексът на ФАО, достига през февруари 2011 г

фигура 69 Движение на ФАО индекса на храните за периода януари 2020 г. – юли 2021 г.

¹⁶ В състава на ФАО индекса на цените на храните влизат: захар, зърнени култури, млечни продукти, масла и мазнини и меса.

фигура 70 Движение на ФАО индекса на храните за периода януари 1999 г. – юни 2021 г

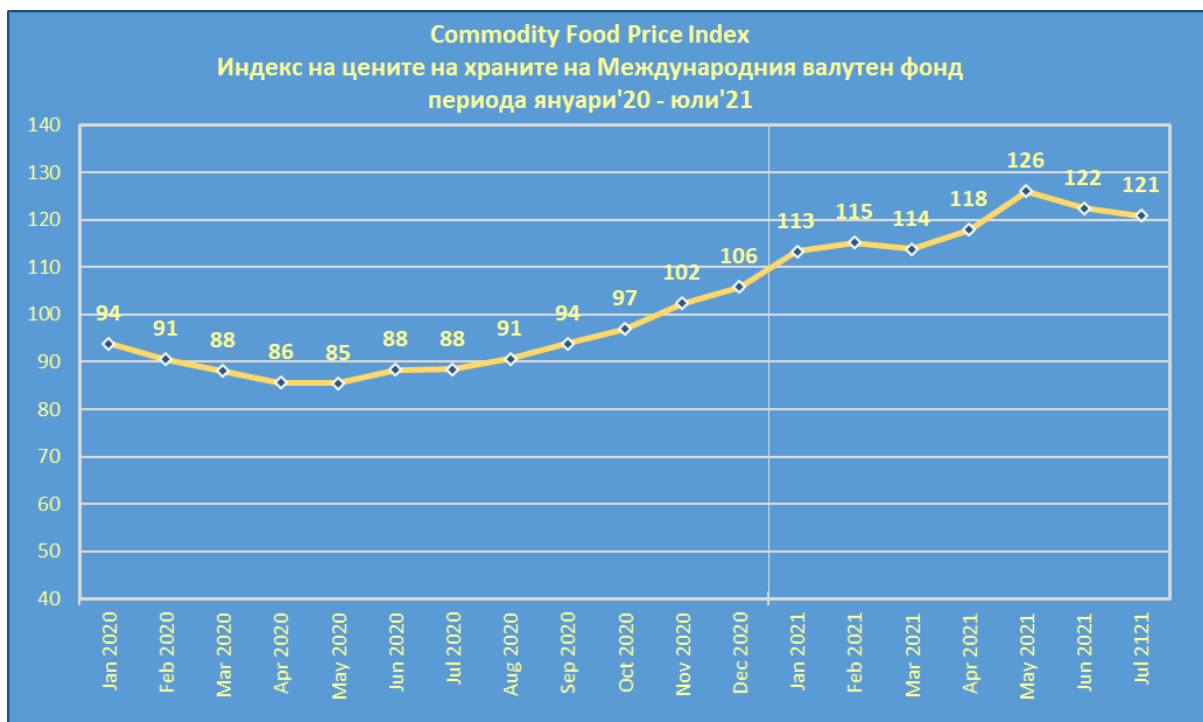
- Индекс на цените на храните на Международния валутен фонд (МВФ)**

Индексът на цените на храните на Международния валутен фонд¹⁷ отразява движението на цените на зеленчуците и плодовете. Поради различния състав на стоките, които влизат в този индекс се наблюдават известни различия в тенденциите на двата индекса (ФАО и МВФ).

Таблица 11 Стойности на Индекса на цените на храните на МВФ през юли 2021 г

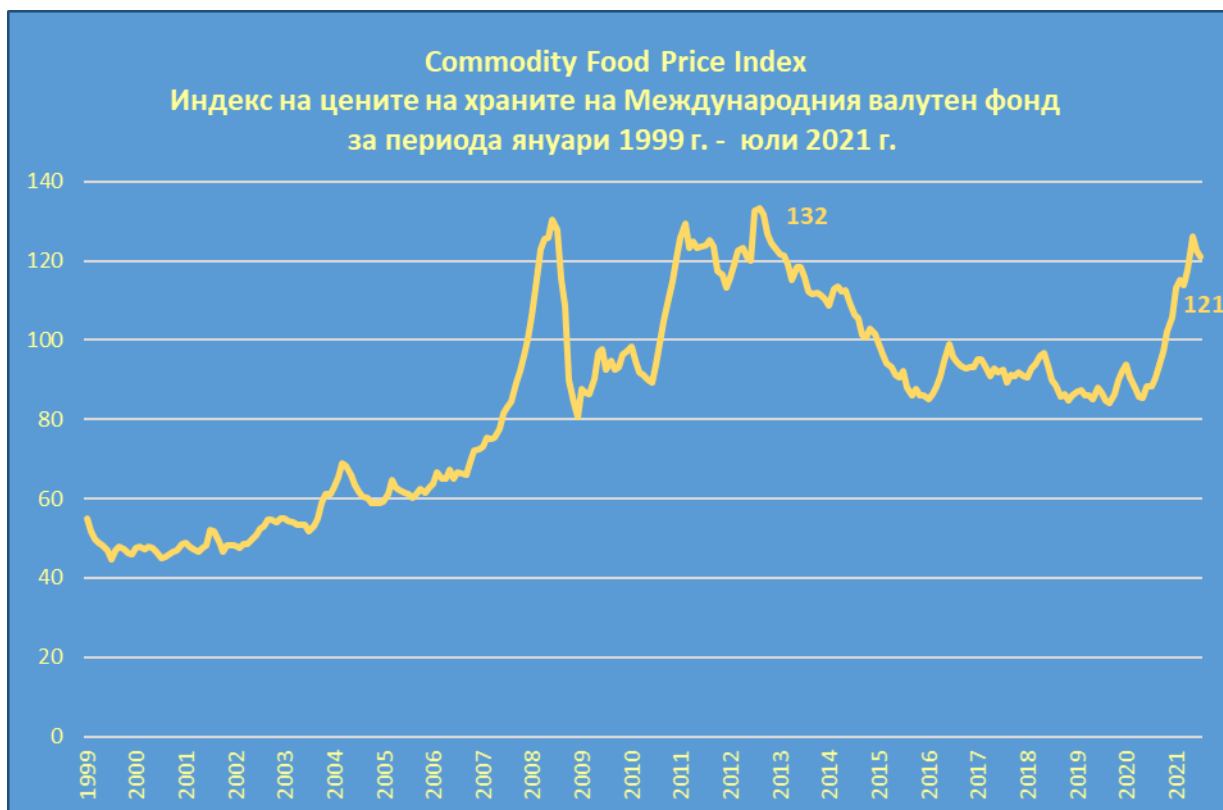
Commodity Food Price Index - Monthly Price		
Month	Price	Change
Jan 2020	94,48	2,60%
Feb 2020	90,51	-4,20%
Mar 2020	88,03	-2,74%
Apr 2020	85,62	-2,73%
May 2020	85,43	-0,23%
Jun 2020	88,32	3,38%
Jul 2020	88,46	0,16%
Aug 2020	90,67	2,50%
Sep 2020	93,81	3,47%
Oct 2020	96,92	3,32%
Nov 2020	102,32	5,56%
Dec 2020	105,77	3,38%
Jan 2021	113,32	7,14%
Feb 2021	115,15	1,62%
Mar 2021	113,85	-1,13%
Apr 2021	117,88	3,55%
May 2021	126,04	6,92%
Jun 2021	122,49	-3,02%
Jul 2021	120,89	-0,93%

¹⁷ Commodity Food Price Index Monthly Price (Index Mundi)

фигура 71 Индекс на цените на храните на МВФ за периода януари '20 – юли '21

През м. юли стойността на този индекс е 121 пункта, като се наблюдава понижение в сравнение с предходния месец с 1%. Спрямо същия месец на миналата година индексът е с 33 пункта (38%) по-висок, а най-високите нива са отчетени през 2012 г. – 132 пункта. (фиг.71 и 72)

фигура 72 Индекс на цените на храните на МВФ за периода януари '99 – юли '21

- **Международни цени на зърнените култури**

Средната стойност на индекса на цените на зърнените култури на ФАО¹⁸ през юли е 125,5 пункта, което е с 3,8 пункта (3%) по-ниско от стойността му през юни, но е с 28,6 пункта (29,6 %) по-високо от нивото през юли 2020 г.

Международните цени на царевицата спадат през месеца с 9,1 пункта (6%), което се дължи на по-силна от прогнозната реколта в Аржентина и подобрени сортове култури в Съединените американски щати. Анулираните от Китай поръчки за доставка на царевица от старата реколта също допринесе за намаляването на котировките на тази култура. В същото време цените са ограничени от продължаващите притеснения относно състоянието на реколтата в Бразилия, където вършитбата е значително изостава от миналата година, а високите вътрешни цени насърчават фермерите да продават зърно директно на вътрешния пазар.

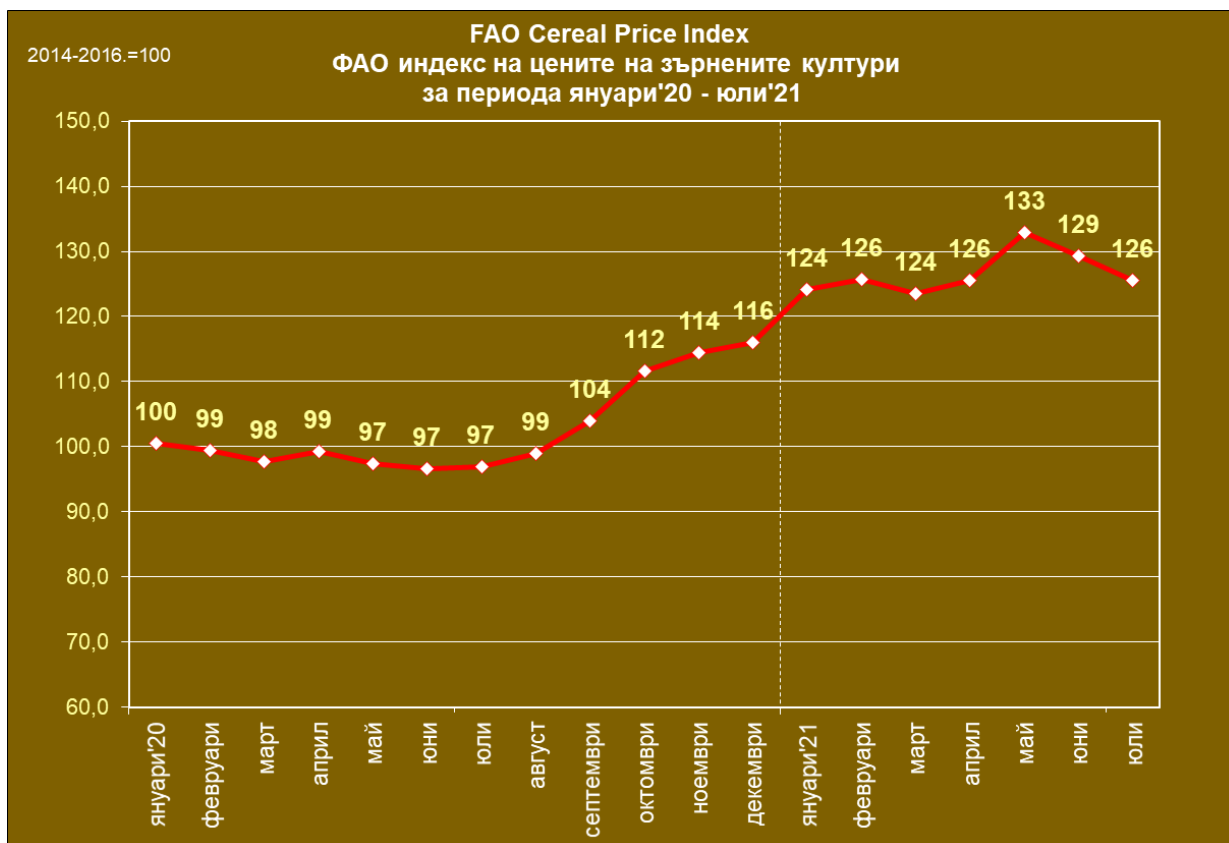
Експортните цени на ечемика и соргото през юли бележат спад с 8,3 пункта (6,4%) и с 8,7 пункта (5,3 %), главно поради слабото търсене на внос.

През месеца, обаче котировките на пшеницата се повишават с 2,2 пункта (1,8 %), като достигат най-високото си ниво от средата на 2014 г. Това се дължи на продължаващите опасения относно състоянието на културите в Северна Америка, където продължителната суша доведе до спад в добивите на твърда пшеница в Канада и на пролетната пшеница в Съединените американски щати. В същото време обилните дъждове застрашиха перспективите за реколта в някои части на Европа, а в Руската федерация първите реколти бяха малко по-ниски от очакваното. В Южното полукълбо перспективите за реколтата остават благоприятни в Аржентина и Австралия.

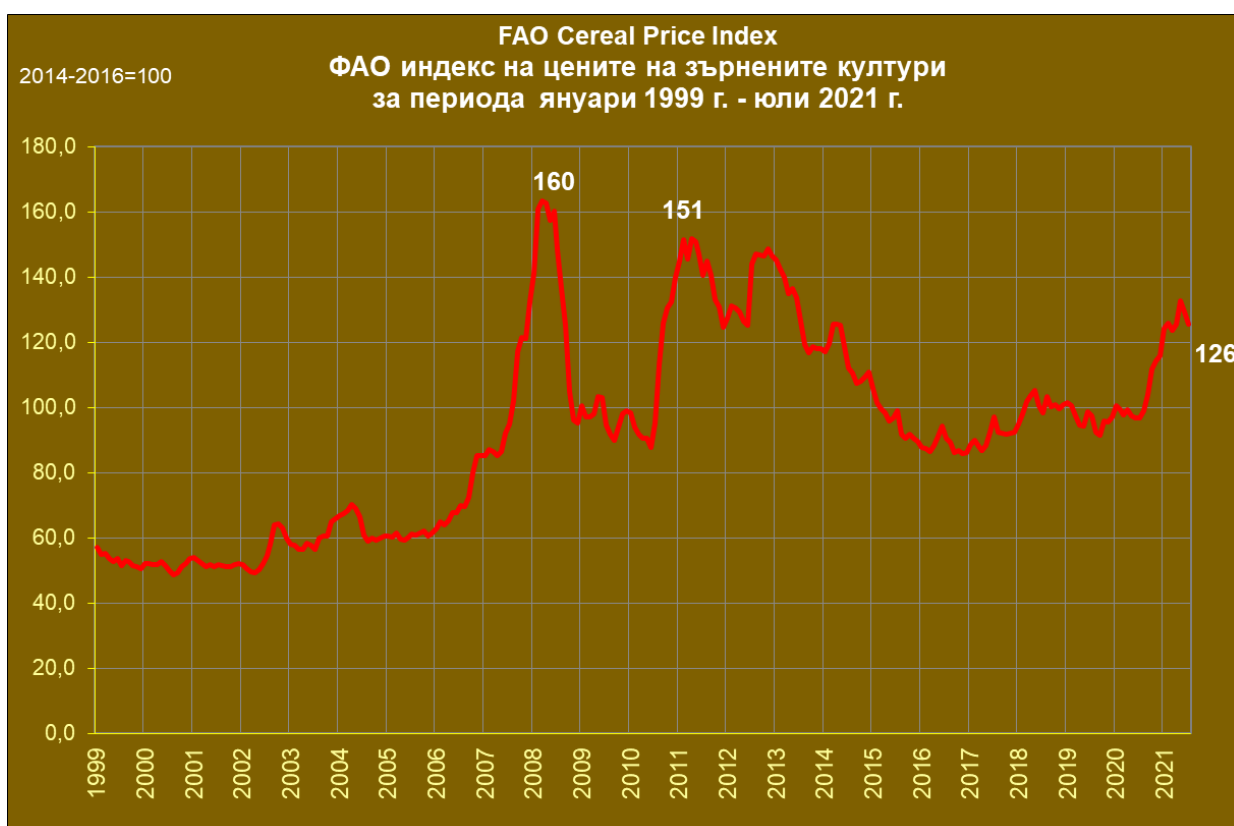
Международните цени на ориза ускориха спада си през юли, достигайки двугодишно дъно, подсилено както от новата реколта зърно, така и от валутните колебания, които допълнително забавиха продажбите, отслабени от високите транспортни разходи и логистичните трудности. (фиг.79 и 80)

Най-високите стойности на този индекс (160 пункта) са регистрирани в началото на 2008 г. (фиг.73 и 78)

¹⁸ В състава на този индекс влизат пшеницата, царевицата и ориза

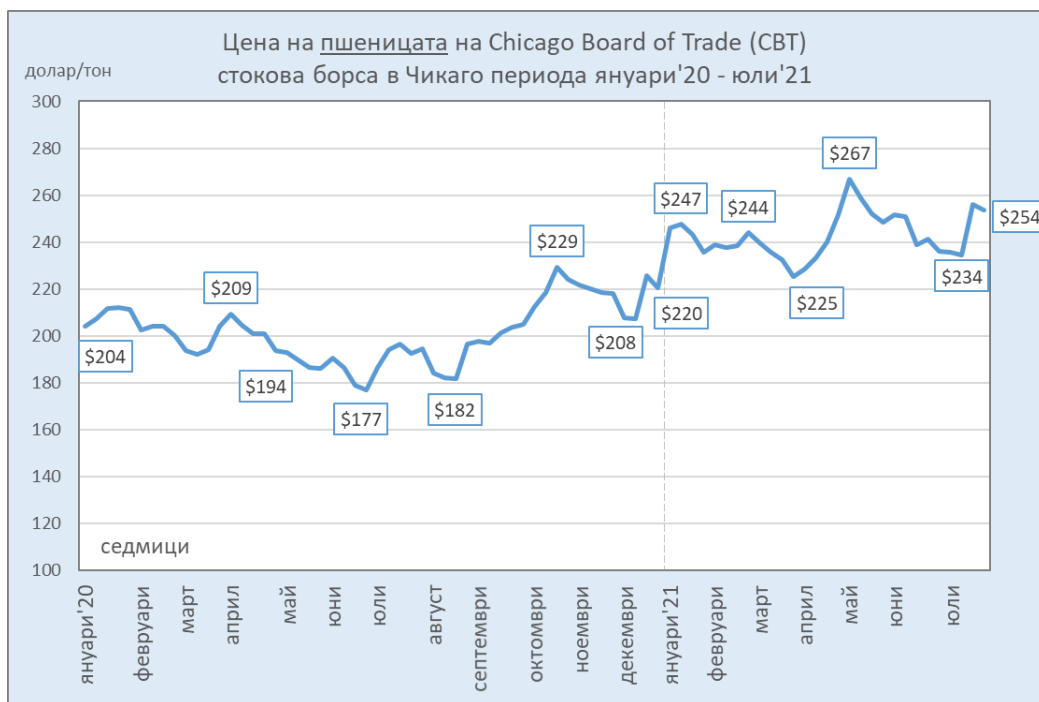
фигура 73 Индекс на цените на зърнените култури на ФАО за периода януари'20 - юли'21

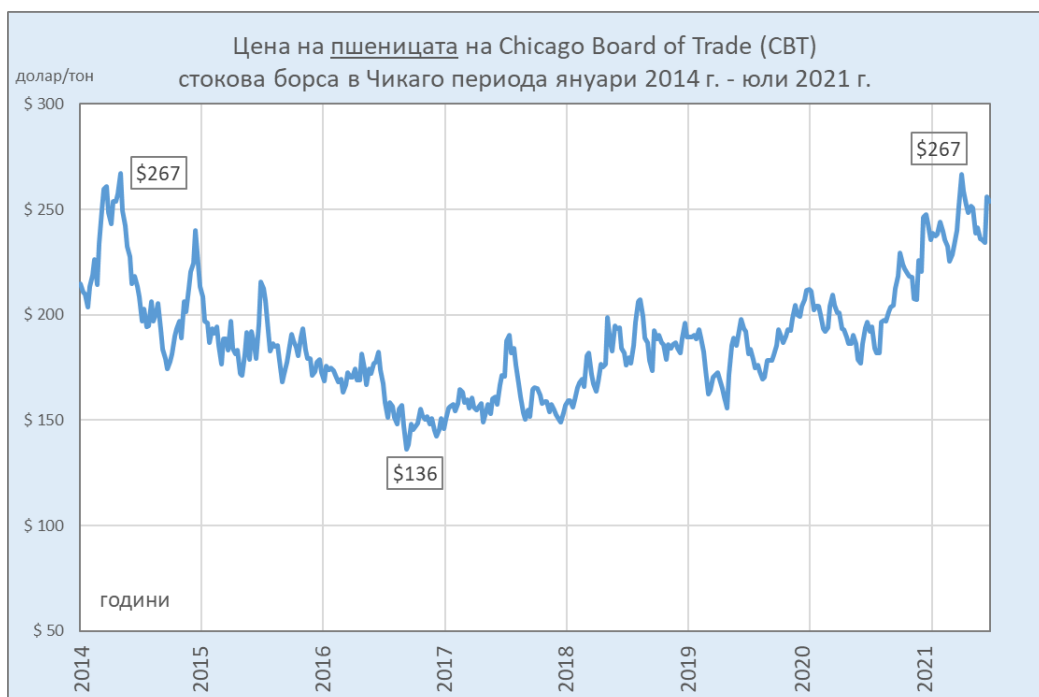
фигура 74 Индекс на цените на зърнените култури на ФАО за периода януари'99 - юли'21

Цената на пшеницата на стоковата борса в Чикаго през м. юли стартира от ниво 236 долар/тон и през последната седмица се качва до ниво от 254 долар/тон. В сравнение със същия период на миналата година средномесечната цена за месец юли тази година е с 27% по-висока. (фиг. 75)

Най-високите стойности за последните години са достигнати през 2014 г., както и през месец май тази година. На най-ниските нива цената на пшеницата е била през лятото на 2016 г. (фиг.76)

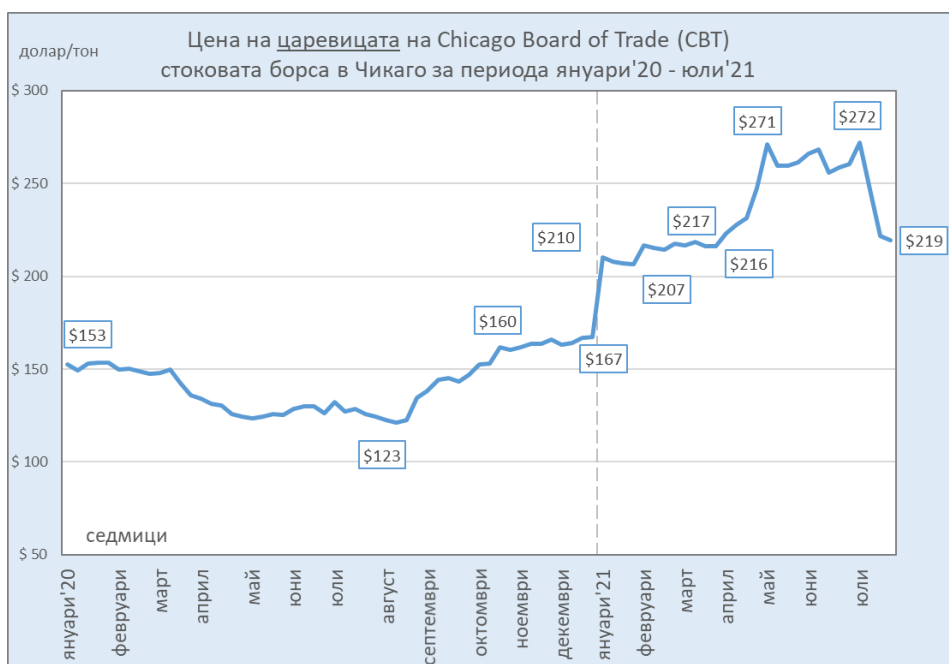
фигура 75 Цена на пшеницата на Чикагската стокова борса за периода януари'20 – юли'21

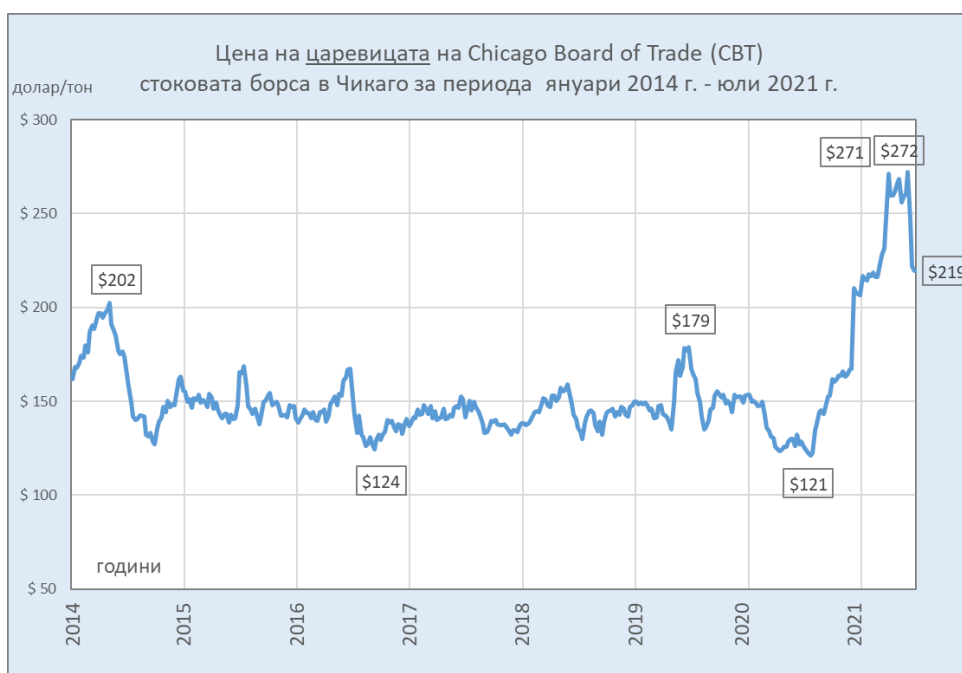
фигура 76 Цена на пшеницата на Чикагската стокова борса за периода януари'14 – юли'21

Цената на царевичата на стоковата борса в Чикаго през първата седмица на юли достига пикови за последните години нива от 272 долар/тон. През следващите седмици стойностите бележат рязък спад.

В началото на месеца кривата стартира от 272 долар/тон и през последната седмица стъпва на ниво от 219 долар/тон. Поевтиняването на царевичата спрямо началото на месеца е 24%. На годишна база поскъпването е 88%. (фиг.77) Аналогично на цената на пшеницата и при царевичата се наблюдава пик през 2014 г., който обаче е много под стойностите от тази година. Най-ниските регистрирани нива са през 2020 г. (фиг.78)

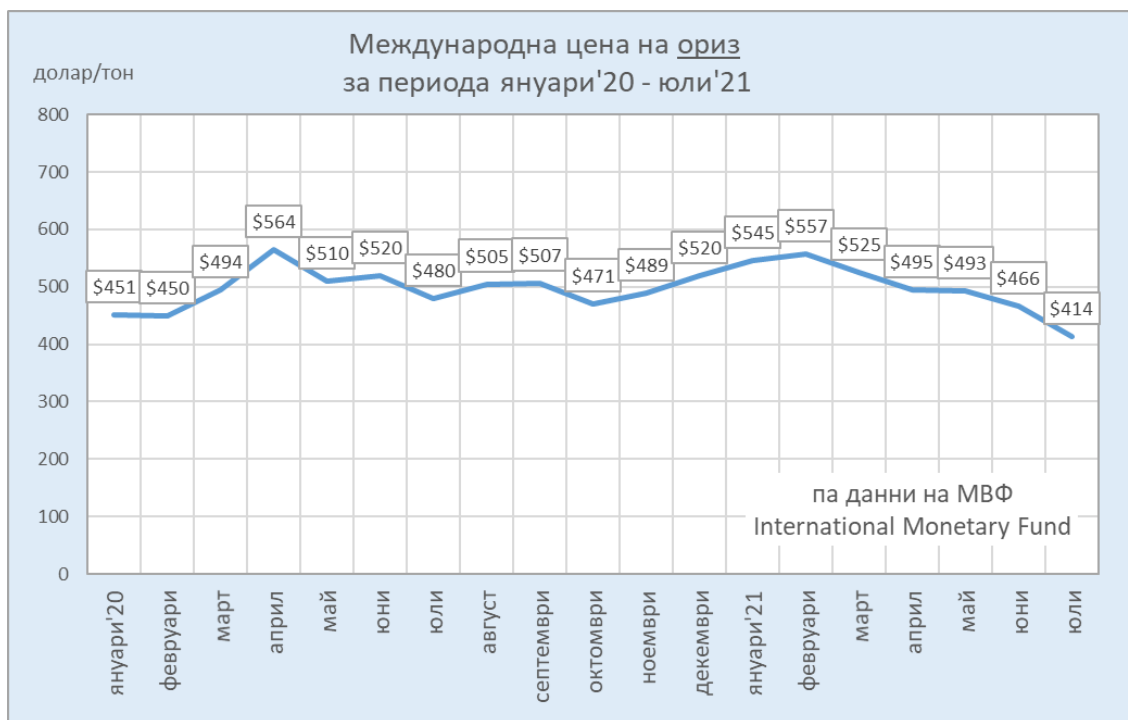
фигура 77 Цена на царевичата на Чикагската стокова борса за периода януари'20 – юли'21

фигура 78 Цена на царевичата на Чикагската стокова борса за периода януари'14 – юни'21

През месец юли международната цена на ориза по данни на МВФ е 414 \$/тон. Наблюдава се понижение спрямо предходния месец от 11%, а в сравнение с месец февруари от 25%. На годишна база е отчетен спад на стойностите от 13%. (фиг.79)

Пиковите стойности на международната цена на ориз са регистрирани през 2008 г. – 907 \$/тон. (фиг.80)

фигура 79 Международна цена на ориз за периода януари'20 – юли'21

фигура 80 Международна цена на ориз за периода януари'99 – юли'21

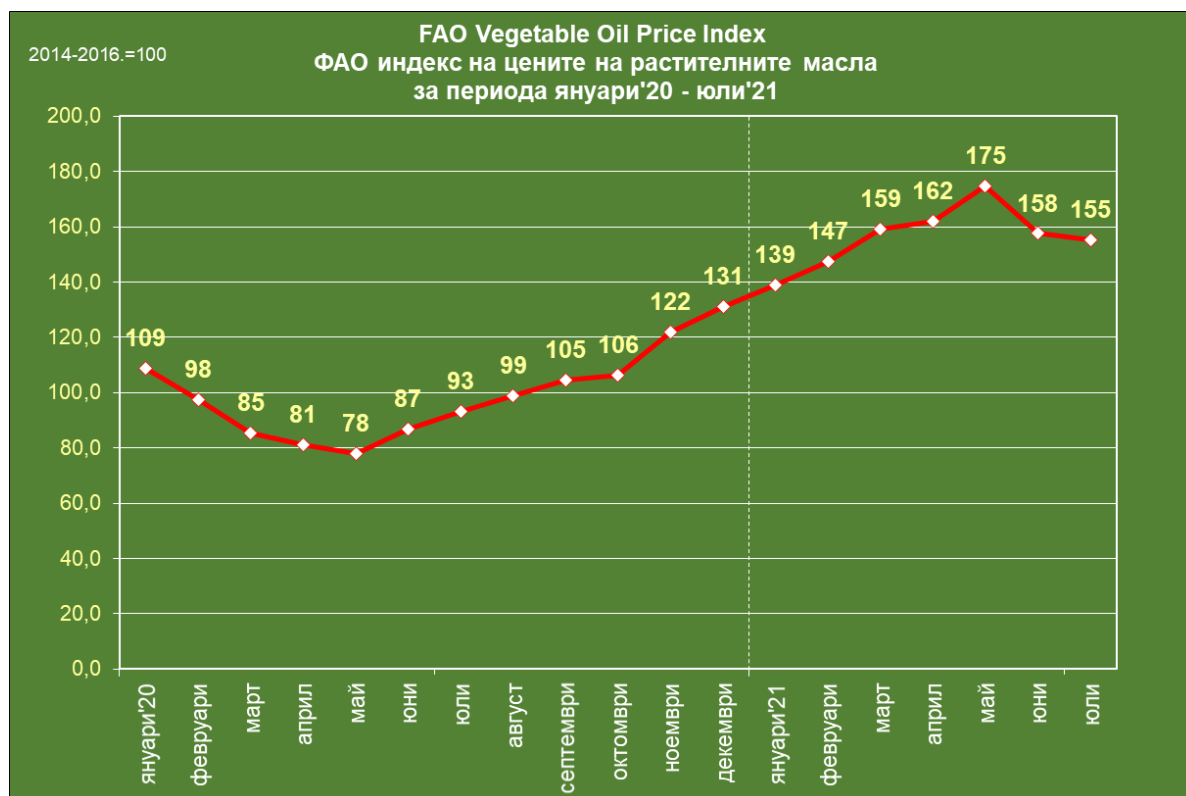
- **Международни цени на растителните масла**

Индексът на цените на растителните масла на ФАО¹⁹ през юли е 155,4 пункта, което е с 2,2 пункта (или 1,4%) по-ниско от стойността му през юни. Намаляването на стойността на този индекс продължава за втори пореден месец и достига най-ниското си ниво за последните пет месеца. Спадът се дължи главно на по-ниските цени на соевото, рапичното и слънчогледовото масло, докато цените на палмовото масло се повишиха.

Международните цени на палмовото масло се възстановиха незначително през юли спрямо по-ниските от очакваните обеми на производство в големите страни производители на фона на недостига на работници, предимно в Малайзия. Обратно, цените на соевото масло намаляват през юли, до голяма степен притиснати от по-ниския мандат за смесване на биодизел в крайната смес от горива в Аржентина.

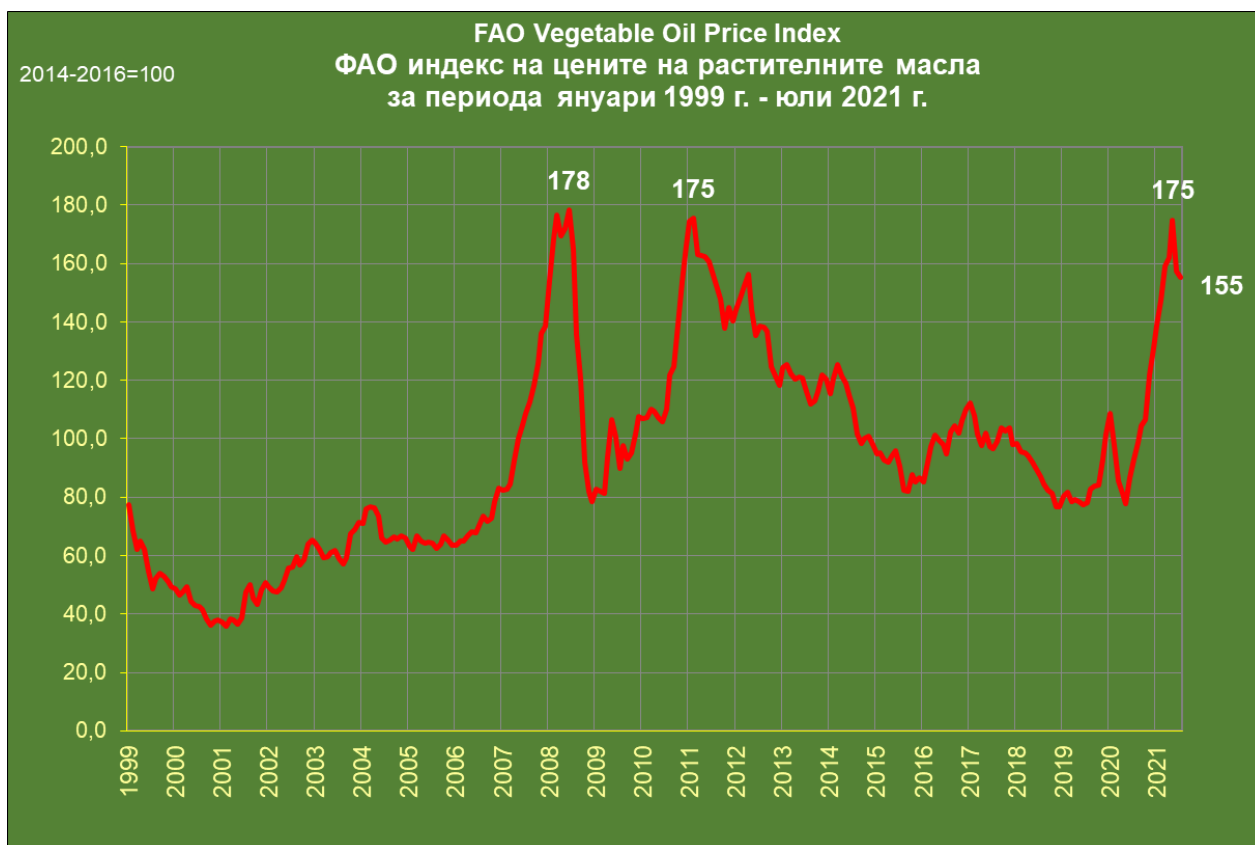
Международните цени на рапицата и слънчогледовото масло също бележат спад, отразявайки съответно, както ниското глобално търсене на внос, така и очаквания рекорден ръст на предлагането през сезон 2021–2022 г.(фиг.81)

Най-високите стойности на този индекс (178 пункта) са регистрирани през 2008 г. (фиг.82)

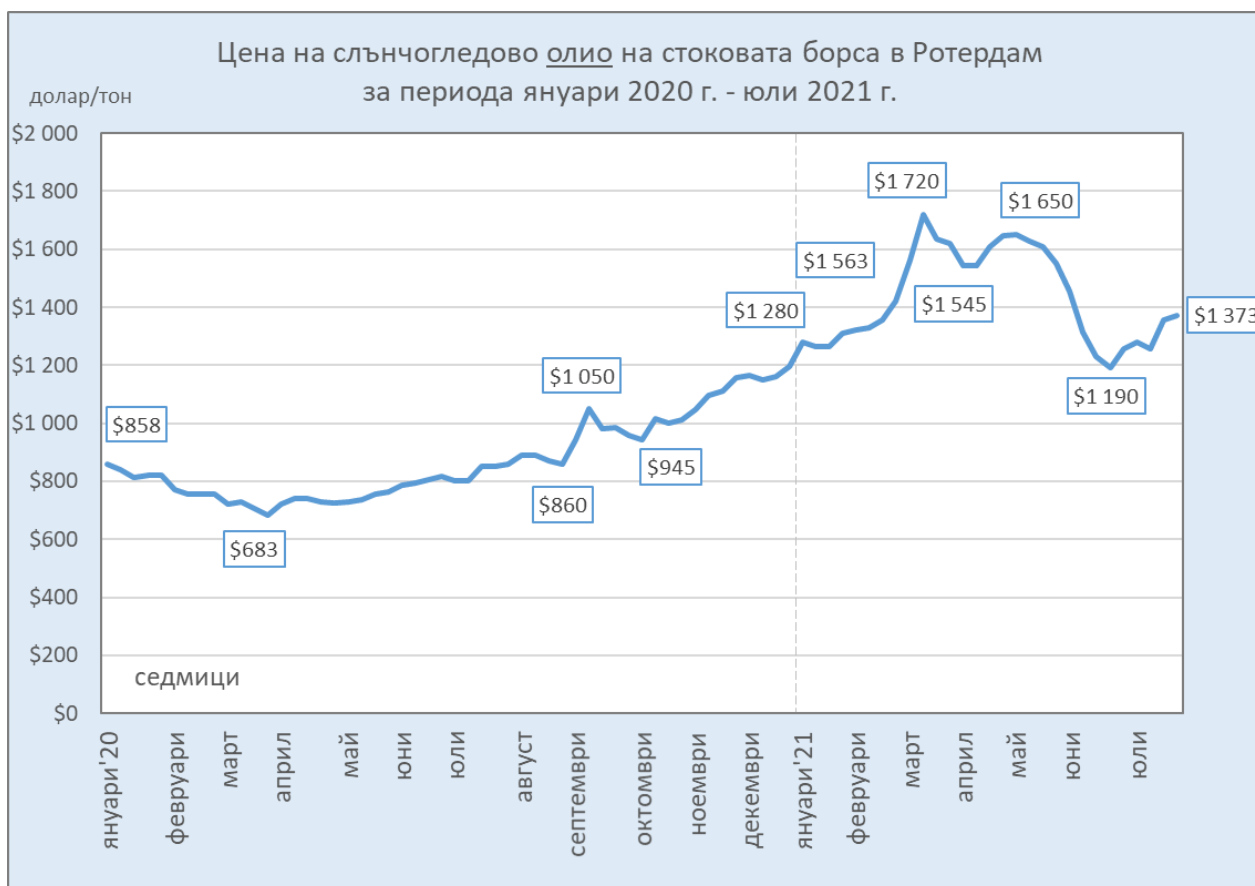

фигура 81 ФАО индекс на растителните масла за периода януари'20 – юли'21

¹⁹ В състава на този индекс влизат палмовото, соевото, рапичното и слънчогледовото масла

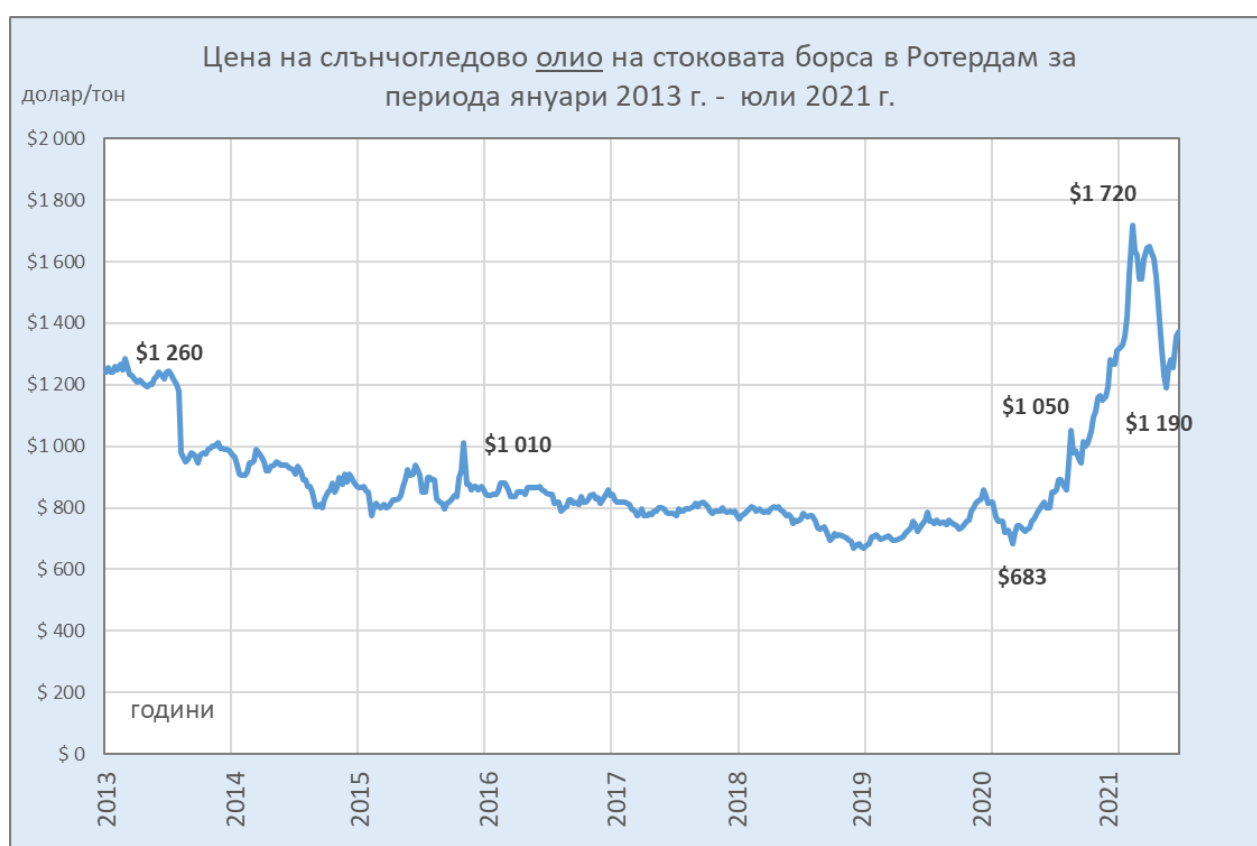
фигура 82 ФАО индекс на растителните масла за периода януари 1999 г. – юли 2021 г.

фигура 83 Цена на нерафинирано слънчогледово олио на борсата в Ротердам януари'20 – юли'21

При цената на слънчогледовото олиото на борсата в Ротердам през месец юли отново се наблюдава покачване на стойностите. През първата седмица цената стартира от ниво 1280 долар/тон. През последните седмици на месеца цената на суровото олио на борсата в Ротердам бележи ръст и кривата стъпва на ниво от 1373 долар/тон. Повишението на цената в сравнение с началото на месеца е 7,2%. На годишна база е регистрирано покачване на цената с 58%. (фиг.83)

Въпреки известното стабилизиране на стойностите през май и низходящия тренд през юни, тези стойности драстично надвишават високите нива от 2013 г. и 2015 г. Преди силното покачване на цената на олиото през 2020 г. и през март 2021 г., пиковите стойности бяха достигнати през 2013 г. – 1260 долар/тон. (фиг.84)

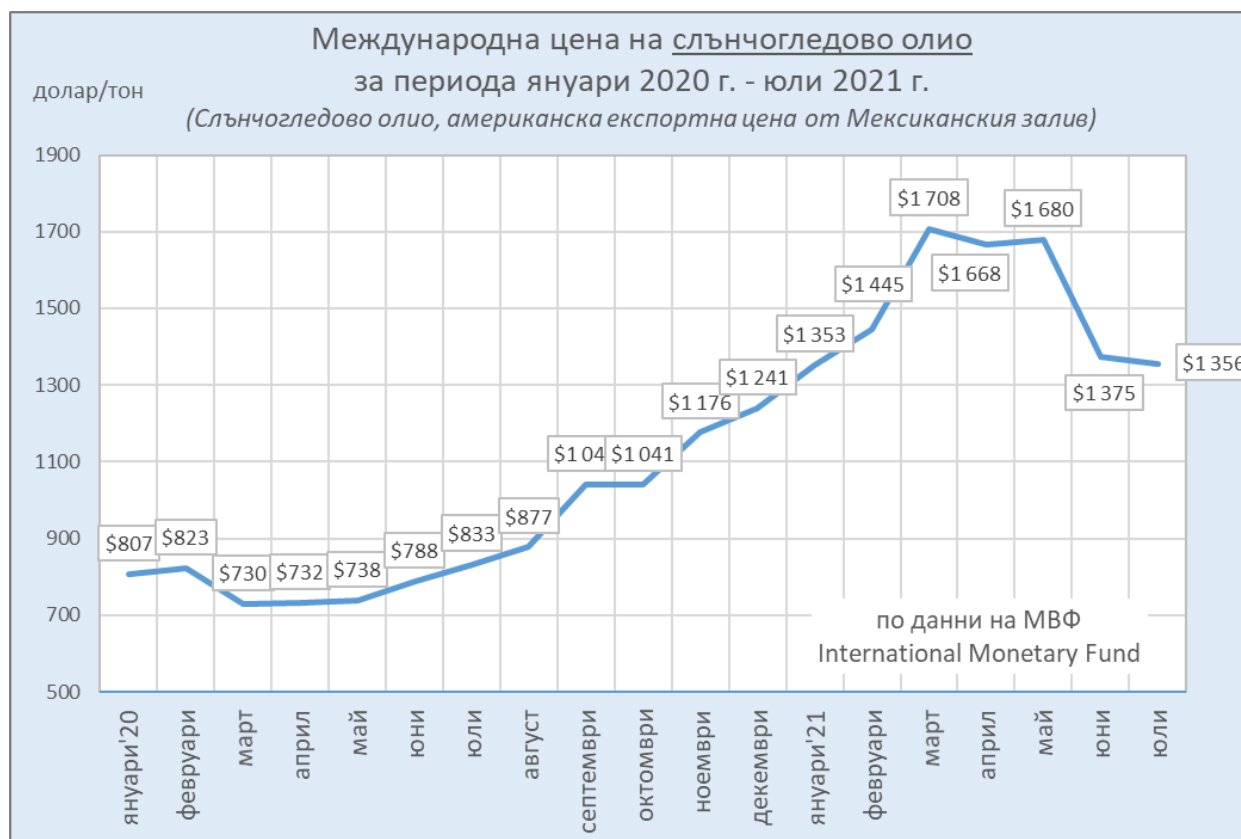
фигура 84 Цена на нерафинирано слънчогледово олио на борсата в Ротердам януари'13 – юли'21

Аналогични са изводите при анализирането на цената на олиото по данни на Международния валутен фонд²⁰, за експортната цена на САЩ от Мексиканския залив²¹. През юли цената по тези данни е 1356 долар/тон и спрямо май е отчетен спад на стойностите от 324 пункта (19%). Пиковите стойности, достигнати през март

²⁰ [International Monetary Fund](#)

²¹ Sunflower Oil, US export price from Gulf of Mexico, US Dollars per Metric Ton

1708 долар/тон са най-високите за последните девет години. Преди това покачване на цената най-високото ниво беше през 2013 г. – 1275 долар/тон. (фиг.85 и 86)

фигура 85 Международна цена на олио по данни на МВФ за периода януари'20 – юли'21

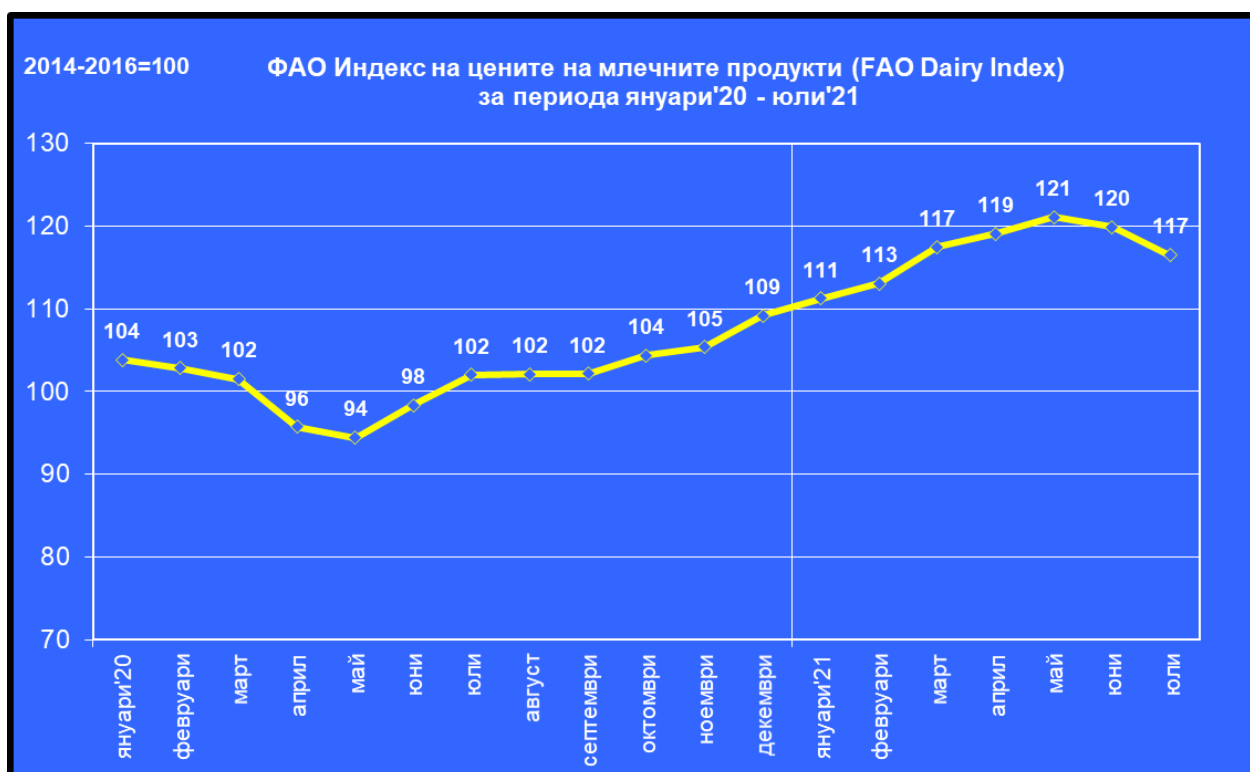
фигура 86 Международна цена на олио по данни на МВФ за периода януари 2013 – юли 2021 г

- **Международни цени на млечните продукти**

След дванадесетмесечно увеличение, Индексът на цените на млечните продукти на ФАО²² за втори пореден месец продължи да намалява и през юли достигна 116.5 пункта, като е с 3.4 пункта (2.8%) под нивото от юни и с 14,7 пункта (14,5%) над стойността през същия месец на миналата година.

През юли е отбелязан спад на международните котировки на всички млечни продукти, включени в този индекс, като най-значителният спад е в цените на обезмаслено мляко на прах, маслото, пълномасленото мляко на прах и сиренето. Това се дължи главно на намаленото търсене на внос на спот доставки.

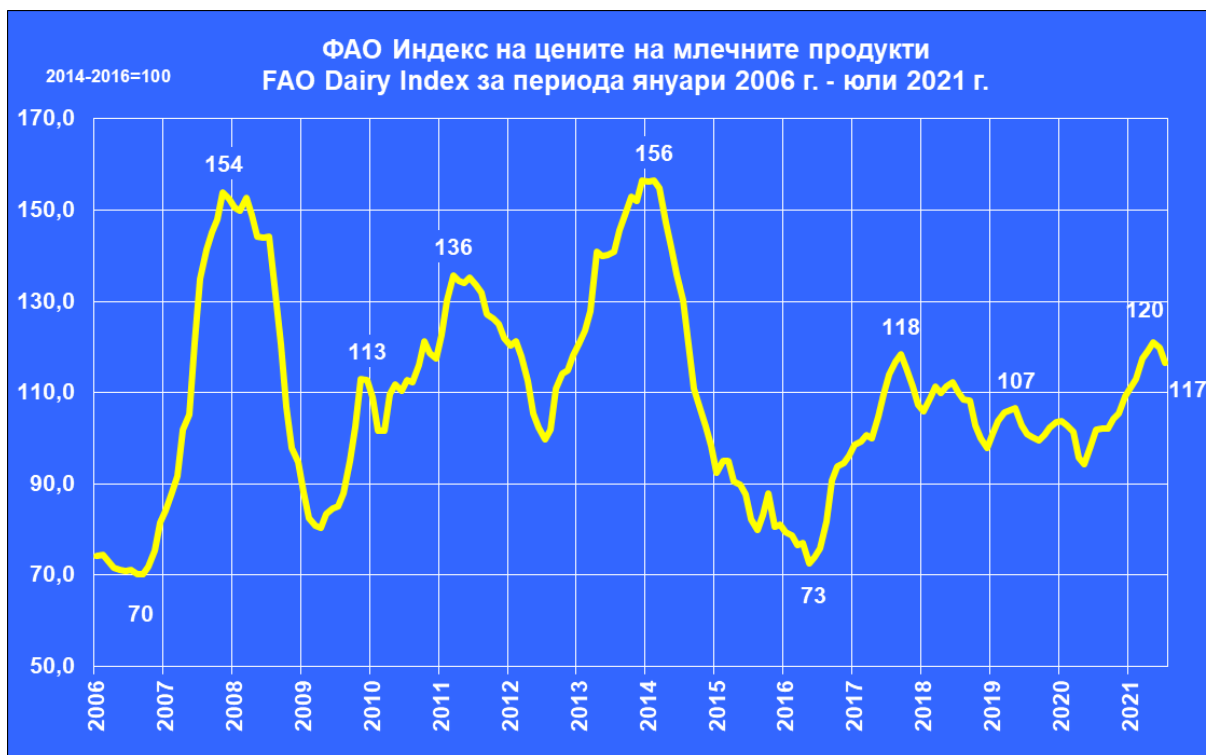
Международните цени на млечните продукти също бяха повлияни от забавянето на пазарната активност в Северното полукълбо, поради продължаващите летни ваканции и очакваното увеличение на износа през следващия период, особено от Океания. (фиг.87)

фигура 87 ФАО индекс на млечните продукти за периода януари'20 – юли'21

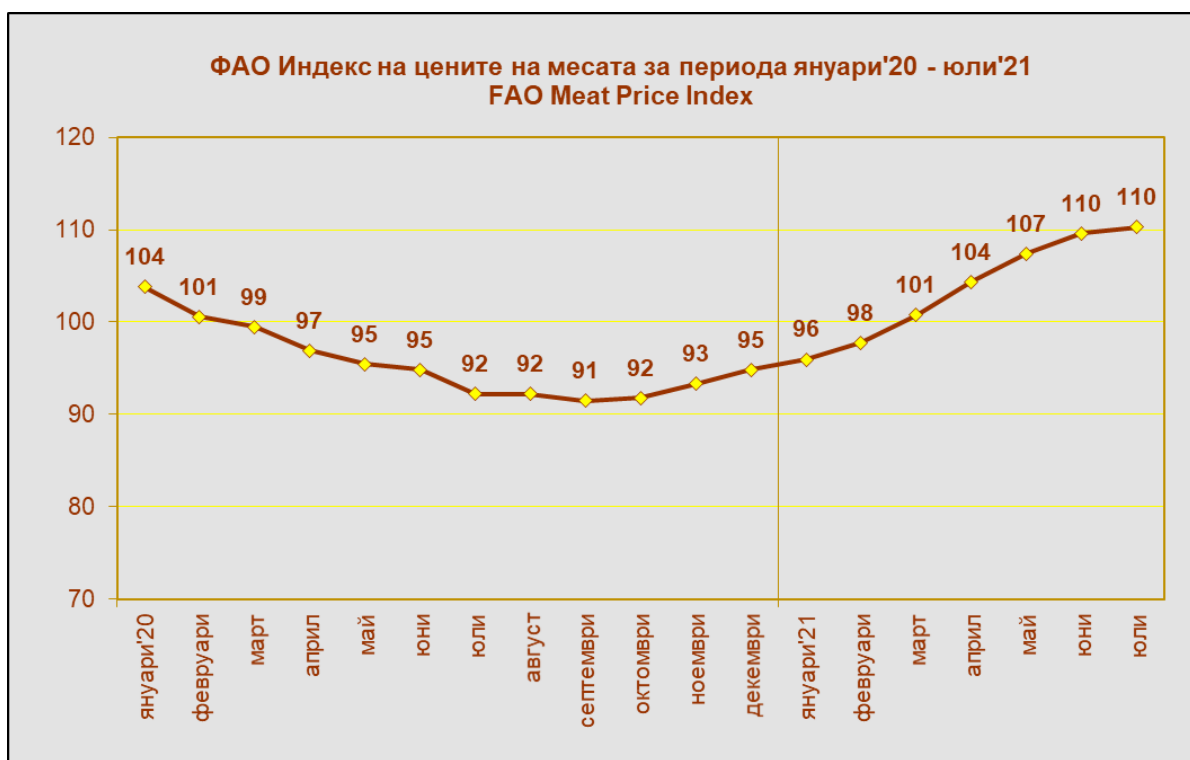
Най-високите стойности на този индекс (156 пункта) са регистрирани края на 2013 г. и началото на 2014 г. (фиг.88)

²² В състава на този индекс са включени масло, обезмаслено и пълномаслено сухо мляко и сирене

фигура 88 ФАО индекс на млечните продукти за периода януари 2006 г. – юли 2021 г.

- Международни цени на месата**

фигура 89 ФАО индекс на месата за периода януари 2020 г. – юни 2021 г

Стойността на Индекса на цените на месото FAO²³ през юли се повиши леко до 110,3 пункта и е с 19,6 % по-висока спрямо съответния период на предходната година.

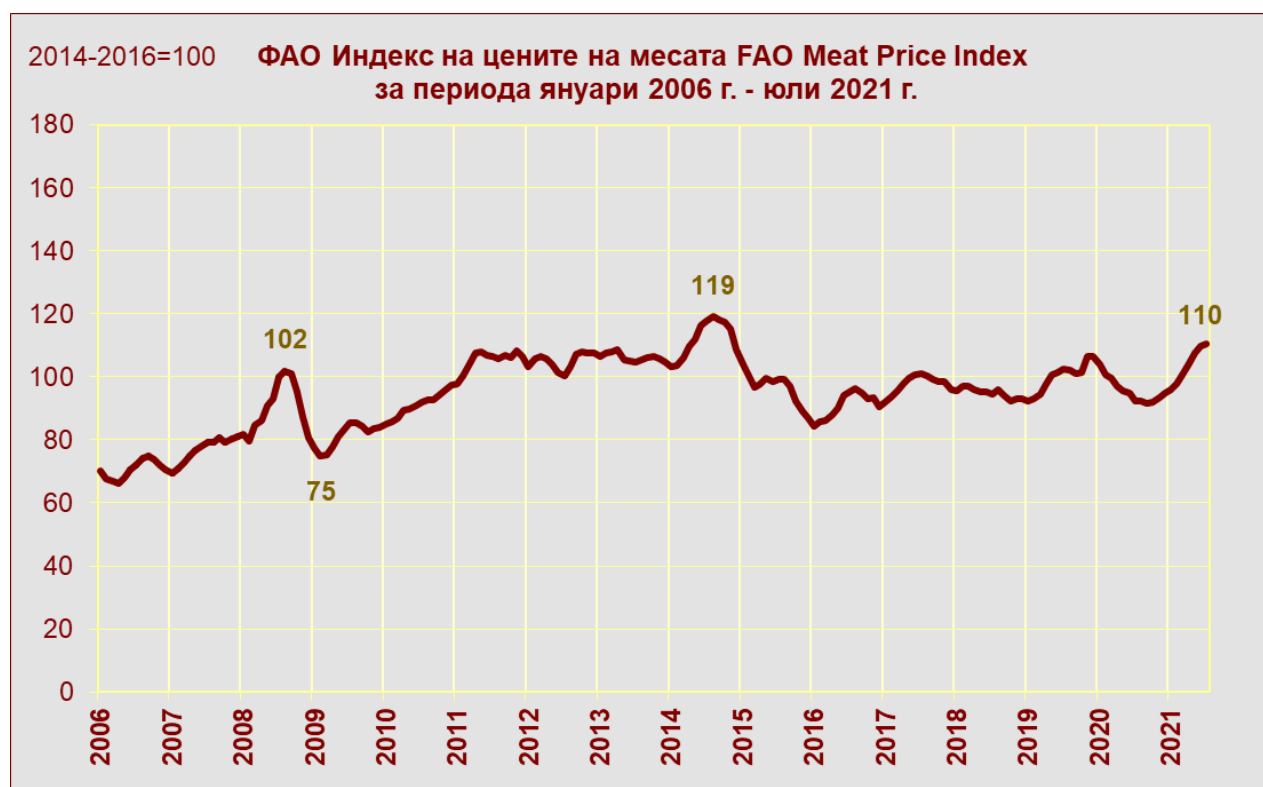
През юли котировките на птичето месо се повишиха най-много, което беше улеснено от увеличаването на вноса от страните от Източна Азия на фона на ограниченото увеличение на производството в някои региони производители.

Увеличаването на котировките на агнешкото месо се обяснява с активния внос и сезонно намаляване на доставките от Океания.

Цените на говеждото също се увеличиха поради намаляване на предлагането на световните пазари на фона на намаляване на производството в основните региони производители и продължаването на активните покупки на внос, особено от Китай.

В същото време цените на свинското месо спаднаха поради намаляване на китайския внос, независимо от намаляването на предлагането от Германия заради разпространението на африканска чума по свинете в някои свинеферми.

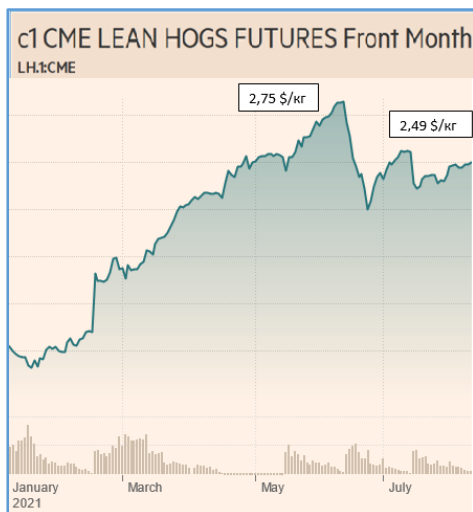
Най-високите стойности на този индекс (119 пункта) са регистрирани в средата на 2014 г. (фиг.90,91)

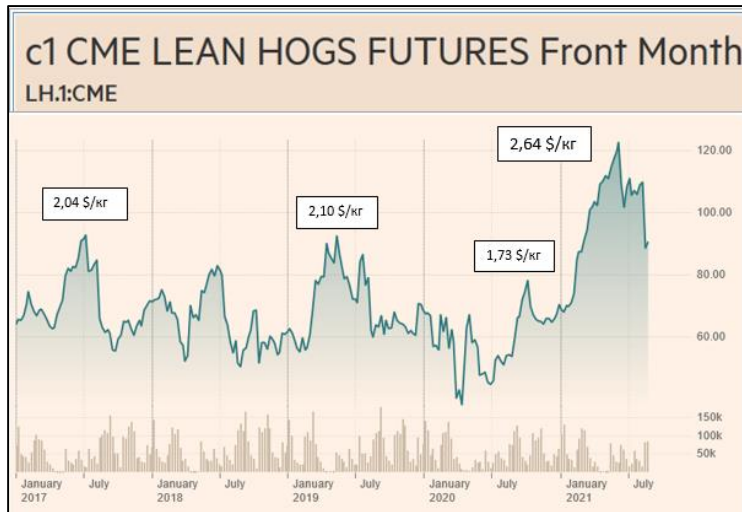
фигура 90 ФАО индекс на месата за периода януари 2006 г. – юли 2021 г.

²³ В този индекс са включени свинско, говеждо, овче и птиче месо

Наблюденията на цените на свинското месо на стоковата борса в Чикаго показват раздвижване на пазара през последните месеци. В края на юли цената е 2,49 долар/кг. Поскъпването в края на юли, спрямо края на януари е близо 70%, но спрямо края на май, когато цената беше 2,75 долар/тон, се наблюдава спад на стойностите с 9,5%. През 2020 г. най-високите стойности са достигнати през м. октомври – 1,73 долар/кг, през 2019 г. беше регистриран пик на цената на свинското месо на борсата в Чикаго от 2,10 долар/кг, а най-високите регистрирани стойности за последните шест-седем години са през 2014 г. – 2,92 долар/кг.(фиг. 91,92)

фигура 91 Цена на свинското месо юли 2021

фигура 92 Цена на свинското месо 2017 - юли 2021

• Международни цени на захарта

Индексът на цените на захарта FAO²⁴ през юли е 109,6 пункта, което е с 1,8 пункта (1,7%) по-високо от стойността му през юни. След четири месеца на непрекъснат растеж, през юли цените на захарта достигнаха най-високото си ниво от март 2017 г. (фиг.93)

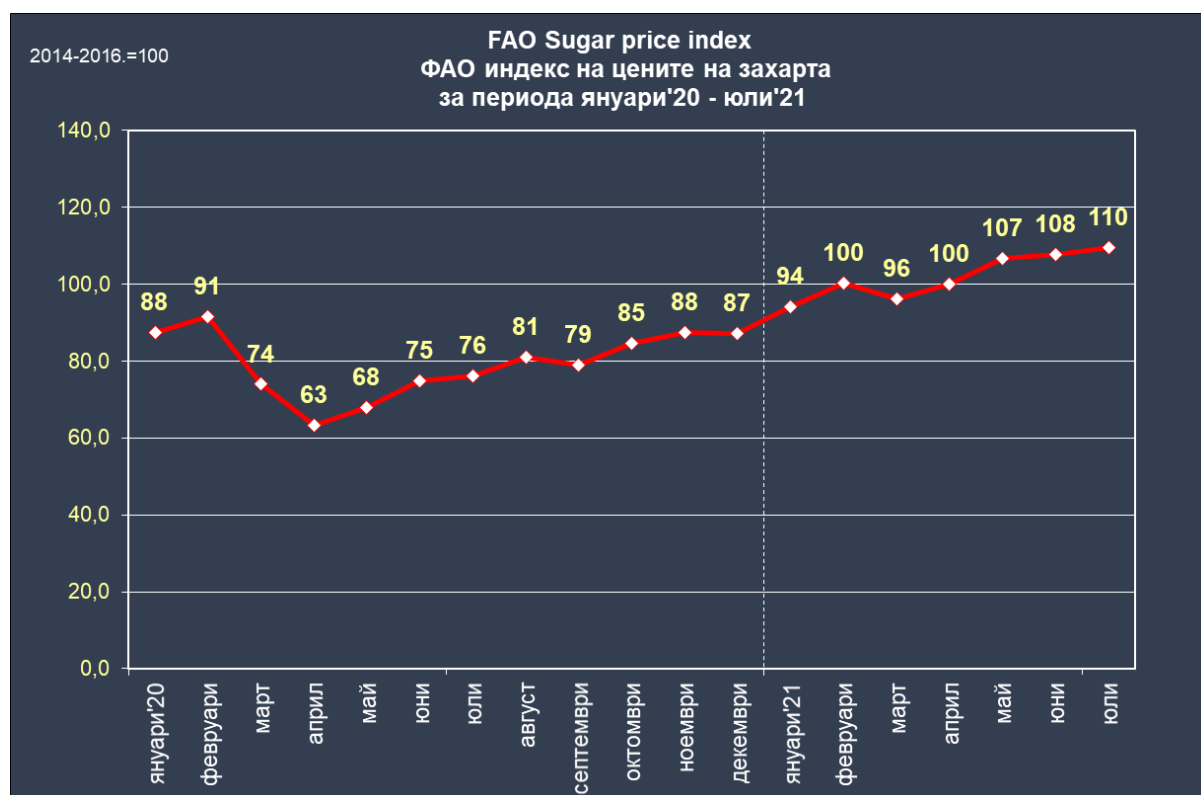
Повишаването на международните цени на захарта се дължи главно на несигурността във връзка с въздействието на скорошните измръзвания на културите в най-големият износител на захар в света Бразилия, предшествани от продължителна суша.

Поради увеличаването на цените на суровия петрол, производителите в Бразилия увеличиха дела на захарната тръстика, използвана за производството на етанол, което беше допълнителен стимул за растежа на световните цени на захарта. В същото време добрите перспективи за реколтата в Индия и

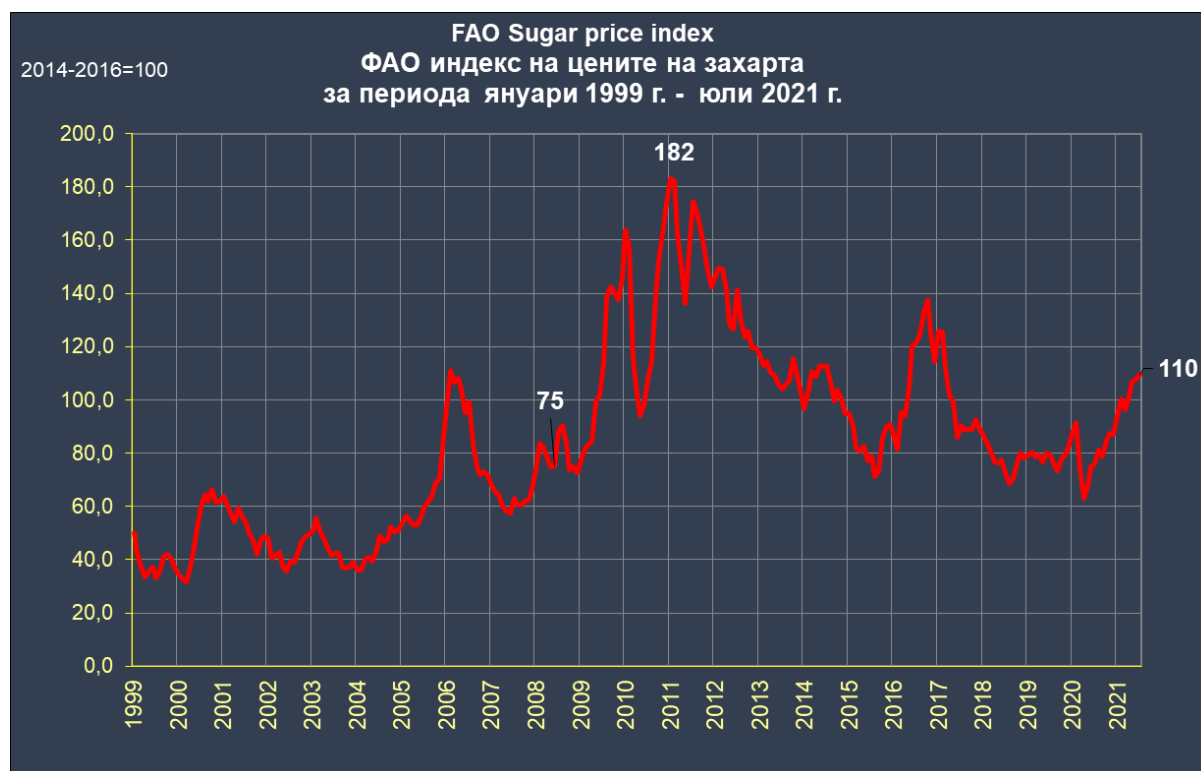
²⁴ FAO Sugar price index

отслабването на обменния курс на бразилския реал спрямо щатския долар имаха задържащ ефект върху покачването на цените на захарта.(фиг. 93)

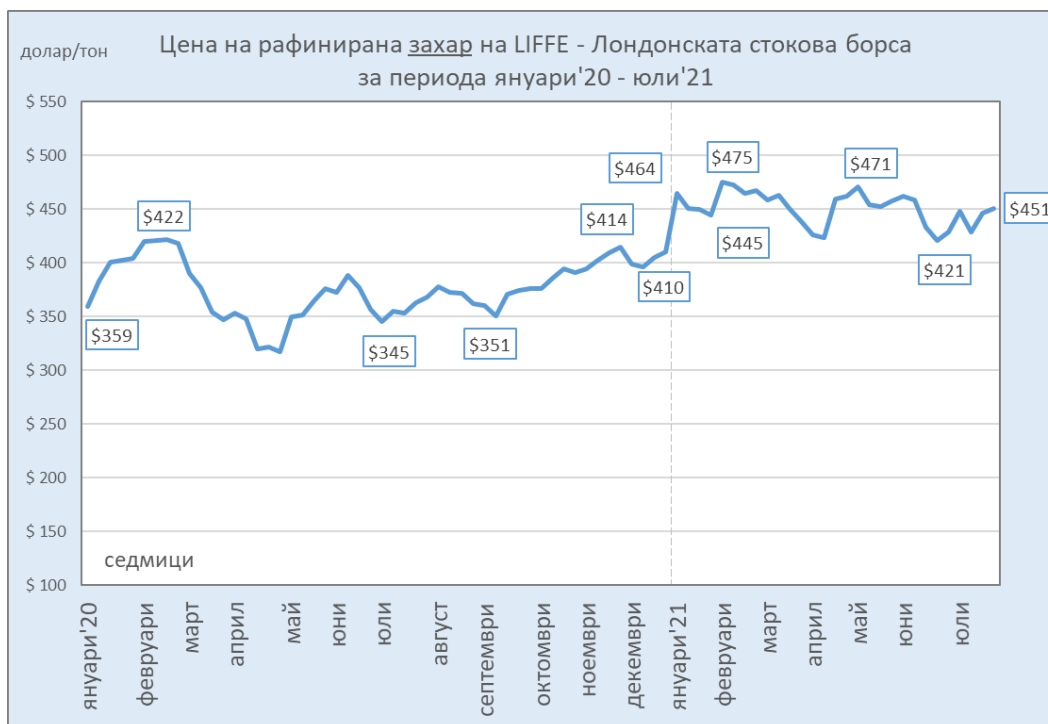
Пиковите стойности на този индекс са регистрирани в началото на 2011 г. и са 182 пункта. (фиг.94)

фигура 93 ФАО индекс цените на захарта за периода януари 2020 г. – юли 2021 г.

фигура 94 ФАО индекс на цените на захарта за периода януари 1999 г. – юли 2021 г.

фигура 95 Цена на рафинирана захар на Лондонската стокова борса през януари'20 – юли'21

Цената на рафинираната захар на Лондонската стокова борса в края на юли стъпва на ниво от 429 долар/тон, а средно месечната стойност е 451 долар/тон. Спрямо предходния месец е регистрирано слабо покачване от 0,7%, а на годишна база има ръст на цената на захарта от 25,4%.(фиг.95) След голямото покачване на стойностите през 2016 г. (599 долара/тон), кривата има устойчив низходящ тренд, който се обръща в средата на 2019 г. и отново през месец април 2020 г. (фиг.96)

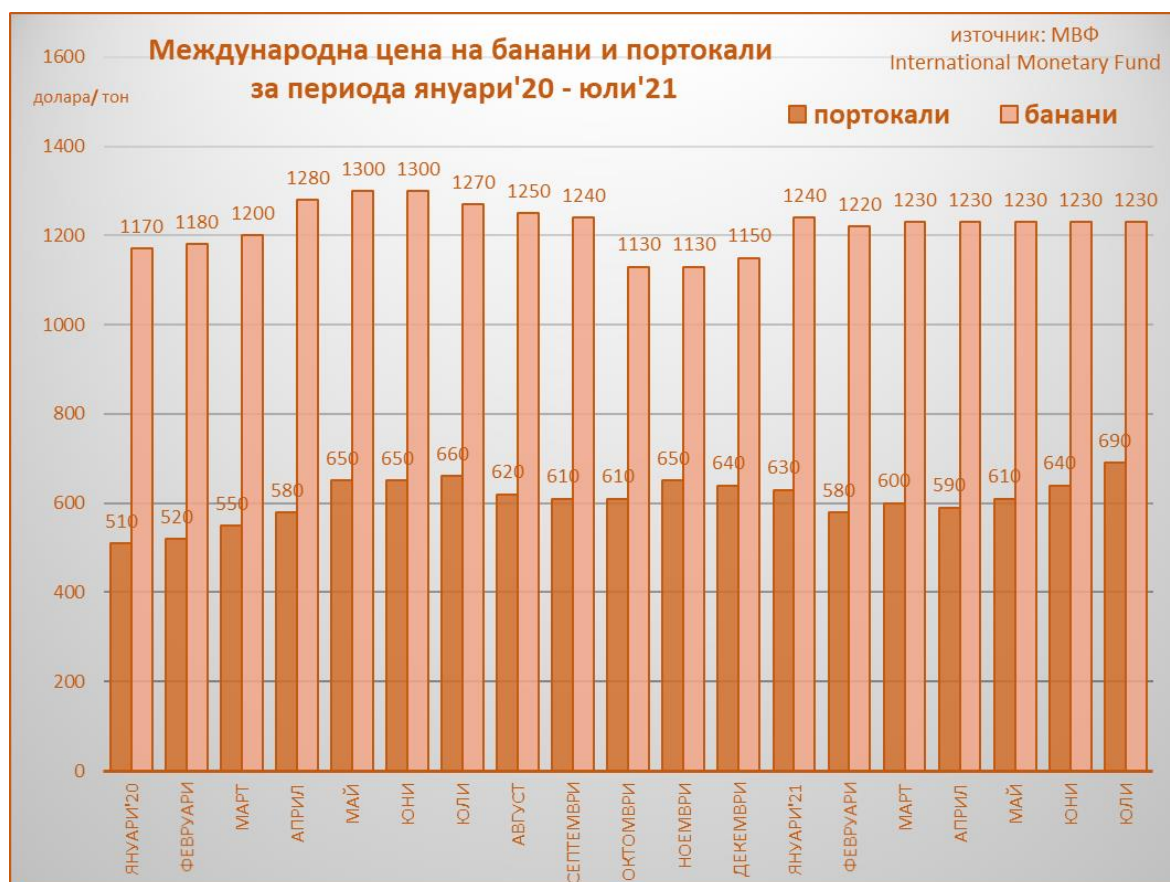
фигура 96 Цена на рафинирана захар на Лондонската стокова борса през януари 2014 – юли 2021 г.

- **Международни цени на плодовете**

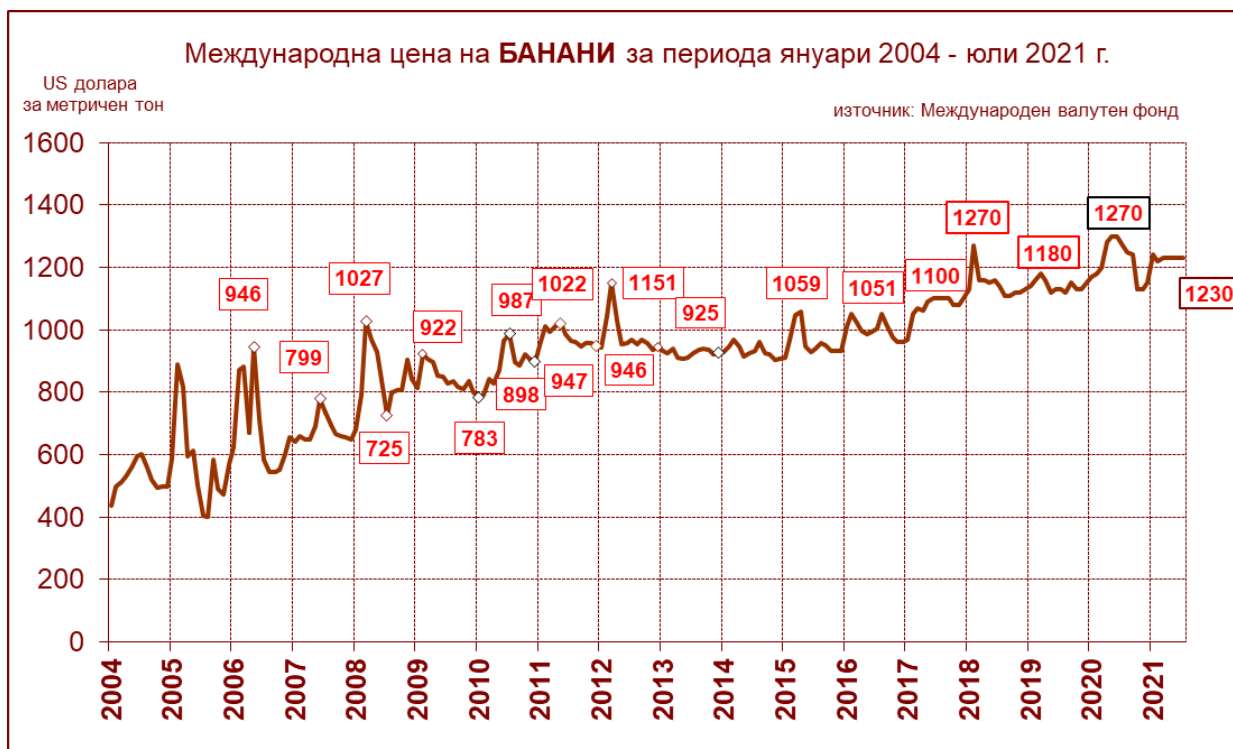
Наблюденията от предходните години показват, че цените на бананите и цитрусовите плодове се покачват през пролетта и лятото и през късните есенни месеци започват да падат.

Международната цена на бананите през първите седем месеца на година е стабилна и се движи около ниво от 1230 долар/тон, като се доближава до стойностите от лятото на миналата година. (фиг.97) Най-високата международна цена на бананите е регистрирана през 2018 г. и през 2020 г. – 1270 долар/тон. (фиг.99)

През първите два месеца на 2021 г. международната цена на портокалите има низходящ тренд, след което стойностите леко се покачват, стабилизират се на ниво от около 600 долар/тон, а през юли кривата стъпва на ниво от 690 долар/тон. Тези стойности се доближават до нивото от същия период на предходната година.(фиг.97) Пиковите стойности на цената на портокалите е регистрирана през 2008 г. – 1432 долар/тон. (фиг.98)

фигура 97 Международна цена на банани и портокали за периода януари 2020 г. – юли 2021 г.

фигура 98 Международна цена на банани за периода януари 2004 г. – юли 2021 г.

фигура 99 Международна цена на банани за периода януари 2004 г. – юли 2021 г.

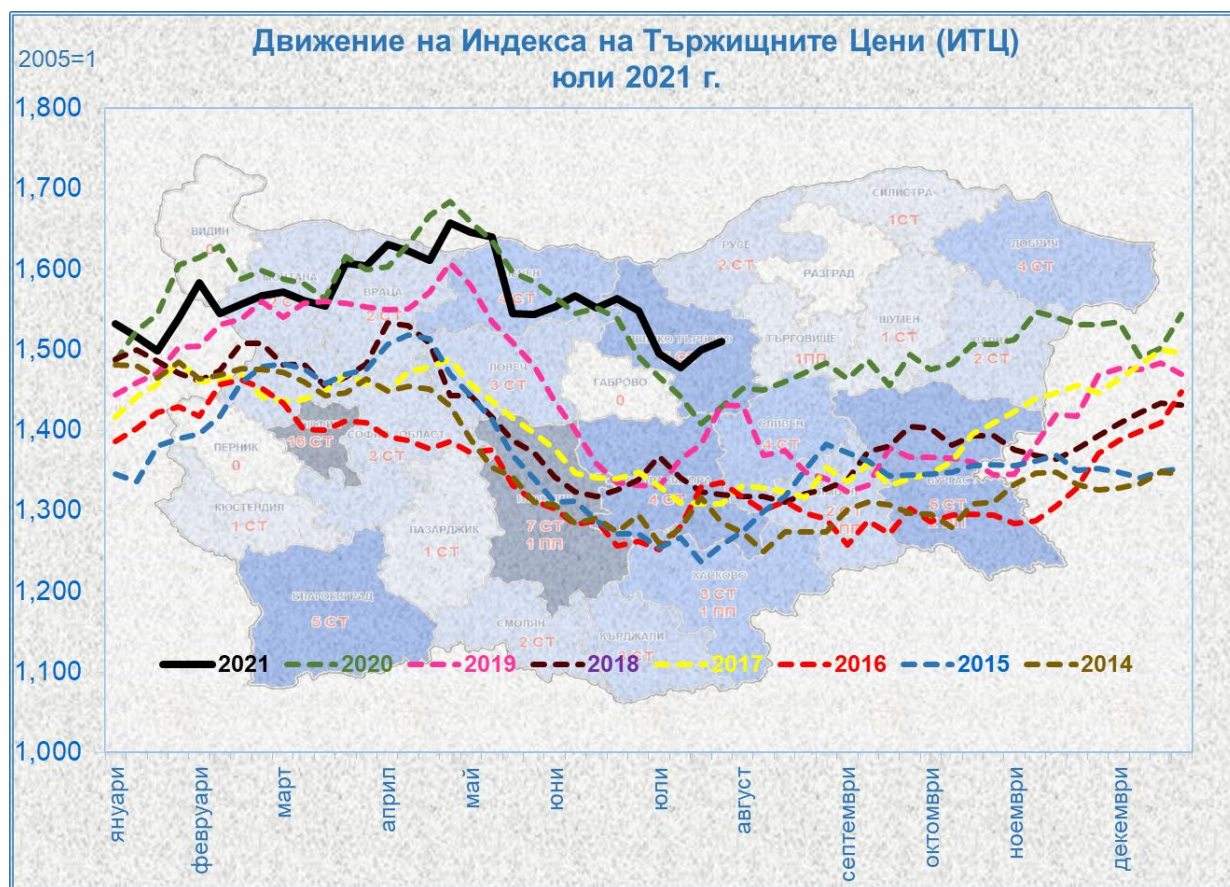
Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

В началото на м. юли Индексът на Тържищните Цени (ИТЦ) стартира от ниво 1,495 пункта. През първата седмица стойностите се намаляват до 1.477 пункта, след което се връщат до нивото от началото на месеца и кривата придобива възходящ тренд. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1,511 пункта.

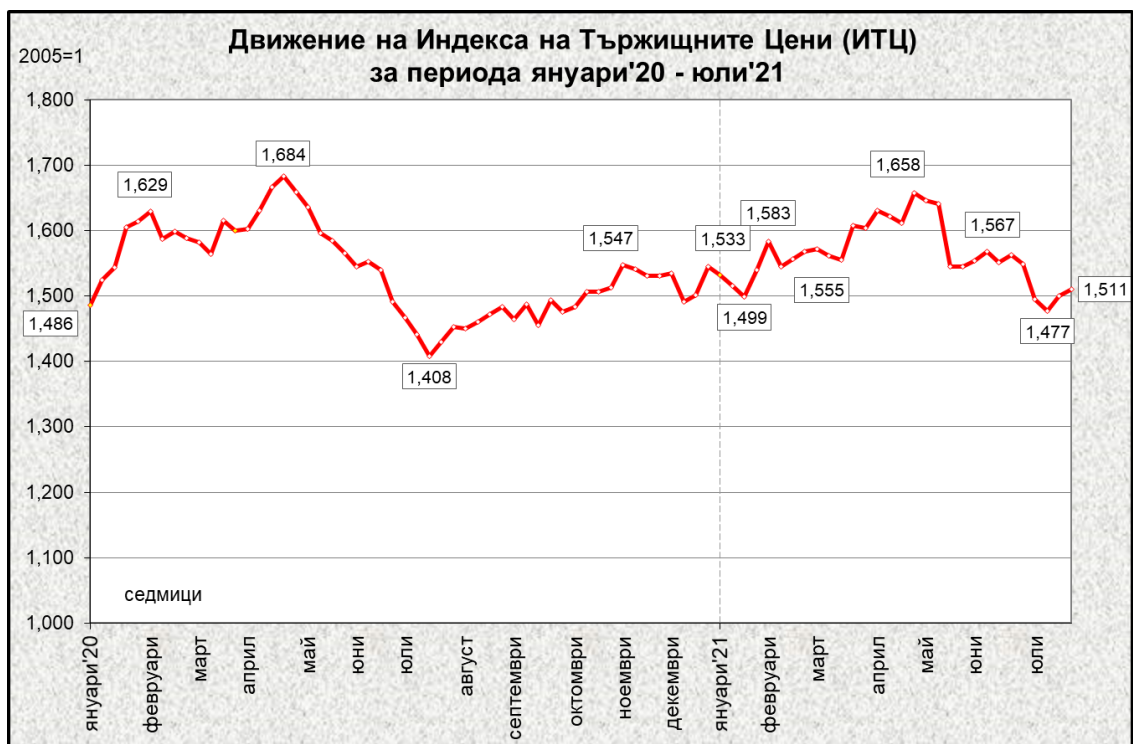
Средно месечната стойност на индекса през юли тази година е 1,496 пункта и е с близо 4% по-висока спрямо същия месец на миналата година. (фиг.101)

През м. юли 2021 г. кривата на Индекса на тържищните цени запазва тенденциите на движение от предходните години, но се стабилизира на много по-високи нива в сравнение със същия месец на периода 2014 – 2020 г. (фиг.100)

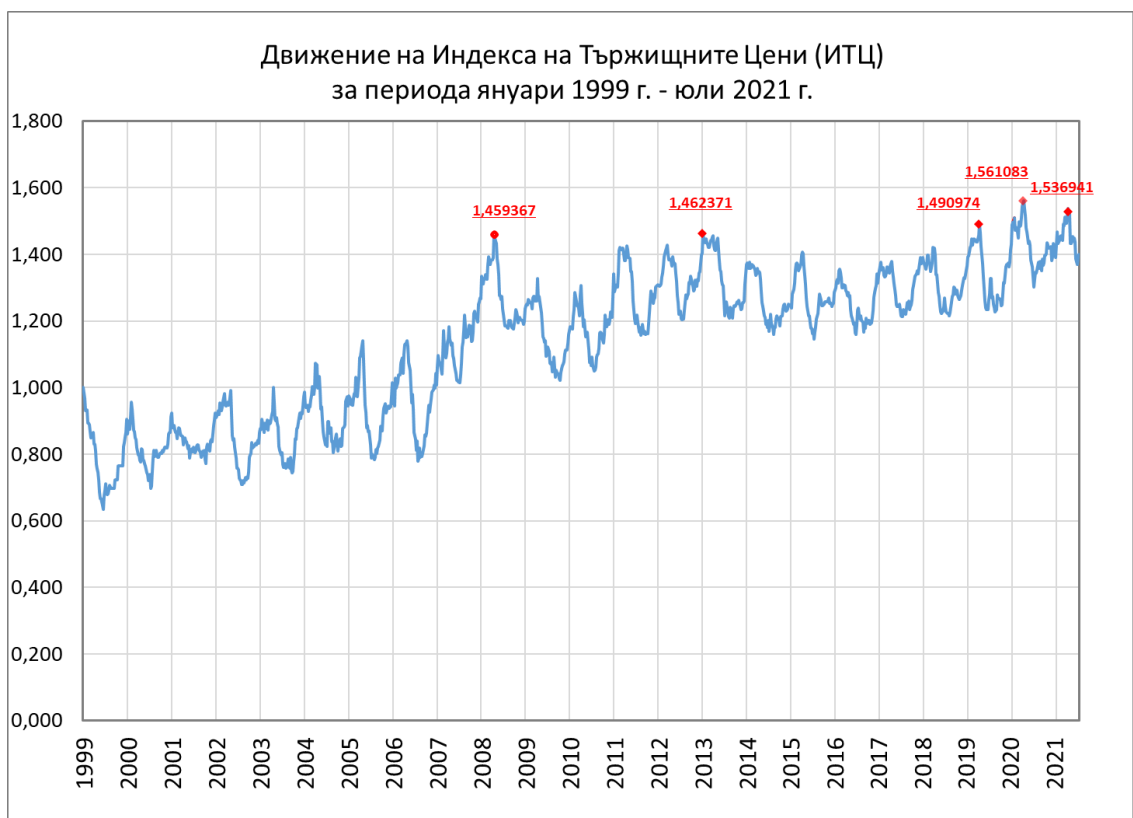
Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – юли 2021 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през първата седмица на месец февруари 2020 г. Пикови стойности, но на малко по-ниска нива, са достигнати и през зимата на 2008 и 2013 и 2019 г. (фиг.102)

фигура 100 Индекс на тържищните цени 2014/2021 г.

фигура 101 ИТЦ за периода януари 2020 г. – юли 2021 г.

фигура 102 ИТЦ за периода януари 1999 г. – юли 2021 г

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ